

Miloš „Inky“ Píkala

HOVORY

---

ozvena nevyповедateľného medzi človekom a Bohom

XII

zima 2022-2023

Úvod

Tieto texty sú jedenástou časťou Hovorov z krízovej vojnovnej zimy roku Pána 2022 - 2023.

Samotný text je upravovaný len minimálne, z podstatnej časti ostáva tak, ako bol zapísaný počas adorácií. Text neprešiel ani žiadnou jazykovou korektúrou. Berte to ako ďalšiu súčasť autenticity toho, čo čítate.

Neberte ho preto, prosím, ako teologický traktát s precízne vycizelovanými formuláciami. Sú to slová, vety, ktoré vznikali tak ako vznikali, počas modlitby a hľadania na Pána. Ak by sa Vám aj náhodou zdalo, že si možno niektoré časti akoby odporujú – neodporujú si 😊. To len kresťanstvo, ktoré žijeme a Boh, s ktorým žijeme, sú paradoxné v samej svojej podstate. V Bohu však aj to, čo sa môže na prvý pohľad javiť ako protirečivé, nachádza svoje prekvapivé zjednotenie.

Jednotlivé kapitoly na seba nejako veľmi nenadväzujú. Sú zaznačené v takom poradí, v akom vznikali. Každá je svojim spôsobom samostatná. Predsa však možno niekomu príde užitočné čítať ich v takom poradí, v akom napísané sú.

Obsah

ÚVOD	2
ŽIŤ V BOŽOM LESE...	8
ĽAHOSTAJNÝ SÁM SEBE	9
NEVYZNANÁ VIERA EŠTE NIE JE VIERA	11
DVE TÚŽBY, KTORÉ TREBA BEZPODMIENEČNE ZANECHAŤ	12
NASAŤ DO SEBA TEN POCIT...	13
SNAHA MENIŤ INÝCH...	14
DÔVOD A ZROD SKUTOČNEJ POKORY	16
NAJVÄČŠIA ZÁSLUHA JE NEMAŤ ŽIADNE ZÁSLUHY	18
ZVLÁŠTNÝ SVET BOHA	20
OBRÁTENIE JE PODDANIE SA LÁSKE BOHA	21
LEN MEDZI MNOU A BOHOM	22
PREČO SA JÁN NESTAL JEŽIŠOVÝM UČENÍKOM?	24
UVOĽNENOSŤ A POKOJ	26
ALE UVEDOMUJEŠ SI TO?	27
KTO JE VERNÝ V NAJMENŠOM...	29
ČRIEPKY I	30
PRÍSTUPOVÝ PROTOKOL KRÁĽOVSTVA	32
"... A ZMENÍŠ SA NA INAKŠIEHO MUŽA" (1SAM 10, 6)	34
LÁSKA JE STAV BYTIA	36
DOBRO = UVOĽNENOSŤ	37

UVOĽNENOSŤ A REČ	38
VŠETKO ZLADIŤ S KRISTOM	39
GREGORIÁN A CHORÁLY SÚ FAJN, ALE...	41
AGRESIA, ADRENALÍN A PRÍTOMNOSŤ	43
CUDZINEC A SYN	46
AGRESÍVNA LÁSKA	48
BOH JE TEN NORMÁLNY	50
NÁJSŤ SVOJE MIESTO	51
JE TO ADRENALÍN, BYŤ KRESŤANOM...	52
EXISTUJE PRIRODZENÝ PORIADOK,...	54
NIČ ŤAŽKÉ: IBA SI ŽIŤ SVOJE A UMOŽNIŤ INÝM PRIDAŤ SA	56
ČRIEPKY II	58
OBCHODNÍCI S DUŠAMI	60
PREČO NÁS BOH NEVEDIE ZA RUKU?	62
K ČOMU TO INTERMEZZO?	63
MILUJ A NESTARAJ SA	64
POKORA JE TAJOMSTVOM VEĽKOSTI	66
KONFLIKT ZÁUJMOV	68
PODDAŤ SA DOBRODRUŽSTVU	69
ABSOLÚTNA MERITOKRACIA	70
ČO NA TOM ZÁLEŽÍ?	72
ČO ZNAMENÁ, KLAŇAŤ SA BOHU?	74
BYŤ A PRIJÍMAŤ DRUHÝCH	76

AJ VOČI BOHU A NEBU!	78
RADOŠŤ AKO Z ROLY V DIVADLE?	80
ŽIŤ TOLKIENOVSKÉ KRESŤANSTVO	82
VECI PROSTO SÚ. NIČ VIAC.	83
MARTYRIO - SLOBODNÍ PRE DOKONALOSŤ	85
JEDINÁ DISCIPLÍNA, NA KTOREJ ZÁLEŽÍ	87
ČRIEPKY III	89
PROSTO SYN A OTEC	92
LÁSKA MUSÍ AJ PRIJÍMAŤ, INAK NIE JE LÁSKOU!	93
NIE JE LÁSKA UVOĽNENÍM SA?	94
VŠETKO KORENÍ V POKOJI SYNOVSTVA	96
KOMÁR A ŤAVA	97
RASTIE, ANI NEVIEME, AKO...	101
PRIJAŤ SYNOVSTVO, TÝM TO ZAČÍNA	103
BLAHOSLAVENSTVÁ AKO VZŤAHY	104
ČRIEPKY IV	107
POCHYBUJEŠ?	108
LAMPOU TELA JE OKO	109
ZOTRVÁM V DÔVERE, ZOTRVÁM V RADOSTI.	112
OBRÁTENIE SA DEJE V SPOLOČENSTVE	113
HESYCHIA DIEŤAŤA	114
HRIECH PODĽA LISTU GALAŤANOM	116
VOJSŤ A ZOSTAŤ ŽIŤ	119

SPOLOČENSTVO - KLUB A TÍM SÚČASNE	120
PLAČ NAD SVETOM	122
ÚPLNE NAJMENŠIE ZRNKO	123
NEKRIES, ČO JE MŔTVE!	125
MÁM ŤA RÁD!	128
SKUTOČNÁ VIERA JE, KEĎ...	129
ČRIEPKY V	131
ISTOTA NAMIESTO POCITOV	132
NAŠA ÚLOHA? SVETLO A SOĽ!	133
PÁR TAKMER PRÍSLOVÍ...	135
AJ MODLIŤ SA MÔŽEME S KRISTOM!	136
SKUTOČNÁ POKORA JE OVOCÍM SKUTOČNEJ VEĽKOSTI	137
UVOĽNI SA A BUĎ DOKONALÝ!	139
BOH JE PRIATEĽ	143
PERLY NAJVZÁCNEJŠIE	144
PODMIENKA OSVIETENIA	147
BOŽIA LOGIKA KRISTA, TELA A KRVI	148
BOLEŠŤ, RADOSŤ, BLAŽENOSŤ	149
V ČOM TEN NÁŠ HRIECH VLASTNE JE?	151
OSOBNÝ VZŤAH S KRISTOM... NAOZAJ HO MÁŠ?	153
A VŠETKA PÝCHA JE TA-TAM...	155
CESTA VEDIE CEZ HROB	157
SOM VZŤAH	159

ČRIEPKY VI

160

SLOVNÍČEK A VYSVETLIVKY

161

Žit' v Božom lese...

Ktorýsi historik vysvetľoval, že stredoveký človek žil v porovnaní s nami v "čarovnom lese", plnom zázrakov - na rozdiel od nás, pre ktorých je svet viac Newtonovým strojom, obdivuhodným, ale v zásade prázdny, naozaj ako nejaký nevedomý, slepý a hluchý, obrí stroj.

S malou opravou - v "Božom lese", plnom Ducha, mystiky a zázrakov, - sa znova žit' naučiť musíme. V strojom svete sme sa sami stali strojmi. Naše životy, naša spoločnosť, naša politika, všetko ovládajú čísla a postupy a mechanizmy. Ani sme nezbadali, ako z nás vyprchal život. Už nevieme žasnúť nad kvietkom, stebлом trávy, oblakmi či slnkom. Miesto toho strojom pokosíme celý lán trávnik a nad sebou otvoríme slnečník... Naháňame sa, lebo potrebujeme veci. Veľa vecí. A potrebujeme ich, lebo sme zabudli byť, lebo sme zabudli žiť.

Keď vypnete stroj, nastane ticho. V tomto tichu znova zaznie pieseň bytia, šum vetra, vtáci, hmyz, tep zeme. Inak to nemôže byť ani s nami. Apatheia, bezstarostnosť - to je ono vypnutie nás ako strojov. A keď náhle ostaneme stať, už za ničím ani pred ničím neutekáme, vtedy k nám začne znovu prehovárať pieseň stvorenia, ktoré oslavuje Stvoriteľa. A samo stvorenie sa stane iba tenkou clonou, spoza ktorej k nám presvitá a volá nás práve tento Boží les, Boží svet, ktorý nikdy neodišiel, to len buchot stroja a dym jeho výparov ho zatienili ako čierny oblak zúfalstva.

V tomto novom stave, novom svete, nehybnosť a pohyb sú jedno, kontemplácia a akcia sú jedno, radosť i pokoj sú jedno, práca aj spočinutie. Všetko sa stáva jedným. Učíme sa tomu, navykáme si. S novým svetom nastal čas aj na nový život. Lebo je to pre nás nové. Byť takto uvoľnený, byť skutočne, ale naozaj prirodzený... Kedy naposledy sme takí boli? Boli sme

takí vôbec niekedy? Ako malé deti? Možno ani vtedy nie. Ved' sotva sme začali vnímať seba a svet, začali sme sa aj predvádzať. Byť normálny, prirodzený,... - ani nevieme, ako takí byť. A ani netušíme, ako vlastne vyzeráme, keď takými začneme, dokážeme byť... Spočiatku sa najskôr budeme snažiť aj túto prirodzenosť a normálnosť hrať, tváriť sa ako ľudia, ktorí sa netvária...

Áno, apatheia, zriadená z viery a Ducha, je kľúč. Vchod. Tak, ako hovorí Ježiš: "*Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*" (Lk 14, 33). To je podmienka toho, aby sme sa Jeho učeníkmi mohli stať, aby sme sa vôbec mohli začať učiť Jeho umeniu, umeniu Božieho Života, ktorého jazykom je láska, ktorá vidí, vníma, v ktorej život je živý a prúdi. Iba ten, kto nechce to či ono, má všetko, a pritom nič nevlastní.

Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi žiť, konať, vnímať, byť - "*lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme*" (Sk 17, 28).

Lahostajný sám sebe

Keď zmizne porovnávanie sa, keď zmizne súperenie, keď zmizne súdenie a posudzovanie, keď zmizne potreba nejakej vlastnej dôležitosti a keď sa rozhodneme nemať nič vlastné, ale vo všetkom závisieť iba od Boha, vtedy naozaj ostáva už iba láska.

A čo sa týka toho závisenia iba od Boha, tak práve v oblasti majetku, nebyť ustarostený, spoliehať sa na Otcovu dobrotu, práve tam sa táto odvaha a dôvera prejavujú priam hmatateľne. Ale myslím, že ešte viac, než lakomstvo

čo sa majetku týka, musí apatheia odstrániť lakomstvo ohľadom našej dôležitosti - hovoríme mu pýcha.

A potom taká tá túžba "byť ako Boh, ale podľa seba". Svojoľnosť. Na nikom nezávisieť. Nikomu sa nezodpovedať. Nemusieť nikoho rešpektovať. Byť si sám sebe bohom a pánom. Aj to je forma porovnávania sa, túžby po dôležitosti, pýcha v tej najextrémnejšej podobe.

Je to v nás tak hlboko zakorenené... A Boh sa od nás v tomto tak neuveriteľne odlišuje... Ako samo Nebo od zeme! Áno, toto je naša úloha, obria úloha, úloha hodná bohov, hodná synov Boha! Vybrať si, od čoho chceme závisieť: Od majetku, alebo od svojho Otca? Od vlastnej veľkosti v porovnaní s inými a vo vlastných očiach, alebo od Veľkosti a Slávy Krista? Preto Ježiš hovorí o paradoxoch, kde malí podľa sveta sú veľkí v Bohu a tí, ktorí si zvolili posledné miesto, sa stávajú rovnakým spôsobom prvými.

Dejiny ľudí aj sveta sú viac než materiálnym prosperom a chladným kalkulom ovládané touto túžbou po dôležitosti. V úsilí o ňu sa neváhame brodiť krvou i cediť tú vlastnú.

Až keď sa stane človek sám sebe ľahostajný (lebo všetko zveril Bohu o ktorom vie, že Mu naopak vôbec nie je ľahostajný a On sa o neho ako Otec stará), skutočne naplnil slová Písma, že *"kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu"* (Rim 6, 7). Naozaj takto zomrel sebe, a naozaj je zbavený hriechu, čiže pýchy a lakomstva v každej podobe. A takýto je schopný lásky po vzore Boha. A začína chápať (a zakúšať), že život bez lakomstva a pýchy v láske Boha a s Bohom je naozaj a skutočne Nebo, blaženosť!

Nevyznaná viera ešte nie je viera

"Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: "Ježiš je Pán!" a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu. Ved' Písmo hovorí: "Nik, kto vneho verí, nebude zahanbený." (Rim 10, 9-11)

Viera musí byť vyznaná navonok a verejne.

Je to totiž o otázke: na čom záleží viac? V čom je viac dobra, nádeje, istoty? Po čom túžim viac? Po Bohu a v Bohu? Alebo po svete a vo svete? V každej chvíli nášho života stojí pred nami táto voľba a my musíme, či sa nám to páči alebo nie, voliť.

Ak si volím svet, potom sa prispôsobím svetu a ak sa svetu nepozdáva jasné svedectvo o Bohu, hovorenie o Bohu a prejavy skutočného kresťanstva vôbec, tak sa prispôsobím svetu a alebo to opustím úplne, alebo sa budem snažiť byť kresťanom skryto, potajomky, aby som nerušil svet a ľudí okolo seba.

Ale ak si volím Boha, potom sa prispôsobím Bohu, a to aj svetu napriek a navzdory, lebo, áno, *verím*, že Boh za to stojí a kľudne aj celý svet stratím, Boh mi za to stojí. A toto je viera. Vtedy je to viera. Dovtedy to bola iba mienka, dohad, teraz konečne už viera.

Preto Pavol hovorí, že viera je bytostné presvedčenie 'srdcom', ktoré je na potvrdenie toho aj bez okolkov a zdráhania sa vyjadrené aj verejne a navonok 'ústami'.

"Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska." (1Jn 2, 15)

"Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone. Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť, ani o svoje telo, čím sa zaodujete. Či život nie je viac ako jedlo a telo viac ako odev?" (Mt 6, 24-25)

"Budú vás zrádzať aj rodičia, bratia, príbuzní a priatelia a niektorých z vás pripravia o život. Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale ani vlas sa vám z hlavy nestratí. Ak vytrváte, zachováte si život." (Lk 21, 16-19)

Možno toto posledné je ťažšie, než prenasledovanie. Lebo byť prenasledovaný, ale nestratiť rodinu ani priateľov môže byť ľahšie, než keď musíme voliť medzi Bohom a medzi najbližšími, ktorí si volia svet a svojim odporom kladú pred nás túto voľbu.

Dve túžby, ktoré treba bezpodmienečne zanechať

Vzdať sa túžby po uznaní a ocenení ľuďmi a vzdať sa túžby po ovládaní druhých, akokoľvek, akýmkoľvek nátlakom, dokonca aj keď ich evanjelizujeme.

O tom prvom hovorí Ježiš, že máme dobro robiť v skrytosti tak, aby ľudia ani nevedeli, nieto nás mali za to ešte chváliť. O tom druhom hovorí, že máme byť sluhami všetkých.

Možno si povieme, ale neodporuje to tomu, že máme otvorene a verejne žiť svoju vieru a svedčiť celému svetu o Bohu? Isto nie. Lebo skrytosť je na mieste vtedy, ak sme v pokušení z túžby po uznaní robiť veci odkázalo. A naopak, verejne a otvorene sme volaní konať hlavne vtedy, keď nám naše sebestvo, láska k svetu a strach nahovára, aby sme sa skryli a nepriznali sa verejne k Pánovi.

Ale isto blahoslavený je, kto už nepotrebuje ani jedno, ani druhé, koná co koná z lásky k Bohu a k blížnemu a ani na um mu nepríde, či to práve koná otvorene ale k skryto, či to niekto vidí alebo nie, pretože to koná už jedine v Bohu.

A takisto je blažený, kto koná dobro kvôli dobru, kto žije ako syn, pretože synom je - a tiež už nerieši, či vidí nejaké výsledky, či iní prijímajú alebo odmietajú jeho svedectvo, pretože verí, že ovocie dáva Boh a on sám už nemá žiadnu túžbu po moci, ovládaní ničoho, aby tak túžil vidieť, ako zmenil iných či svet svojím konaním.

Nasať do seba ten pocit...

Lebo obrátenie i sám kresťanský život je ovocím Božieho synovstva. V Písme, v spisoch Cirkvi aj v dielach svätých o ňom čítame a v rozjímaní o

ňom uvažujeme. Ale toto zasahuje iba náš rozum. Písmo ale hovorí, že uveriť - a teda prijať identitu synov a dcér Boha - musíme bytostne, srdcom, ako tomu hovorí Písmo.

Toto druhé sa deje vo vnútornej modlitbe a obzvlášť v adorácii, hlbokšej, keď nehovoríme, nič sami nekonáme, len do seba vdychujeme, nasávame *arómu*, vôňu a chuť synovstvo od samého Syna, Ježiša Krista. Je to práve takéto zotrvávanie v Jeho prítomnosti, ktoré nás mení najhlbšie.

Tu, pred Kristom, z nás ako nánosy špiny odpadáva všetko svetské, zlupuje sa a spod toho, ako nová koža spod chrasty, vyrastá nové, čisté a sväté, nebeské a anjelské.

Svet sa na nás tú špinu snaží nalepiť späť a oživiť v nás znova onoho starého človeka. Preto sa v ňom už cítime cudzo. A je to adorácia, modlitba, spoločenstvo Cirkvi, kde sa stále viac cítime byť doma. Už viac nechceme ani to, ani ono zo sveta, ani byť inak či inde. Stačí nám len byť - synovia v Bohu.

Snaha meniť iných...

Niekedy môže znamenať - alebo vždy? - útek pred strachom zo zmeny samého seba. Dokonca aj keď o tej zmene snívame. Bojíme sa sklamania. Bolesti zlyhania. A na druhej strane - to, čím sme, naučili sme sa s tým žiť. Netrpíme. Aspoň nie veľmi. A tak snívame, ako raz budeme iní-a potom ideme a snažíme sa do toho hnať iných ako akýsi zástupný akt namiesto seba.

Podobne práca. Záluby. Dnes net a nekonečné diskusie. Dokonca počítačové hry a virtuálna kariéra v ich virtuálnom svete, kde môžeme byť hrdinami, bicjami,... Príbehy, romány, televízia, sociálne siete... Svet ponúka toľko únikov!

Alebo môžeme unikáť do sveta fantázie. Je omnoho ľahšie dosiahnuť, po čom snívame, vo snoch a fantáziách, než naozaj.

Ale snaha meniť, manipulovať iných. Možno u nás, farárov, je to silnejšie. Sme, napokon, poslaní niečo v tomto zmysle robiť. Je ľahké urobiť z toho únik od vlastnej premeny, obrátenia, svätosti, od budovania seba, ako vraví Písmo. A keď sa to nedarí (lebo v skutočnosti naozaj meniť iných nemôžeme a ani k tomu poslaní nie sme), sme skleslí a strácame chuť do života, lebo akoby sa vytratil cieľ a zmysel z našich životov. A on tu predsa stále je. *"Môže viesť slepý slepého"* (Lk 6, 39)? Nesvätý nesvätého? Nie je zmyslom najprv sám vidieť, sám napredovať v svätosti - a ostatné sa pridá? *"Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše"* (Mt 6:33). Neplatí to všeobecne? Aj tu?

"Ak sa ma ako biskupa pýtate, ako sa má moja diecéza obnoviť, potom vám musím povedať, že ja, ako biskup, sa musím na mieste stať svätým. A ak sa ako rádoví predstavení pýtate, ako sa má obnoviť vaše spoločenstvo, potom vám musím povedať: Vy, ako rádoví predstavení, sa musíte na mieste stať svätými!" (Klaus Hemmerle)

Ba viac. Nielen musíme, kvôli iným. Chceme. Lebo čo je svätosť, než nádhera Božieho synovstva? Si syn! Si slobodný! Môžeš, naozaj môžeš byť, vstať, stavať sa! Nemusíš sa strachovať. Si syn! Je to sloboda byť, sloboda kráčať, sloboda stávať sa, ako naznačuje aj Ján: *"Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme... a ešte sa neukázalo, čím budeme"* (1Jn 3, 1-2). A preto, *"bratia, radujte sa, zdokonaľujte sa, povzbudzujte sa navzájom"* (2Kor 13, 11)! Viera je viera v

to, že naozaj *som*. Nádej je potom viera v to, že naozaj *môžem*. A láska znamená na túto cestu s radosťou a pasiou a spevom vykročiť.

Nepotrebuje utekať pred skutočnosťou ten, kto bol premenený a svet mu stal z tmavého lesa ihriskom synov Boha! Som a chcem. Som a môžem. Som a stávam sa. Nie vo vzopätí, ale v pokoji a prostej normálnosti toho, ktorý je.

Dôvod a zrod skutočnej pokory

Bojujeme, lebo máme strach. Strach z nedostatku. Strach z odsúdenia. Strach z ublíženia. Alebo utekáme a budujeme si svoje malé pieskové hrady...

Sprvu sa tak správame aj voči Bohu a svätým. Zápasíme s Bohom v modlitbe, aby sa diala naša vôľa. Obhajujeme seba pred Bohom, aby sme sa tak vyhli trestu a odsúdeniu. Alebo sa pred Ním uzatvoríme. Nemusíme nutne utiecť úplne. Pomodlíme sa. Aj do kostola prídeme. Ale potom si žijeme vo svojom pieskovom hrade.

Ako to zmeniť?

Scott Peck hovorí o *komunite*, ktorá začína tým, že *jedna zo strán zloží zbrane, skutočne a naozaj*. *A keď to tá druhá strana vidí a pochopí a uverí, že to tamti urobili naozaj, zlomí sa aj ona*. Tiež zloží zbrane, vzdá boj - a *zrodí sa, náhle, komunita, jednota lásky*.

Boh zložil zbrane. Hovorí: "*Nesúdim, lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasit'*" (Jn 12, 47). Hovorí: "*Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých*" (Mt 20, 28). Boh zložil zbrane. Dôvod strachu (prinajmenšom v našich myšliach) pominul. "*Nebojte sa!*" (Jn 6, 20), opakuje Boh. Dôvod utekania pominul. Dôvod nedôvery pominul. Dôvod boja a zápasu pominul.

Viera je potom našim zlomením sa. Pochopením, že môžeme prosto vstať a bez pancieru obhajovania sa, bez zbraní, bez strachu a ostrážitosti prosto prísť k Bohu. Prosto prísť. Prísť. Len tak. A budeme prijatí. Bez výčitiek, tak, ako v tele Krista prijal svojich isto nie dokonalých učeníkov. Že nami nepohŕda z výšky svojho majestátu, ani Jeho svätí, ktorí už sú v Sláve s Ním, ale *ze2nas* naozaj prijíma. Nielen nejako registruje, vníma, že sme tu, ale naozaj miluje. Skutočne prijíma a miluje. Má pre nás slabosť lásky - až po kríž!

V tomto zlomení sa viery konečne chápeme, že nás nečaká sudca, ale Otec, nie súdna sieň, ale Domov, skutočný domov - a v ňom: "*Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy! Prived'te vykrmené teľa a zabite ho. Jezme a veselo hodujme, lebo tento môj syn bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa*" (Lk 15, 22-24)!

A toto je skutočná pokora: dôvera. Zloženie zbraní. Vzdanie pýchy a vzdoru a boja a odporu - lebo strach, ten prastarý strach z Boha, "*keď počuli hlas Pána, Boha, ktorý sa za denného vánku prechádzal po záhrade, skryl sa Adam i jeho žena pred Pánom, Bohom, medzi stromami záhrady*" (Gn 3, 8), pominul. Pokora je láska. Láska je pokora. Koniec zápasu. Nie nejaké ponižovanie sa. Naopak. Povýšenie - ale už Bohom. Vzdanie Ega, vystrašeného a osamelého - a nájdenie sa v synovstve Boha. Vyjdenie zo zákopu. Vrátenie sa domov, bez poníženia, leda ak Ega, ohrdnutého a opusteného, ale nie seba. Začiatok nového života, keď začíname konečne naozaj žiť doma, s Otcom, so svätými, ako syn, ako brat, ako člen

domácnosti. Skutočný člen, rovný v domove, kde sama veľkosť a malosť a rovnosť strácajú v jednote a pute rodiny zmysel. A naozaj domácnosti. Domácke, vskutku *kuchynské* kresťanstvo. Nie nadarmo je v jeho strede stôl, jedlo, večera, Eucharistia.

Už nie sú potrebné takmer žiadne slová. Žiadne veľké obrady a ceremónie. Je len blízkosť, teplo, prijatie, porozumenie, odpustenie, láska. Prosto, domov.

Pokora, to je jednoducho *návrat domov*.

Najväčšia zásluha je nemat' žiadne zásluhy

Alebo ešte lepšie: žiť vo svete, kde toto slovo "zásluha" nemá žiadnu hodnotu ani význam. Žiť v Božom svete, kde vládne láska, nie obchod. A slovo "zásluha" v sebe ideu obchodu nesie: robím niečo, za čo si *zaslúžim* odmenu. Dobré skutky. Alebo viera v Krista Spasiteľa. Niečo, čím som si *zaslúžil* spásu, Nebo.

Lenže Nebo je zadarmo. Stačí doň vojsť. A vojsť do Neba znamená vojsť do sveta, kde samo slovo *zásluha* stráca význam. Žijeme, ako žijeme, lebo sme synovia Boha - nie, aby sme si svojim životom ešte len niečo zaslúžili. Konáme, čo konáme, lebo sme synovia Boha - nie preto, aby sme si svojimi skutkami ešte len niečo zaslúžili. Už vôbec nie, aby sme na niekoho, just aj samého Boha, nejako zapôsobili. Alebo aby sme si sami niečo pripísali kvôli... kvôli čomu vlastne? Nejakému pocitu sebauspokojenia, dôležitosti?

V Nebi nič také nedáva zmysel! Milujeme, pretože milujeme - nie preto, aby sme si láskou niečo zaslúžili!

Byť v Nebi znamená, že prosto sme, žijeme, konáme, v spoločenstve Rodiny, v Domove Boha - a podobné myšlienky nám už ani len na rozum neprídu. Žijeme, konáme, hovoríme, milujeme, pretože tým všetkým sme, je to prosto prirodzený spôsob bytia ako je dýchanie alebo žmurkanie alebo chodenie. A nejaké "vynikanie", prisvojovanie si čohokoľvek je nám úplne cudzie. Už chápeme a čo viac, žijeme, že všetko toto je jedno spoločné dielo Boha, svätých, nás, dielo jedného Tela, kde niet rozdielov, kde všetko je všetkých a nič nikoho. Preto slovo "zásluha" stráca akýkoľvek zmysel a význam, ktorý má a môže mať iba vo svete, kde sú ľudia rozdelení a každý žije sám za seba - a proti všetkým, a kde namiesto lásky existujú len dočasné spojenectvá, kým sú výhodné.

A rovnako tak v Nebi, v tomto novom Živote, strácajú zmysel a význam aj slová a pojmy "veľkosť" a "malosť", nikto nie je lepší, nikto nie je horší, niekto nie je väčší, niekto nie je menší, nikto nie je prvý a nikto nie je posledný, pretože ako by niečo podobné mohlo byť vo svete, kde všetko je Jeden, kde všetko ľudské si Boh vzal v Kristovi na seba a všetko Božie v Kristovi dal ľuďom? Pre ešte nechápavý ľud to Ježiš vysvetľuje v oných paradoxoch, kde malý je veľký a posledný je prvý - ako by to mohlo platiť vo svete a v jeho zákonoch? Vo svete prvý je prvý a posledný je posledný a inak to byť nemôže. Len tam, kde tieto pojmy a slová stratili zmysel, je možný onen Ježišov paradox, v ktorom veľkosť a malosť sú jedno a to isté, pretože ani jedno už viac neexistuje - iba Ten, Ktorý Je a tí, ktorí rovnako prosto sú s Ním a v Ňom.

A toto je Mária. Dokonalý vzor. Sama nič. Nič zo seba. Preto *kecharitomene*, plná Milosti, plná Boha.

Zvláštny svet Boha

... kde neexistuje moje, neexistuje tvoje, neexistuje malosť, neexistuje veľkosť, neexistuje strach, neexistuje pretváрка, neexistuje nevernosť ani zmena, neexistuje sebeckvo, neexistuje žiadosť, iba láska.

Človek začína chápať mníchov a pustovníkov, začína chápať sv. Františka a jeho chudobu. Ved' veľmi rýchlo zistujeme, že akékoľvek vlastnenie čohokoľvek stojí ako bariéra a hradba medzi nami a týmto spôsobom myslenia a života.

A netýka sa to iba vecí a peňazí! Preto ten dôraz na poníženosť a pokoru - ako prvý krok k slobode od Ega. Lebo čo na tom, *ak sa nám okovy javia ako zlaté a ľudia ich obdivujú, keď sú to stále okovy? A čo na tom, ak sú posiate naoko diamantmi, ak nám tieto režu a do krvi drásajú telo?* A týmto naše Ego je.

Tu začíname chápať celú tú hĺbku odcudzenia sa Bohu, hlboké korene hriechu, ktorý sa na začiatku javil len ako nejaký zlý skutok (a mysleli sme si, že však ani nič zlé nerobíme) a teraz ho vidíme ako rakovinu, ktorej metastázy prerastajú celú našu osobnosť, takže občas ani nevieme odlíšiť seba od moru hriechu.

Aká hlboká očista je potrebná, hlboké uzdravenie, premena, aby sme mohli, dokázali znovu žiť Nebo, žiť Boží Život s Bohom!

Obrátenie je poddanie sa láske Boha

Ako keď sa vystrašený pes po všetkom tom štekani a utekani pri každom pohybe konečne odváži prísť a nechať sa pohladkať, nakrímiť - a konečne sa jeho strach zlomí a on nám uverí. Tak nejako sme my voči Bohu. Akosi sa zdráhame uveriť, že je to naozaj. Stále sa bojíme, že je to len naoko. Že síce "voláme sa Božími deťmi" (1Jn 3, 1), ale v skutočnosti nimi nie sme, len sa to tak hovorí. Že síce "len jeden je váš Otec, ten nebeský" (Mt 23, 9), ale ani to nie je tak úplne naozaj a naisto nemôžeme s Bohom rátať, akoby tým našim otcom aj naozaj bol. Že Boh je v skutočnosti stále Pán a my mu slúžime stále len ako poddaní a sluhovia. To len Mu tak hovoríme, že otec, lebo sa Mu to tak páči, ale inak je to pán. Ak sa neosvedčíme, vyženie nás a zatratí. Ale inak je zdráhavý a neradno s Ním v živote veľmi počítat'.

Viera je potom, ako keď sa konečne poddáme, ako keď sa človek konečne odváži na zamrznuté jazero a s úžasom zisťuje, že ľad ho drží a že sa neprepadol a od radosti kričí a výska a šantí na ľade. Tak cíti potrebu kričať a spievať a tancovať, kto sa odvážil na ľad Božieho synovstva a náhle zažil, že je to naozaj tak! Tu sa rodí túžba a potreba evanjelizovať - deliť sa so všetkými s týmto obrovským objavom, že je to naozaj tak! Že sme vošli dovnútra a našli sme, zistili sme, že je to naozaj Domov! Že Boh je naozaj Otec! Že sme naozaj Jeho deti, Jeho synovia a dcéry a Kristus že je naozaj náš Brat, skutočný brat! A že môžeme v tomto Domove naozaj žiť, skutočne žiť, v tejto Rodine žiť!

A tam, v Božom Dome, v tejto Rodine, v tejto jednote a družestve lásky, naozaj a konečne strácajú pojmy veľkosti, malosti, prvenstva či poslednosti

význam a zmysel. Všetko je jedno, všetko je Jeden. Boh sa stal človekom, človek sa stal bohom. Je to spočinitie. V náručí Otca. V Rodine. Doma. Tam, kam patríme. Na svojom mieste. Konečne. K čertu s Egom! K čomu je v tomto Dome potrebné? K ničomu!

Len medzi mnou a Bohom

Ecclesia semper reformanda est. Cirkev je stále v stave obnovovania a reformovania seba, hovorili predkovia. Tak sme aj my, jej údy. Sú veci, ktoré spoznáme, potom ich akosi pozabudneme, len aby sme si ich museli znova pripomenúť. Toto je jedna z nich.

Kresťanstvo. Náš život vo svojom jadre prebieha iba medzi nami a Bohom. Nevesta a Ženích. Milovaná a Milovaný. Jeden jediný prípad romantickej lásky, ktorý funguje. Jediný prípad, kedy si dvaja úplne vystačia (čo sa nás týka, samozrejme).

Odteraz už žiadna minulosť, je za nami a On ju vzal do svojich rúk, aby urobil to, čo už my nemôžeme: uzdravil ju, napravil, urobil požehnaním, aby tak tam, *"kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť"* (Rim 5, 20).

Už žiadna budúcnosť, pretože odteraz aj ju vzal On do svojich rúk a navyiac, budúcnosť je už tu už v nej sme a žijeme ju, je prítomná - v Osobe Ženicha, v dychu Jeho Ducha, ktorý nás naplňuje a ktorý už teraz z nás robí Jeho Telo,

jedno Telo, dvoch v Jednom Tele - kým nastane definitívna Svadba Baránkova vo Večnom Dome Otca.

Už viac žiadne ďalšie túžby po čomkoľvek inom, veď v Ňom je všetko, *solo Dio basta!* Večný tanec, večný vír dvoch je všetkým, celým vesmírom, svetom, životom, rozkošou, počínutím, naplnením.

Odteraz žijeme tu a teraz, nikdy a nikde inde. Odteraz žijeme pre Neho, kvôli Nemu, z lásky k Nemu, s pohľadom upretým do Jeho oči, na Jeho tvár. Netúžime po žiadnom ďalšom ovocí, dokonca sa zriekame vidieť ovocie a výsledky svojho konania. Nechávame ich na Neho, aby ich On ukázal a dal im vzrast v pravom čase. Nám stačí už len jediné ovocie: že sa páčime Jemu, že konáme, čo práve konáme, s Ním, v Ňom, spolu, v onom zdieľaní dvoch - ako cestu a spôsob zdieľania, v ktorom kontemplácia je konaná a konanie je kontempláciou. Toto je nakoniec podstata modlitby, ktorá je podstatou nášho života ako detí Boha.

"Pre mňa je slasťou byť v Božej blízkosti a v Pánu Bohu svoju nádej mať a ohlasovať všetky jeho diela v bránach dcéry sionskej." (Ž 73, 28)

Ak to môžeš robiť, žiť, hovoriť s Ním - či skôr On s tebou, je to v poriadku a pokračuj. Ak nie, nemá to viac v tvojom živote miesto. To je definícia svätosti. Definícia kresťanstva a kresťanského života. A samozrejme, cieľ a zmysel, nový a jediný zmysel a norma úplne všetkého: byť už len a jedine s Ním.

Nič nado mnou. Nič podo mnou. Nič predo mnou, nič za mnou. Nič naľavo, nič napravo. Len On. Ostáva len On. *"Pre Jedného žijeme, pre Jedného zomierame"* (Babylon 5). Nadšenie, sklamanie, toto všetko je už za nami, preč. Je len On, naša láska, náš nový svet. Už len sme, v Ňom. Všetko sa stáva spoločným tancom Boha a Jeho nevesty, človeka, nás, mňa.

Všetko ostatné - láska k blížnemu, vzťahy, rodina, priateľstvá, práca, služba, všetko je obsiahnuté v tomto jedinom Vzťahu a stáva sa jeho ovocím, jeho vyjadrením, jeho uskutočňovaním, keď toto všetko sa už deje len skrze Neho a s Ním a v Ňom, Ženíchovi, Bohu.

Prečo sa Ján nestal Ježišovým učeníkom?

Prečo sa Ján Krstiteľ nestal učeníkom Krista? A prečo ho Ježiš sám nepovolal? Prečo vlastne Ježiš neprišiel a nepostavil sa do čela hnutia, ktoré Ján vytvoril - ako prípravu pre Krista?

Pripomína mi to, akoby Ján stelesňoval nezrelú a detskú vieru, ktorá si vytvára obrazy Boha na podobu človeka. A Boh naozaj túto hru nejaký čas hral - ako keď sa otecko zníži k svojmu malému synčekovi na jeho detskú úroveň - a o tom je do veľkej miery Starý Zákon. Ján Krstiteľ je prorokom tohto Starého sveta. Formovaný "na púšť", čiže esénmi, nesie si ako hlboký odpor voči náboženskej "verchušky" v podobe saducejov, zákonníkov a farizejov (nazve ich hadím plemenom a hrozí im, že sekera je už priložená na korene ich stromu), ale súčasne aj očakáva Mesiáša, ktorý presne podľa predstáv esénov "*v ruke má vejačku, aby si vyčistil humno a pšenicu zhromaždil do svojej sýpky, ale plevy spáli v neuhasiteľnom ohni*" (Lk 3, 17).

Ježiš ale prináša dospelú a zrelú vieru a s ňou and skutočnosť Kráľovstva. Nový Zákon, Zákon Ducha. Čas detskej a nezrelej viery a konania skončil. Izrael dospel. Je čas na dospelú vieru. Preto Ježiš prosto nepokračuje v Jánovom hnutí. Toto hnutie splnilo svoj cieľ. Upriamilo pozornosť na Krista.

Ale teraz prichádza čas na to, čo hovorí Pavol: "*Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, poznával som ako dieťa, rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby*" (1Kor 13, 11). Presne toto od svojich nasledovníkov Ježiš očakáva, keď opakuje: "*Počuli ste, že otcom bolo povedané... No ja vám hovorím...*" (Mt 5, 21-22). Vyhlasuje všetky jedlá za čisté a opúšťa staré príkazy o sobote. To je dôvod, prečo začína "na zelenej lúke" a nepreberá Jánovo hnutie.

Aké ťažké je prejsť od detskej viery a detského pohľadu na Boha, ktorý sme si urobili na obraz človeka, k viere zrelej, dospelaj, kde Boh je aký je a sme to my, kto sa náhle máme meniť do podoby tohto "úplne iného" Boha a dorastať do spôsobov Jeho Kráľovstva, ktoré sú presne opačné tým starým, svetským, ktoré sme žili a do ktorých sme vtesnávali aj svoj obraz o Bohu, vidíme znovu na Jánovi: "*Ján bol v žalári. Keď počul o Kristových skutkoch, poslal k nemu svojich učeníkov opýtať sa: "Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?"*" (Mt 11, 2-3) - lebo hlásal súd a oheň, a nič z toho sa nedialo! Kristus bol úplne iný, než čakali farizeji, než čakali eséni, než si predstavoval Ján. A Ježiš, čo vedomí toho, mu odpovedá: "*blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší*" (Mt 11, 6), ale miesto toho uverí mi a nasleduje ma!

Toto sa musí udiat' v našom živote. Musí prísť čas, keď opustíme detskú vieru, ktorá splnila svoj účel, keď nás priviedla ku Kristovi a k počúvaniu Krista. Ale sama nás nevie priviesť k spáse, pretože nepozná Evanjelium a Krista Boha sa snaží vidieť svetskými očami, "podľa tela". Nieкто sa jej drží celý život a hoci telom dospel, vo viere ostáva nedospelý. Iný spozná jej detinskosť a myslí si, že takéto detinské je samo kresťanstvo a odvrhne ho aj so svojou vierou. A nieкто opustí túto detskú vieru - ako oni dvaja učeníci, ktorí od Jána "*počuli, čo hovorí, a išli za Ježišom*" (Jn 1, 37) - a konečne začne objavovať skutočné kresťanstvo, počúvať od Ježiša skutočné Evanjelium a nakoniec sa rozhodne pre skutočné obrátenie a nasledovanie

Krista, v stále hlbšom pochopení a so stále väčšou radosťou, lebo "*Našli sme Mesiáša, čo v preklade znamená Kristus*" (Jn 1, 41).

Detská viera teda zodpovedá Starému Zákonu a jej zmysel je Jánovo poslanie: pripraviť cestu pre Krista a nás k Nemu priviesť. Ale potom musí byť opustená a zanechaná, aby sme mohli prijať tú úplnú novosť Evanjelia a nasledovať Krista, ako aj On sám hovorí, že "*nik nevlieva mladé víno do starých mechov, lebo víno mechy roztrhne a vyjde nazmar aj víno, aj mechy, ale nové víno do nových mechov*" (Mk 2, 22). Staré predstavy detskej viery naozaj nedokážu do seba pojať novosť Evanjelia a výsledok je zmätok a chaos, "potrhaný mech" viery u každého, kto sa o to pokúsi. Ale kto sa na tento prechod od starého k novému odvážil, s Pavlom môže vyznať, že "*ak sme aj poznali Krista podľa tela, teraz už nepoznáme*" (2 Kor 5, 16) - lebo Ho konečne začíname spoznávať v Duchu.

Uvol'nenosť a pokoj

Alebo *hesychia*. Tak ju nazvali mnísi na Východe, kde "*odkazuje na stav ticha a pokoja, ktorý sa získava kontempláciou*" (wikipedia).

Pri týchto slovách nás to vari ani nenapadne: toto ticho a pokoj sú vnútorné, nielen navonok. Alebo inak, ako to vidíme u svätcov, človek môže a ma byť vnútorne takto v hlbokom pokoji, a pritom navonok môže byť veselý a plný energie a pohybu a aktivity - práve preto! Práve preto, že ho vnútorný pokoj k tomu oslobodzuje. Človek nespútava žiaden strach, žiadna žiadostivosť, je preto slobodný konať naplno, celým srdcom. Pokoj sa prejavuje aktivitou a aktivita nijako neruší pokoj, ktorý vnútri vládne.

V tejto chvíli je svätosť ľahká, krásna, je to niečo prirodzené, čomu sa poddávame, áno, je to uvoľnenosť.

Ako slobodne môže žiť a konať človek, ktorého srdce je takto plné pokoja, plné dobra a lásky, kypiace životom a hlbokou radosťou. Človek, ktorý za ničím ani pred ničím neuteká, ale naplno žije prítomnosť, jedno, či je to teologická dišputa, alebo hranie sa s malými deťmi. Ako vraví Pavol, "*všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje*" (Flp 4, 13).

Kvietizmus je možno ovocím nezrelosti, keď sa bojíme konania, aktivity, keď potrebujeme vonkajšie ticho a pokoj, aby sme ako-tak boli pokojní aj vnútri. Ale skutočný pokoj naozaj leží vnútri, nič vonkajšie ho nemôže narušiť a sám sa preto slobodne prejavuje navonok konaním a aktivitou, pretože jedno druhému neodporuje a naopak, pokoj, ten skutočný, k aktivite a konaniu oslobodzuje.

A je to ovocie obrátenia, *kenózy*, keď sme sa zriekli vlastnej vôle, nie z donútenia, nie to smútku, ale s radosťou, že sám Boh berie do rúk náš život, ktorý tak konečne dostane (povedané dnešnou rečou) *profesionálne a kompetentná* vedenie a spravovanie.

Ale uvedomuješ si to?

Boh je Otec a Kristus je Brat. Uvedomuješ si ale, čo to znamená? Čo to je? Kto to je, že je to sám Boh? A kto je to Boh? A čo to znamená, že sám Boh ťa takto prijal, vykúpil, zaplatil za teba vtelením a Krvou a živí ťa ňou i svojím Telom? A ponúka ti, volá ťa, láka a nalieha, aby si prijal Dar zbožštenia, dar Večnosti, Neba - akoby si to ty prejavoval milosť Jemu a nie On Tebe?

A ty ešte stále váhaš! "*Dokedy budete kulhať na dve strany*" (1Krľ 18, 21)? Vpravde tu ešte nedošlo, kto je On a kým urobil teba - alebo to vieš a pohrdaš tým, ako sám diabol! To prvé je však vo všetkej biede predsa lepšie, lebo ponecháva nádej na obrátenie. A ako vraví Písmo, "*počiatok múdrosti je bázeň pred Pánom*" (Prísl 9, 10) – čiže toto uvedomenie. Ohromujúce spoznanie a uvedomenie. To je počiatkom skutočného obrátenia!

Zdá sa byť vari až nemožné vedieť to, uvedomiť si to - a nezanechať kvôli tomu všetko, ako svedčí Pavol: "*Zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi. A všetci dokonali takto zmýšľajme*" (Flp 3, 13-15)!

"*Čuj, dcéra, a pozoruj, nakloň svoj sluch, zabudni na svoj ľud a na dom svojho otca. Sám kráľ zatúžil za tvojou krásou; on je tvoj pán, vzdaj mu poklonu.*" (Ž 45, 11-12)

Nerozdelené srdce. Srdce nevesty, patriace úplne a celé iba Ženíchovi. Žijúce v Ženíchovi. Pristupujúce ku všetkému ostatnému, vrátane seba, už len v Ženíchovi a cez Neho. V tom je to tajomstvo. "*Budete ma hľadať a nájdete ma; ak ma budete hľadať celým svojím srdcom*" (Jer 29, 13). Poznanie, viera, láska - a jej ovocím je toto nerozdelené srdce!

Kto je verný v najmenšom...

"Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom." (Lk 16, 10)

Čo je to, to *najmenšie*? Nie azda prítomný okamih, ono tu a teraz?

Nič nám nebráni - iba strach a nedôvera a vari pohodlnosť - tu a teraz sa rozhodnúť byť, čím sme: synmi a dcérami Boha. Nie v nejakých veľkých dielach alebo ťažkých údeloch, ale 'v tom najmenšom', tu a teraz, v tejto maličkosti. Rozhodnúť sa pozeráť a vidieť veci nie ako starý človek, ale ako syn. Vidieť ľudí okolo seba nie ako nepriateľov, protivníkov, otravy, ani nie ako len známych, ale ako deti. Svoje deti. Vlastne Božie, Otcove a stratené, ktoré nám Otec zveril, aby sme sa o nich postarali na Jeho mieste - tak, ako sa o nás postaral Jeho Syn takisto na Jeho mieste.

Tu, vždy len tu a teraz, v tom najmenšom, byť otcom, matkou po vzore Otca. Konať, byť, žiť dokonalo - len teraz, práve teraz. Neniť bremeno ani minulosti, ani budúcnosti. Teraz. Iba teraz. Práve teraz. V tom najmenšom. To stačí.

Stačí - a súčasne nevyhnutne treba - byť zobudený. Bdiť. Nespať. Byť pri sebe. V pokoji uvoľnenosti to nie je žiadna drina, skôr pokojný s prirodzený stav človeka, ktorý už neuteká.

A to všetko skutočne a osobne s Nim a v Ňom, pretože bez Neho žiadna skutočnosť ani prítomnosť neexistuje. Len ilúzia jedného či druhého. On Je Skutočnosť.

Čriepky I

4×4 kresťanstva:

Prvá štvorka – ovocie obrátenia (kenózy) a východiská svätého života:

- Apatheia (apatheia)
- Bezstarostnosť (atharaxia)
- Uvoľnenosť (hedsychia)
- Navonok (martyria)

A druhá štvorka – ciele, ktoré sledujeme:

- Odpustenie
- Milosrdenstvo
- Dokonalosť
- Zdieľanie (jednota)

A v strede všetkého: *zobudený*.

***

Sloboda ma svoje meno. Vola sa svätosť.

***

Zlož svoju starosť na Pána a On sa už postará. Neočakávaj nič od seba samého, ale iba od Božieho konania a Božej milosti. Tvoje úsilie je to na to, aby teba urobilo podobným Bohu a naučilo ťa byť Božím synom - ale ovocie a výsledky tohto úsilia u iných ľudí nech očakávaš vždy iba od Božieho Ducha, Božej milosti a Božieho konania. Vydaj teda kvôli sebe a synovstvu zo seba všetko, akoby to záležalo iba na tebe. Ale potom nezúfaj ani sa

nesnaž nasilu niečo dosahovať, lebo chceš, aby všetko mohlo závisieť iba od Neho.

***

Prístupový protokol Kráľovstva

Je to ako u Ježiša.

Na začiatku bol človekom, podobný nám ľuďom vo všetkom. A predsa bol už v tej chvíli aj Božím Kráľovstvom, ako sám hovorí: "... *Božie kráľovstvo je medzi vami*" (Lk 17, 21). Práve teraz, v tejto chvíli - a nim je On sám, kto medzi nimi stojí. Ale toto Kráľovstvo ešte nie je zavŕšené, "... *pretože Ježiš ešte nebol oslávený*" (Jn 7, 39) a sám hovorí: "*ako mi je úzko, kým sa to nestane*" (Lk 12, 50)!

Rečou komiksu, Ježiš v tej chvíli predstavuje Kráľovstvo v zmysle *supervlastnosti* - "*Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn*" (Jn 5, 19), "*a ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu*" (Jn 8, 29) -, má od Otca aj Jeho *superschopnosti* - "*Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec vo mne? Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám zo seba, ale Otec, ktorý ostáva vo mne, koná svoje skutky*" (Jn 14, 10) -, ale ešte nie je zavŕšené v Sláve Otca, v Sláve zbožštenia. To príde až po onom *krste* na Kríži, tak, ako sa sám Ježiš modlí: "*Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba*" (Jn 17, 1).

Na Veľkonočné ráno sa Ježiš zjavuje ako *prvotina Kráľovstva*, ako "*prvorodený medzi mnohými bratmi*" (Rim 8, 29), už oslávený, už ako človek *zbožštený*. Ako zdôrazňuje Písmo, už s učeníkmi Ježiš *nežil*, iba ich *navštevoval*, zjavoval sa im: "*Po svojom umučení im poskytol mnoho dôkazov, že žije, keď sa im štyridsať dní zjavoval a hovoril o Božom kráľovstve*" (Sk 1, 3), "*Boh ho vzkriesil z mŕtvych a on sa mnoho dní zjavoval*

tým, čo s ním prišli z Galiley do Jeruzalema, a teraz sú jeho svedkami pred ľudom" (Sk 13, 30-31).

Teraz sa toto všetko opakuje a musí zopakovať na nás.

Krstom dostávame dar adopcie a dar zbožštenia a to je spása, ako vysvetľuje Písmo, keď o krste hovorí, že práve on *"vás zachraňuje"* (1Pt 3, 21). Ako u Ježiša, aj nad nami zaznievajú slová Otca: *"Ty si môj milovaný Syn..."* (Mk 1, 11).

Od tej chvíle sa stávame Kráľovstvom Boha, podľa slov Písma: *"Urobil nás kráľovstvom, kňazmi Bohu a svojmu Otcovi"* (Zjv 1, 6) a sám Otec *"nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna"* (Kol 1, 13).

Teraz je na nás, aby sme dorástli do tej prvej podoby Kráľovstva, *"k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku"* (Ef 4, 13), do druhej polovice onej vety Otca od Jordána: *"... v tebe mám zaľúbenie"* (Mk 1, 11). Učíme sa ako Ježiš vo všetkom konať len to, čo vidíme konať Otca. Byť naozaj Jeho synmi a dcérami. Tak, aby v nás to zaľúbenie skutočne mal, aby sme sa Mu vo všetkom páčili.

Aby, keď tak ako Ježiš, v tomto zvíťazíme a zotrváme v synovstve nielen v čase pokoja, ale aj v čase súženia, sme mohli s Nim mať podiel aj na Jeho sláve, ako svedčí znova Písmo: *"Ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení"* (Rim 8, 17), preto *"do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia"* (Sk 14, 22) v ktorých sa takto osvedčíme, a sám Ježiš hovorí, že *"kto zvíťazí a až do konca zachová moje skutky, dám mu moc nad národmi ... ako som ju aj ja dostal od svojho Otca"* (Zjv 2, 26,28).

Toto je "prístupový protokol" Božieho Kráľovstva a sám Ježiš ním prešiel ako prvý a ukázal nám tak cestu, ako sa spasit'. Najprv byť Kráľovstvom Otca na zemi a v podobe človeka - aby sme nim následne mohli byť aj v Sláve Otca v nesmrteľnej Večnosti. Slovamí Krista: "*Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá, čo je vaše*" (Lk 16, 11-12)? Alebo inde: "*Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána*" (Mt 25, 21).

"Kto z nás môže bývať s ohňom, čo stravuje? Kto z nás môže bývať s večným požiarom? Kto kráča v pravde a hovorí priamo, odmieta násilný zisk, potriasa rukami, aby sa nedotkol úplatku, zapcháva si uši, aby nepočul o krvi, a oči zatvára aby zlo nevidel: Ten bude bývať na výsostiach, skalopevný je jeho hrad, dostane chleba a voda sa mu neminie" (Iz 33, 14-16)

Svetlo sa raduje zo Svetla, ale tma pred ním uteká, lebo svetlo by ju zničilo. To je tajomstvo Pekla a zatratenia.

*"... a zmeníš sa na
inakšieho muža"
(1Sam 10, 6)*

Aby sa človek mohol stať podobným Bohu, musí sa naozaj zrieknuť všetkého čo má - a majetok je naozaj iba malá časť tohto všetkého. Len v tejto slobode to je možné. Musí byť nezávislý a slobodný od všetkého, tak, ako o tejto slobode píše Pavol, "*aby napokon aj tí, čo majú ženy, boli, akoby*

ich nemali; tí, čo plačú, akoby neplakali; tí, čo sa radujú, akoby sa neradovali; tí, čo kupujú, akoby nič nevlastnili; a tí, čo užívajú tento svet, akoby ho neužívali, lebo tvárnosť tohoto sveta sa pomíňa" (1Kor 7, 29-32).

A potom prichádza láska. Láska a súcit. Jedine oni nás môžu odtrhnúť od nás samých, umŕtvit' Ego. Začiatkom lásky je súcit. A začiatkom súcitu je solidarita. Poznanie, že naozaj "*sme jednej krvi ja i ty*" (Kniha džunglí). V stvorení. V páde. Vo vyvolení. Rovnakí. Niet rozdielu.

A potom... potom sa človek v Bohu náhle stáva novým. Je to zvláštny pocit, stavať sa novým, iným, cudzím samému sebe, navykať si na to, udomáčať sa v Dome Boha v Rodine Boha. Práve táto novosť je dôvodom nutnosti byť slobodným od všetkého - pretože to doslova znamená stať sa *iným človekom*, novým človekom, - a keby sme boli nejako pripútaní, spútaní tým starým, ešte stále ľpeli na Egu, ako by sa potom mohlo toto stať?

Sloboda. Sloboda a viera - lebo je to závratne nové, táto premena. "*Ak neuveríte, veru neobstojíte*" (Iz 7, 9).

Už viac nehľadáme, čo by sme mohli od Orca dostať, veď nám už všetko daroval v Kristovi. Miesto toho hľadáme, ako my sami môžeme s Ním konať Jeho Dielo v Kristovi, aby sme mali na Ňom podiel a s Ním spoločenstvo. Nie kvôli zisku, ale z lásky. Stali sme sa synmi. A to je len jedna zmena - a predsa aká veľká!

A čo potom láska a súcit! Celý život sme okolo seba budovali hradby a bariéry - ktoré teraz necháme spadnúť a dovolíme, aby sa mohli naši bratia a sestry dotknúť samého nášho srdca. Budeme cítiť ich bolesť (i radosť) a skutočne s nimi sú-cítiť. A dovolíme, aby oni videli do nás, aby smeli vidieť a cítiť s nami. Predtým sme sa tomu bránili, utekali sme. Teraz sa im otvoríme. Venujeme im pozornosť i svoj vás. A potom svoje srdce... všetko. Tak, ako to povedal Ježiš mladíkovi, aká je cena toho, keď sa rozhodne Ho

na tejto ceste nasledovať: "*Predaj všetko, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma*" (Lk 18, 22) a inde: "*čo je vnútri, rozďajte ako almužnu a všetko vám bude čisté*" (Lk 11, 41)

Už len keď o tom hovoríme, cítime v srdci obavy, výhrady, závrat,... strach! Je to tak nové - a z pohľadu Ega tak riskantné, nebezpečne, bláznivé! Veru, ani v nás samých starý "*živočišny človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu bláznovstvom a nemôže ich pochopiť*" (1Kor 2, 14).

Prosto, uvoľniť sa. Odstrániť bariéry a zábrany strachu - voči Bohu najprv, a potom v Bohu a skrze Boha aj voči ľuďom. Diabol rozdeľuje, Boh zjednocuje. Hriech buduje hranice a bariéry a zábrany, láska ich búra a odstraňuje. Celé je to o tomto. Tak jednoduché. Tak zázračne iné, nové!

A keď to urobíme... Tá sloboda a ľahkosť a voľnosť a pokoj a radosť! Ego je naozaj strašné bremeno a puto a reťaz. Sme naň navyknutí, takže tú ťarchu nevnímame, myslíme si, že to tak musí byť. Až keď ho zhodíme, ohromí nás tá ľahkosť a voľnosť!

Láska je stav bytia

Milovať neznamená niečo konať, ale niečím byť. Nie je to nijaké úsilie, už vôbec nie cit. Je to spôsob bytia slobodného, vykúpeného človeka. Pre neho je láska niečo tak prosté a samozrejmé, ako dýchanie, ako kráčanie. Bytie. Spôsob bytia.

Byť dobrý. Nič, než dobrý. Dokonalo dobrý. To je rozkoš. Božská rozkoš. Je v tom všetko: čistota, čírosť, sloboda pokoj, radosť, plnosť, všetko. Je v tom Boh. Je to Boh. Sme v Bohu.

Z tohto dobra sa rodí láska. V ňom je láska normálna a prirodzená. Byť dobrý. Dokonalý. Slobodný od sebestva. Milovať. A všetko toto zdieľať. Toto je Nebo. Blaženosť Boha.

Naozaj, láska je bytie. Spôsob bytia, existencie. Čo je dokonalé, miluje - samozrejme, prirodzene, samo od seba a zo seba, nezávisle na čomkoľvek mimo seba. A naopak, až v tejto láske čokoľvek dosahuje svoje završenie a dokonalosť. Až v nej skutočne sme. Dobro a láska. Dobro plodí lásku a láska zdieľa dobro a spolu tvoria dokonalosť. Dokonalé je to, čo je číro dobré a schopné delenia sa v láske.

Dobro = uvoľnenosť

Dobro je stav uvoľnenosti - pokoja, *hesychie*, čiže dokonalej slobody *apatheie* a *atharaxie* (bezstarostnosti). A naopak, táto uvoľnenosť je totožná s dokonalým dobrom. Tam, kde niet žiadostivosti ani strachu, kde niet Ega, ostáva už len dobro a láska. Uvoľnenosť a dobro, čdobrota, sa mi tak javia ako synonymá.

Myslím, že toto je v pozadí slov Jána: "*Láska k Bohu spočíva v tom, že zachováваме jeho prikázania. A jeho prikázania nie sú ťažké*" (1Jn 5, 3) - pretože ak sme spoznali Boha, spoznali sme Jeho lásku k nám i Jeho Dar, potom sme takto slobodní a uvoľnení od všetkého a pre všetko. A potom Jeho príkazy - čiže byť dokonalí a dobrí ako Otec a milovať ako On - sú nám prirodzené, normálne a sladké. Nič im neodporuje - žiaden strach ani žiadna žiadostivosť - a naopak, spájajú nás stále hlbšie a Tým, koho "*milujeme, pretože on prvý miloval nás*" (1Jn 4, 19). A to je aj to, čo hovorí sám Ježiš,

že "čo je nemožné ľuďom, je možné Bohu" (Lk 18, 27) - Jeho láske a Jeho Daru, ktoré nás takto oslobodzujú, keď Mu uveríme a za milujeme sa doň. Preto Ján vysvetľuje, že "tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera" (1Jn 5, 4).

Neistota plodí strach a nedostatok, núdza plodí žiadostivosť - a to je realita sveta. V Bohu nachádzame aj istotu, aj dostatok, skutočné naplnenie. Sebeckvo i zlo zomierajú, lebo strácajú zmysel a sú už nanič. A tak ostáva už len dobro a láska. Pokoj a radosť. A kedykoľvek niečo naruší tento pokojná uvoľnenosť *hesychie*, je to len preto, že v niečom zakolísala viera Bohu - a vrátili sa núdza a neistota sveta bez Boha a ďaleko od Boha.

V tomto stave uvoľnenosti láska prestáva byť obeťou a dobro premáhaním sa. Vieme si tak naplno vychutnať rozkoš a radosť v nich vložené. Preto je Nebo nebom. Kvôli tejto rozkoši a radosti.

Boh je Ten, ktorý Je. Celá hĺbka i výška i bohatstvo Neba je tu, tu a teraz, práve a len tu a teraz. Uvoľnenosť je otvorená brána doň. Preto "*nebudte ustarostení!*" (Lk 12, 29), lebo ustarostenosť obsahuje v sebe aj smäd, aj strach a je tak opakom.

Uvoľnenosť a reč

Reč. Najčastejšie ňou sledujeme svoju dôležitosť, vyniknutie, ukázanie sa. Bežné rozhovory sú len okrajovo o informáciách. Sú hlavne o presadení seba, ukázaní seba, sú ako vojna (alebo hoci aj priateľský zápas) bez zbraní, iba slovami. V nich sa najčastejšie prejavuje aj naša žiadostivosť, aj náš strach. Preto Jakub píše, že "*kto sa neprehrešuje slovom, je dokonalý muž*" (Jak 3, 2).

Táto dokonalosť je znova ovocím uvoľnenosti, slobody, kedy už netúžime takto reč používať. Namiesto uvažovania, ako duchapľne odvetiť na slová druhého, ako sa predviesť, ako zapôsobiť, presadiť sa, robíme tak, ako nám radí Ježiš: "*Nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť*" (Mt 10, 19), miesto toho len prosto, priamo a vecne "*vaša reč nech je "áno — áno", "nie — nie", čo je navyše, pochádza od Zlého*" (Mt 5, 37).

A ak niet čo takto povedať, potom stačí mlčať. Mlčanie málokto znesie, lebo mlčaním sa nedá na seba upozorňovať a seba predvádzať ani zvíťaziť v tomto boji slov - ale o to nám už ani nejde. Vyrástli sme. Žijeme iné. Uvoľnenosť, *hesychiu* detí Boha, synov Kráľovstva.

Reč je tak prvým nástrojom tréningu a navykania si na tento nový stav slobodnej uvoľnenosti, ktorý je vždy po ruke. A súčasne je aj potvrdením a ovocím tohto stavu, preto Jakub pokračuje a vysvetľuje, že "*kto sa neprehrešuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo*" (Jak 3, 2).

Všetko zladit' s Kristom

"... čo si v ňom predsavzal uskutočniť v plnosti času: zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi." (Ef 1, 9-10)

Svet a Kráľovstvo sa nijako zladit' nedajú. Tam si človek musí vybrať.

Ale všetko ostatné, všetko ostatné sa zladit' nielen dá, ale aj musí - či už so svetom, alebo s Kráľovstvom. Každá vec v našom živote, ba aj život sám, je nástrojom určeným, aby slúžil. Svetu alebo Kráľovstvu. A v praxi každá vec

takto zladená naozaj je. Sprvu so svetom. Náplňou kresťanstva je potom ich preladenie.

Pozemský život nie je prekážkou Božieho života. Naopak, je tu na to, aby sa s ním úplne zladil. Aby všetko, čo žijeme a robíme, slúžilo Bohu a Jeho Kráľovstvu. Aby všetko, čo konáme, bolo nástrojom, prostriedkom, vyjadrením našej jednoty s Bohom, aby to s Nim a v Ňom bolo žité a konané.

Náš život musí byť celistvý. Je najväčší omyl, ak si myslíme, *pozemské* je a musí byť a ostať *svetské* a delíme život na to, čo patrí Bohu a to, čo ostáva svetu a sme rozpoltení tam, kde byť nemusíme a ani nemáme. *Vnímame napríklad prácu ako prekážku modlitby, sťažujeme sa, že kvôli práci sa nestíhame modliť.* Ale v skutočnosti práca i modlitba majú byť konané v Bohu a slúžiace Bohu a Jeho Kráľovstvu v Ňom sa medzi nimi stiera rozdiel a stávajú sa jedno. To len keď práca slúži svetu, nastáva rozpor. Ale nie medzi prácou a Bohom, ale medzi svetom a Bohom.

Celý náš život aj všetko naše konanie sa môžu a majú stať živými, mystickými, svätými, Božími.

Ako hovorí Augustín, človek je alebo *telesný až do ducha*, alebo *duchovný až do tela*. Veď aj sama modlitba sa môže stať nástrojom služby svetu, ako varuje Jakub: "*Prosíte, a nedostávate, lebo zle prosíte; chcete to využiť na svojej náruživosti*" (Jak 4, 3). Svetský človek využíva všetko, ešte aj náboženstvo, na službu svetu a svojej žiadostivosti po ňom. Prečo by kresťanstvo malo byť iné? Nie je iné, iba opačné. V kresťanstve naopak všetko, celý pozemský život a pozemské konanie, slúžia Bohu a Kráľovstvu. Kresťan je človek *duchovný až do tela*.

Gregorián a chorály sú fajn, ale...

Možno budem tieto prastaré pojmy používať a vnímať trochu menej ortodoxne, ale takto to nejakto vidím.

Viera vedie ku *kenóze* obrátenia, keď sa vyprázdňujem zo starého človeka s opúšťam starú cestu a staré túžby, pretože Boh mi ponúkol, ako sa dnes hovorí, 'komplexné riešenie' celého môjho života i bytia a je omnoho, nekonečne lepšie.

Kenóza vedie k *apathei*, keď nič svetské ma už neláka, vyrástol som zo sveta *ako dieťa z pieskoviska* a dospel do Božieho synovstva. Nie je vo mne a neovláda ma žiadna žiadostivosť, veď pozemské je už za mnou, a nebeské mi už bolo v krste darované, netreba po tom žiadať, ale ujať sa svojho dedičstva a osvojiť si ho. "*Veď vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriechne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu. Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť*" (Rim 6, 6-8).

Apatheia vedie k *atharaxii*, bezstarostnosti, keď nie sme o nič ustarostení a nemáme z ničoho strach, veď svet nám už nemôže nijako ublížiť, leda telu a aj to nám len prospeje a posunie nás bližšie k spáse - "*Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami*" (Mt 5, 11-12) - a o nebeské veci sa tiež strachovať nemusíme, "*lebo Božie dary a povolanie sú neodvolateľné*" (Rim 11, 29) a sám Boh "*nám dal víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista*" (1Kor 15, 57).

Oboje potom otvára dvere *hesychii*, uvoľnenosti a pokoju človeka, ktorý naplno žije tu a teraz a ktorý je takto oslobodený k láske a v láske k životu, skutočnému životu, plnému životu, ako vraví Ježiš, že "*zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie*" (Jn 10, 10), a "*aby vo vás bola moja radosť a aby vaša radosť bola úplná*" (Jn 15, 11). Táto hesychia, myslím, nie je ovocie tréningu, ale viery a obrátenia. A nie je to žiadna pasivita, žiaden kvietizmus, ale číra aktivita, konanie človeka, ktorý je v Bohu konečne bezstarostný a slobodný a šťastný! Ba viac, sama láska je rovnako spôsobom bytia aj konaním, tak, ako u Boha, ktorý Je Ten, ktorý Je a súčasne je v tomto bytí plnosťou konania, je 'číry kon'. Bytie a konanie je u Boha jedno a to isté a to je láska.

Hesychia preto vedie k *agresii*, ku konaniu, činom, aktivite, k neohrozenému prístupu k životu, svetu, všetkému. "*Ved' Boh nám nedal Ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy.*" (2Tim 1, 7) a sú to naopak "*zbabelci, ... [ktorí] budú mať podiel v jazere horiacom ohňom a sírou*" (Zjv 21, 8). Na rozdiel od svetskej agresie, ktorá je poháňaná bičmi žiadostivosti a svetských vášní a šalie od strachu, táto je očistená a poháňa ju radosť a túžba deliť sa a láska a o nej hovorí Pavol v závere svojho života s hlbokým uspokojením človeka, ktorý prežil takýto mimoriadny život kresťana: "*Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca*" (2Tim 4, 7-8). Samého Timoteja k nej a k tomuto boju vyzýva, keď hovorí: "*Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života*" (1 Tim 6, 12) a o ktorého povahe píše Rimanom: "*Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo*" (Rim 12, 21).

Agresia nakoniec vedie k presne tomuto *vítazstvu*, ako znova a znova opakuje Ježiš: "*Kto zvíťazí, ten takto bude oblečený do bieleho rúcha a jeho meno nevymažem z knihy života, ale vyznám jeho meno pred svojím Otcom a pred jeho anjelmi. ... Toho, kto zvíťazí, urobím stĺpom v chráme svojho*

Boha a už viac nevyjde von. A napíšem naň meno svojho Boha a meno mesta svojho Boha, nového Jeruzalema, ktorý zostupuje z neba od môjho Otca, aj svoje nové meno. ... Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne" (Zjv 3, 5.12.21)!

A preto... gregorián a chorály sú fajn, - ale trochu takého toho *metal*, nie 'death' či 'trash' ako vo svete, ale 'life and joy and love' (alebo aj „power-metal“, ako sa mu hovorí) by nám isto nezaškodilo! Aby sme nezabudli, aby sme neupadli do snívania a kvietizmu, aby sme život nezmenili za beznádej a pravú duchovnosť za rezignované uzatvorenie sa do seba a útek, aby sme nezamenili radosť za melanchóliu, ale aby sme, ako synovia Otca, žili a konali, konali a žili, boli a milovali, milovali a boli, a zvíťazili! Tak teda, šup, špunty do uší, hudbu plnú života a radosti *bojovníka* do nich a pekne nahlas, bez strachu s bez rozpakov - a ta sa, žiť, spievať a mečom Ducha zachraňovať svet! Veniec víťazov už čaká! Aby sme naozaj neupadli do kvietizmu a k dojmu, že onen kresťanský pokoj sa rovná pasivite a kresťanská spiritualita úteku pred konaním a pred životom do nejakých 'zbožných fantázií'!

Agresia, adrenalín a prítomnosť

Človek môže alebo snívať, alebo konať. Neznamená to, že človek, ak sníva, je nečinný. Ale jeho konanie je podriadené jeho unikaniu pred skutočnosťou, pred realitou. Je to oná zbabelosť, ktorú zatracuje Písmo, v ktorej človek zo strachu a bez viery uteká od skutočnosti do *sveta*, vytvára si nejakú svoju

bublinu a v nej sa hrá na paródiu života. Často sa to označuje slovom záľuba. Je to svojim spôsobom niečo podobné, *ako keď človek miesto skutočnej práce ide do fitka, v jeho umelom prostredí koná čosi úplne umelé, ale má pocit, že čosi vykonal a dokázal. A isto hej, len v umelom svete a jeho práca (okrem svalov, ktoré sa namáhali) nedokázala a neurobila vôbec nič.*

Viera a nádej nás uschopňujú, dávajú nám odvahu zanechať snívanie aj ilúziu sveta a naplno vojsť do Reality, do Skutočnosti, ktorou je duch. Nie v zmysle niečoho *neviditeľného*, ale v zmysle *skutočného*. Svetský život zahŕňa iba malý, viditeľný výsek Reality. Duchovný život zahŕňa Realitu *celú*.

Je to adrenalín, dať stranou všetky ilúzie a odložiť všetky záclony a zásteny, ktoré sme si vybudovali a za ktorými sme spokojne snívali bez toho, aby sme boli konfrontovaní s tým, čo nás desilo a mohlo rozrušiť v našom omámení. *Ako keby tornádo náhle strhlo náš pohodlný uzatvorený domček a my sme sa zrazu ocitli von uprostred jeho burácania. Až sa nám chce stať a kričať od samého pocitu skutočného a čirej 'surovej' existencie a toho, že naozaj sme, pocitu, ktorý sme dovtedy len neveľmi poznali.*

A tu začína *agresia*, v pôvodnom latinskom zmysle slova 'kráčať oproti', v ústrety niečomu, neutekať, nevyhýbať sa, čeliť, a nie trpieť, ale aktívne. Lebo skutočne *byť* v skutočnom svete sa dá iba skutočným *konaním*. Byť v sile Ducha ako *bájnny titan*, ktorý napravuje svet, vracia veci na svoje miesto a k ich účelu, obnovuje vo svete Boží vzorec podľa slov Písma: "*Bojuj dobrý boj viery a nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo*" (1Tim 6, 12; Rim 12, 21)! Je to konanie za záchranu a zobudenie všetkých ľudí a každého človeka, "*aby som zachránil aspoň niektorých*" (1Kor 9, 22)! Toto znamená byť. Konať - skutočné. Skutočne - konať. Bytie a konanie sa stávajú jedným, ako sú v Bohu samotnom. Konanie sa stáva kontempláciou a kontemplácia nachádza svoj vrchol v konaní, keď nielen hľadáme, ale sa stávame tým, na čo, na Koho hľadáme a v konanom diele to uskutočňujeme.

Život v prítomnom okamihu a v prítomnej skutočnej realite je adrenalínom a vzrušením a je v samej podstate konaním, pohybom. Prináša radosť a eufóriu a vytrženie zo sna do skutočnosti. Je to privilégium bojovníka, Božieho *gibbora* - hrdinu z Písma. Ak by sme prestali, potom by sme tento kontakt s realitou stratili, pretože konanie by nutne nahradilo snívanie a *agresiu* útek, zbabelosť.

Možno jeden obraz na záver: *"Keď sa Filištíнец pozrel a uvidel Dávida, pohrdol ním, lebo bol chlapec, ryšavý, pekného výzoru. A Filištíнец hovoril Dávidovi: "Čo som ja pes, že ideš proti mne s palicou?" A preklínal Dávida svojimi bohmi. Potom povedal Filištíнец Dávidovi: "Pod' ku mne a dám tvoje telo nebeským vtákom a poľnej zveri!" Ale Dávid odpovedal Filištíncovi: "Ty ideš proti mne s mečom, kopijou a oštepom, ja však idem proti tebe v mene Pána zástupov, Boha izraelských šikov, ktorého si hanobil. Dnešného dňa ťa Pán vydá do mojej ruky, zrazím ťa, odtnem ti hlavu a mŕtvolu tábora Filištíncov dám dnes nebeským vtákom a zemskej zveri a dozvie sa celá zem, že Izrael má Boha. A dozvie sa celý tento zástup, že Pán nevyslobodzuje pomocou meča a kopije. Ved' vojna patrí Pánovi a vydá vás do našich rúk!" Tu sa Filištíнец pohl, vykročil a blížil sa k Dávidovi. Dávid však rýchlo bežal oproti šiku v ústrety Filištíncovi"* (1Sam 17, 42-48). Goliáš kráča, ale David beží, plný Ducha, plný vzrušenia a... radosti z boja? Lebo je to Boží boj, *skutočný* boj? Goliáš sníva a preto spupne hovorí a ťažko kráča zakovaný vo svojej zbroji. Dávid, oslobodený od zbroje a ľudských istôt, priam letí a spieva a vznáša sa v ústrety boju a je v tej chvíli živý, ako nikdy predtým (a možno už nikdy potom).

Kresťanstvo je náboženstvo hrdinov, titanov, ba viac, než titanov: synov Boha! *"Len buď silný a veľmi udatný"* (Joz 1, 7)! Len buď plný viery a plný istej nádeje, aby si zniesol bdiť, byť zobudený, a takto zobudený byť plný Ducha, plný Sily od Boha, na ktorého spolieha, plný Života, konečne naozaj živý, konečne úplne živý!

Agresívny človek sveta pakuje so zlom a vstupuje do konfliktu s ľuďmi.

Agresívny kresťan pakuje s ľuďmi a v ich záujme vstupuje do konfliktu s každým zlom a za každé dobro. Tak, ako Boh, jeho Otec.

Cudzinec a syn

Kresťanstvo nie je o tom, čo robiť, ale kým sme. V centre nie je Zákon s príkazmi, ale Evanjelium o našej novej identite a postavení a z toho plynúcich nových vzťahoch, v ktorých sme sa ocitli - voči sebe, Bohu, svetu, ľuďom, Cirkvi, Nebu,... a z toho potom nový pohľad a nové postoje. Ak sme prijali novú identitu a stali sme sa novými ľuďmi, prejaví sa to aj novým konaním a novým správaním, ktoré nám bude tak prirodzené, ako nám predtým pripadalo ťažké a cudzie.

Tak napríklad *apatheia*. Nie je ovocím odriekania, ani umŕtšovania sa. Je ovocím prijatia faktu a neustáleho si uvedomovania si toho, že v tomto svete sme cudzinci. Áno, cudzinci. Slobodne sme ho opustili, vystáhovali sa z neho. Preto v ňom už nič nemáme, po ničom z neho už netúžime, nič nám v ňom už nepatrí, my sami doň už nepatríme.

Atharaxia je zase ovocím druhej strany mince synovstva. Poznania, prijatia, uvedomenia si, že mojím Otcom je Boh a On jediný má odteraz moc nad mojím životom a nad všetkým a preto nie je dôvod na žiadne obavy ani žiaden strach. A diabol? Ani z neho už nemáme strach, "Podriad'te sa teda Bohu; diablove sa vzoprite a ujde od vás." (Jak 4, 7)

Výsledkom je *hesychia*, pokoj, uvoľnenosť, sloboda - ktorá ale nie je ovocím nejakého cvičenia, ale viery a obrátenia a prijatia tejto novej identity a z nej

plynúcich nových vzťahov, postojov, pohľadu na seba, na Boha, na ľudí, na svet, na život, na Nebo, na Cirkev, na všetko!

A áno, *agresia*. Túžba konať, odvaha postaviť sa zlu a premáhať ho dobrom, byť bojovníkom Božím, ako vraví Písmo: "*Nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť*" (Ef 6, 12-13)! Aj toto pramení z hlbokého uvedomenia si, kto sme: synovia Boha a v tomto svete vykonávatelia Otcovej vôle a Otcovho diela, ktorí sú tu na to, aby ako anjeli, ktorí do sveta zostúpili z Kráľovstva Otca, viedli Boží boj, ako keď "*Michal a jeho anjeli bojovali proti drakovi*" (Zjv 12, 7). Nepýtame sa, čo máme robiť. Uvedomujeme si totiž, *kto sme* - a preto aj veľmi presne vieme, čo robiť, aký je náš postoj voči svetu, voči ľuďom a aké skutky máme vykonať na zemi!

Cudzinec a syn. Toto som. Nebešťan na zemi, obyvateľ Kráľovstva vo svete. Cudzinec. Syn. Tieto dve strany jednej mince. V tomto sa musíme utvrdiť, na toto si navyknúť, takto o sebe zamýšľať, takto samého seba vidieť. Týmto sa naučiť byť. A ostatné potom príde samo, konanie, hovorenie, správanie sa. Čím viac sa budeme stavať tým, čím už v Bohu sme, čím viac si budeme ako učenici uvedomovať a chápať, čo to v sebe znamená a obnáša, byť synmi a dcérami, deťmi Boha - a to hlavne vo vnútornej modlitbe, adorácií, kontemplácii, kde hľadáme na krásu Boha a Jeho veľkosť, vznešenosť, svätosť, silu, konanie, - tým viac bude aj naše konanie a správanie sa a hovorenie zodpovedať nášmu novému postaveniu.

Rozhodnutie skutočne, naozaj a úplne stať sa synom a domácim Boha a cudzincom vo svete sa volá obrátenie.

Agresívna láska

Agresia kresťana jednoducho znamená necúvať, neuhýbať, ale prijať výzvu, ktorú nám adresuje svet i tú, ktorou je pre nás svet samotný a odpovedať na ňu. *"Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!"*" (Rim 8, 15). *"Nepatríme k tým, čo cítajú na záhubu, ale k tým, čo veria, aby získali život."* (Hebr 10, 39).

Našou zbraňou je láska vo všetkých jej podobách. Ona je dobrom - a skutočné dobro je láskou.

Láska je nenahraditeľná, lebo je životom a podstatou Neba. Myslieť si, že človek nemusí milovať - stačí konať nejaké zbožné skutky, alebo len veriť v Pána Boha, alebo sa len občas trochu z povinnosti obetovať, - je ako myslieť si, *že by sa dalo chodiť bez chodenia, alebo plávať bez vody a bez plávania - stačí ak namiesto toho si niečo o tom pozrieme v televízii*, napríklad. Preto *"keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo"* (1Kor 13, 2-3).

Láska je rozhodnutie. Milujeme, lebo sme sa rozhodli milovať. Nie je to niečo, čo na nás 'prосто príde'. Nemá to nič spoločné so sympatiou alebo s pocitmi, hoci oboje môže lásku sprevádzať. V skutočnosti celý Starý Zákon je plný vyjadrení o tom, šlo Izrael lezie Bohu na nervy, obťažuje Ho, dokonca sa mu chvíľami úplne protiví - a súčasne toho, ako ho Boh stále rovnako verne a oddane miluje a preto znovu a znovu zachraňuje a vychováva.

Láska je stav bytia. Boh nekoná lásku, On Je Láska. *Tak ako Slnko svieti nie kvôli niečomu vonkajšiemu, ale pretože je Slnkom a svietiť patrí k jeho prirodzenosti*, aj Boh miluje nie kvôli nám, nie preto, že si to zaslúžime alebo sa Mu práve páčime, ale preto, že je Boh a láska je Jeho prirodzenosťou. Toto isté platí aj o nás. Znamená to rozhodnúť sa takýmto byť, toto žiť. Potom nám je jedno, kto stojí pred nami, či je to človek milý, alebo nie, dobrý, alebo nie, priateľ alebo cudzí alebo dokonca nepriateľ. Nič vonkajšie to už viac neovplyvňuje, pretože nemilujem ho kvôli nemu, ale kvôli sebe, my sme si totiž vyvolili takýmto byť a toto žiť. A prečo?

Láska je pasia. Toto je dôvod. Život lásky, ktorý nám otvára dvere Neba a vovádza nás do spoločenstva s Bohom a so svätými, je prosto krásny. Blažený. Radostný a plný pokoja. Je to ako kruh: Spoločenstvo s Bohom nás uschopňuje milovať cez dary *apatheie* (bezžiadostivosti), *atharaxie* (bezstarostnej neohrozenosti) a *hesychie* (uvoľnenosti, slobody a vnútorného pokoja). A naopak, je to láska, ktorá nás vovádza do spoločenstva a jednoty s Bohom a v Bohu.

Byť kresťanom totiž znamená žiť aj s pochopením, že spoza každých očí každého človeka na nás hľadá a vidí Ježiš Kristus, ktorý sa s týmto človekom spojil, vtelil sa do neho -a preto každé naše slovo, gesto, skutok, úsmev, i maličkosť, má *dvoch* prijímateľov a nim môžeme uctiť, potešiť nielen človeka, ale i Krista v ňom. Žijeme tak náhle vo svete, kde sme zo všetkých strán obklopení Tým, koho milujeme, a máme v každej sekunde nové a nové možnosti, akú Mu slúžiť, nie z donútenia ako bremeno, ale z lásky, ako radosť a dar a privilégium voči Ženíchovi, Bratovi, Priateľovi, Záchrancovi - Poslúžiť Bohu, počujete? Skutočne mu môcť v niečom poslúžiť, potešiť, uľahčiť! To je vec! To už niečo je! Boh sa stal slabým, Otec dokonca "*toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou*" (2Kor 5, 21), aby sme Mu mohli takto skutočne slúžiť, skutočne Ho milovať!

Boh je Ten Normálny

Byť svätý, byť zbožštený znamená stať sa normálny, stať sa prirodzený. Čo znamená, v meradlách nenormálneho a umelého sveta, stať sa malým, prostým. Preto silným. Dávid, na pohľad malý a prostý, poráža na pohľad veľkého a silného Goliáša. *"Zláme sa luk hrdinov, slabí sa opášu silou."* (1Sam 2, 4) a ňou je práve ich prostá normálnosť, božskosť. Tam, kde konečne nie je, neostáva nič, tam čaká Všetko. Ján z Kríža, je toto tvoj objav? Ale dosahuje sa to uvoľnením, poddaním sa, nie silou, nie snahou.

Domovom tejto normálnosti je prítomnosť. Práve tu. Práve teraz. Úplne celým bytím tu a teraz. V istom zmysle bez minulosti, bez budúcnosť. Ako Boh, ktorý prosto iba Je a v tom je všetko.

Tam, vtedy, kde človek neuteká, za ničím ani pred ničím, kde je voľný a slobodný normálne normálny byť, tam je Boh, tam je Nebo, tam je svätosť. Ale človek musí nájsť odvahu viery a lásky odpojiť sa od prúdu sveta, ktorý sa takto ženie, oddeliť a zastaviť, aby mohol takto byť - a nehybný nájsť, za čím svet uteká a nenachádza to, lebo uteká.

Je to pocit človeka, ktorý sa vznáša. Vznáša uprostred prázdnoty - do ktorej preto môžu slobodne a voľne vchádzať veci... ľudia... byť prijímaní... milovaní... Je na nich čas. A tak prázdnota už nie je prázdna, ale plná - ale len preto, že je to stále prázdnota a ňou aj ostáva.

V tejto prázdnote skutočne bdieme, pretože konečne skutočné vnímame ako skutočné a, zobudení, uvedomujeme si skutočnosť skutočného so všetkým, čo z toho plynie. Rovnako, ako si uvedomujeme neskutočnosť neskutočného. Vidíme jasne a čisto. A takýto človek potom aj koná v každej chvíli to, čo je správne - jednoducho preto, že je to prirodzené a normálne.

V tom najmenšom, z pohľadu sveta najmenšom a najprostejšom sa ukrýva a čaká Nebo. Normálnosť a prostota a prirodzenosť a ľahkosť a uvoľnenosť ďaleko za hranicami sveta a jeho fantázie.

Nájsť svoje miesto

Kde je moje miesto? Kde som doma?

V Kristovi, v Bohu.

Kde je Kristus, Boh?

Tu. Tu a teraz. Tu je, tu čaká. Pri tebe. V tebe. Okolo teba, v každej veci, v každom človeku. *"Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili. Rozštiep drevo a budem tam, nadvihni kameň a nájdeš ma"* (Mt 25, 40; agrafy). Ale vždy len tu. Vždy len teraz.

Preto môže zmlknúť každá pozemská túžba - ved' po čom ešte túžiť, ak všetko je už tu a teraz? A mizne aj každý strach, ved' sme v Ňom a čo zlé by sa nám v Ňom mohlo prihodiť? Ostáva pokoj. A láska. Dobro a jeho krása.

Tu sa pokoj nájdania a spočínania stáva jedno so spevom, radosťou a eufóriou bytia a konania. Oboje je jedno, prvé je hĺbka a druhé z nej vyviera s ľahkosťou prameňa, silou gejzíru. A človek je zrazu v Bohu celý, úplný.

Ved' všetka skleslosť a beznádej a depresia pramení z toho, že ešte stále iba hľadáme a ešte stále sa strachujeme a neveríme. Ale v Bohu toho už viac niet. Preto pokoj plodí konanie a konanie je plné pokoja a radosti a pokoj plný konania a života a všetko je jedno v Tom, Ktorý Je.

Je to adrenalín, byť kresťanom...

Boh je Bohom skutočného. Preto tí, ktorí Ho nasledujú, musia byť zobudení a skutočne žiť skutočné. Nakoniec, neplatí to aj vo svete? *Kým ostatní ľudia snívajú a dumajú, úspešní konajú a pracujú a nezdržujú sa dumaním.* O čo viac potom my. Veď v porovnaní s nami aj úspešní ľudia sveta ešte stále snívajú a žijú v *matrice*, 'kryších závodoch' sveta.

Podobáme sa *malým deťom*, ktoré majú strach sa postaviť na nohy alebo na lyže alebo niekam ísť a plačú a radšej chcú ostať v bezpečí *detskej postielky* a. *Detskej izby*. Bojíme sa skutočne sa postaviť na nohy a stáť a chodiť po vlastných v skutočnom svete. Radšej sa len pomodlíme, pobožnosť si vykonáme, niečo prečítame, ostaneme zatvorení v teplom hniezde kostola alebo stretka - a máme pocit, že 'duchovne žijeme'. Ale toto nie je duchovný život! Toto je niečo, čomu má napomáhať, ale samo osebe to nemá zmysel.

Či niekde Ježiš hovorí, že nás bude súdiť z modlenia sa a čítania a nie zo skutkov? A pozrime sa na Neho a na Jeho učeníkov, či a ako žili a robili! Veru, keď sa pozrieme na Ježiša očami *spiaceho kresťana*, môže nám Ježiš pripadať málo duchovný a až bezbožný! Tak, ako farizejom, ktorí *komára preciedzali a ťavy prehltali* - alebo skôr onú *ťavu života a konania* potichu nechávali bokom ... Ježiš nevolá ľudí k tomu, aby o Ňom čítali, Jeho uctievali a k Nemu sa modlili, ale aby Ho nasledovali!

Chce to odvalu viery a nádej zobudiť sa a začať byť a žiť úplne inak. Rozhliadnuť sa okolo seba už nie ako otrok sveta, ale ako syn Boha. A začať žiť život dokonalosti, nie život otroka, bitého jeho vlastným životom a hnaného jeho vlastnými žiadosťami a smädом, plného strachu a bázlivosti!

Je nádherné a vzrušujúce takto žiť. Rovnako, ako nás láka komfort a pohodlie omámenosti a snívania a dumania a ulity 'náboženstva' odtrhnutého od života, od bytia, od Reality, de facto od Boha!

Dokonca aj modlitba, adorácia, rozjímanie,... Všetko môže byť skutočné a zobudené rovnako, ako to môže byť len iná forma snívania a dumania a utekania pred skutočnosťou! Pretože aj modlitba, skutočná, nás vedie ku skutočnému bytiu, k Realite, Pravde, Životu. Je mystická a vedie nás k zobudeniu. Preto sa jej často vyhýbame a vlastne modlitbu iba povrchno predstierame a hráme. *Ako dieťa, ktoré sa na svahu hory hrá na horolezcov miesto toho, aby samo na horu vystúpilo - lebo sa bojí, lebo neverí, že by mohlo, lebo na to ani nepomyslí...* Dokonca aj slovná modlitba môže byť a väčšinou aj je iba recitovaná, bez toho, aby sme naozaj vážne brali a vážne mysleli to, čo v nej hovoríme (a následne tak aj mysleli, žili, konali). Napadlo Vás niekedy, ako by zmenilo náš život, keby sme len taký Otčenáš mysleli naozaj vážne?

Ale takto naplno žiť a konať sa dá, len keď sme sa rozhodli pre dokonalosť, dokonalo žiť, dokonalo konať, tak, ako to práve dokážeme, ale zato bez kompromisov. Inak život v sebe neobsahuje tú kvalitu, ktorá by nás tiahla k tomu žiť ho. A potom sa radšej vrátíme k snívaniu a spánku... Konať dokonalosť, prúdiť týmto konaním, to je omnoho lepšie ako snívať a spať!

Existuje prirodzený poriadok,...

... v ktorom veci fungujú najlepšie a najprirodzenejšie. Taká rodina, napríklad. Čo je prirodzenejšie? Krajšie? Ale naozaj rodina! Nie nahromadenie ľudí v jednom dome. Lebo to je rozdiel - rovnako ako je rozdiel medzi farnosťou, cirkvou, a medzi návštevníkmi nahromadenými v budove kostola. Každý, kto hľadá, nájde tento poriadok, harmóniu, systém, beh vecí, nazvime si to ako chceme, kedy je všetko na svojom mieste, všetko funguje a všetko je najlepšie.

„Bohatý muž požiadal zenového majstra Sengai, aby napísal niečo o pravom rodinnom šťastí, niečo, čo by ako múdrosť mohol odovzdať ďalším generáciám. Sengai vzal malý list papiera a písal: „Otec umrie, syn umrie, vnuk umrie.“ Keď muž tieto slová prečítal, nahneval sa. „Žiadal som ťa, aby si zapísal niečo o šťastí mojej rodiny. Prečo si z toho robíš žarty?“ „Rozhodne nemám v úmysle žartovať,“ vysvetľoval Sengai. „Keby tvoj syn mal zomrieť skôr, ako ty sám zomrieš, uvrhlo by ťa to do hlbokého zármutku. Keby tvoj vnuk zomrel pred tvojím synom, tebe a tvojmu synovi by to zlomilo srdce. Ak však tvoja rodina, generácia za generáciou, bude opúšťať svet tak, ako som to napísal, bude to zodpovedať prirodzenému chodu života. A tomu hovorím pravé šťastie.““ (Zenové príbehy). A to je len jeden z mnohých príkladov!

Čo je prirodzenejšie, než spoločne žiť rodinu, budovať rodinu, tešiť sa z rodiny, nakoniec sa sama rodina stať súčasťou ešte väčšej rodiny v Cirkvi? Keď dieťa s radosťou poslúcha rodiča a rodič sa celým srdcom usiluje o dobro dieťaťa? Kde manželia tvoria jednotu a jeden druhému sú tým

najbližším priateľom, druhom, spoločníkom? Keď rodina ako celok kráča jedným smerom, za spoločným cieľom, zdieľa jeden život, jednu vášeň, jednu radosť? Nie je to rovnako prirodzené, ako byť dobrým, žiť dokonalo, milovať,...? A predsa, kto takto žije? Kto namiesto utrpenia a bremená sa vznáša na krídlach takéhoto života, plného vzrušenia, pokoja, radosti?

Tu si uvedomujeme celú silu a hĺbku a tragédiu hriechu, krutý cez strach a žiadostivosť vyvoláva k životu pýchu a sebeckosť, zaslepuje, prináša hnev a zlosť a závisť a nepriateľstvo a nenávisť! Tu si náhle uvedomujeme, ako nás ničí, týra, zotročuje!

A tu si uvedomujeme, ako veľmi a zúfalo potrebujeme Záchrancu a Spasiteľa, Krista. Tým, že sa nám v tejto búrke sveta a hriechu ponúka ako pevná kotva, ako základ, skala, na ktorý sa môžeme postaviť. Ako plnosť, ktorou sa môžeme naplniť. Ako Chlieb, ktorým sa môžeme nasýtiť. A hriech vyhasne, lebo silou hriechu je nedostatok, hlad, neistota, smrť. Kristus nás prišiel vyslobodiť a uschnúť - k *normálnosti*. K dobru. K životu. K dokonalosti. Ku kráse. V Ňom človek sa konečne stáva človekom, rodina rodinou, farnosť farnosťou, Cirkev cirkvou. Iba tu, iba v Ňom a na Ňom a s Ním.

"Dovršte moju radosť: zmyšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ! Nerobte nič z nevráživosti ani pre márnú slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho. Nech nik nehľadá iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných." (Flp 2, 2-4)

"A toto je zvesť, ktorú sme od neho počuli a vám zvestujeme: Boh je svetlo a niet v ňom nijakej tmy. Ak hovoríme, že máme s ním spoločenstvo, ale chodíme vo tme, luháme a nekonáme pravdu. Ale ak chodíme vo svetle ako je on vo svetle, máme spoločenstvo medzi sebou a krv Ježiša, jeho Syna, nás očisťuje od každého hriechu" (1Jn 1, 5-7). Je nádherne, byť svetlom, iba svetlom, žiť iba vo svetle. V Bohu sa to dá. A v Bohu sa tak stávame schopní

mať v tom istom Svetle účasť aj na Jeho blaženosti. Požehnaný človek, ktorý takto žije. Požehnaná rodina, kde jej členovia, vykúpení, takto žijú a zdieľajú spoločne túto blaženosť, ktorá zaplavuje ich srdcia!

A rodí sa to z viery, z odvahy uveriť Bohu ako niekomu, kto je na našej strane, ako náš priateľ, druh, spoločník,... Ženích, Brat, Otec, Matka,... prosto, ako skutočný Boh! S Ním a v Ňom potom môžeme *prúdiť* takýmto životom, takýmto bytím.

Nič ťažké: iba si žiť svoje a umožniť iným pridať sa

Boh v Eucharistii... Prosto je. Nevnučuje sa. Len je. Žiari. Vyžaruje - sám seba. Tak, ako hovorí: "Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije" (Jn 7, 37). A keď niekto príde, nasýti ho sám sebou, aby ten človek bol plný Jeho a aby sa tak splnil aj prísľub, že potom "z jeho vnútra potečú prúdy živej vody" (Jn 7, 38), Kristov Duch.

Nemali by sme ako kresťania byť niečím podobným? Monštranciou, svetlom sveta, mestom na návrší - viditeľní, prístupní, vždy pripravení prijať tých, ktorí prídu, podeliť sa s nimi o to, čím sme?

Vlastne na tom nie je nič ťažké. Môže to byť únavné, bolo aj u Ježiša, čítame napríklad, ako Ježiš hovorí svojim žiakom: ""Pod'ťe vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite." Lebo stále prichádzalo a odchádzalo

mnoho ľudí a nemali sa kedy ani najesť" (Mk 6, 31) a sám inokedy "spal na poduške" (Mk 4, 38) unavený tak, že ho nezobudila ani búrka. Ale ťažké? Ťažké to mohlo byť pre ľudí, ktorí za Ním prišli, nie pre Neho. Boli to totiž oni, ktorí sa pridávali k Nemu, nie naopak. On bol. On žil. S nimi či bez nich, stále ten istý a stále to isté. Nemenil sa. V istom zmysle to od neho nevyžadovalo v podstate nič zvláštne. Určite nič ťažké.

Ako kresťania sme ľudia pozvaní žiť Boží život uprostred sveta, Kráľovstvo Neba uprostred zeme. Tak ho žijeme - s ľahkosťou, lebo je to super a krásne. Sprvu to chce námahu, kam si na to navykneme a zabývame sa v tom. Ale potom? Potom to už ide v zásade samo. Žijeme, verejne, svedčíme samým bytím a životom. Ľudia okolo vidia. Niektorí prídu. Môžu. Prijmeme ich. Môžu sa pridať. Oni k nám. Tak, ako vraví Pavol: "Napodobňujte ma, ako aj ja napodobňujem Krista" (1Kor 11, 1). Pre nich môže byť ťažké, meniť sa a prispôbovať sa (kedysi na začiatku to také bolo aj pre nás). Ale my stále žijeme to isté a sme tým istým. S nimi či bez nich, v našom živote sa ich príchodom v zásade nič nemení, veď nakoniec aj to, že sa im venujeme a že im umožníme s nami žiť to, čo žijeme a robiť to, čo robíme a nakoniec sa stať takými, ako my, je súčasťou toho, kým sme a čo žijeme. Žiadna zmena. Žiadna obeta. Nič navyše. Nič ťažké. Jednoducho iba sme čím sme a ak sa niekto chce pridať, tak nech sa pridá. To je všetko.

Nečakáme, kým začne niekto iný. Nečakáme, kým sa k nám niekto pridá. Našli sme život a prosto ho žijeme, nezávislé na každom a na všetkom naokolo.

Čriepky II

Učiť sa byť synom Boha je niečo tak veľké a nové a hlboké, že človek naozaj musí opustiť všetko a byť slobodný od všetkého a hlavne od túžby po uznaní od sveta a po prispôsobovaní sa preto svetu, aby tak v tejto slobode sa mohol stavať novým človekom, synom.

***

Zabývať sa v Kráľovstve, v Božom Dome, navykať si byť členom Božej Rodiny, synom Otca. Nie je práve o tom kresťanstvo?

***

Kým je dieťa malé, rodič musí aj hroziť a dieťa poslúcha zo strachu pred trestom. Ale žiadne dobrý rodič nechce, aby to tak ostalo navždy. Dobrá výchova je, ak dieťa, vlastne už mladý človek, robí, čo mu rodič hovorí, nie to strachu, ale z lásky k rodičovi a ešte viac z poznania, že je to aj pre neho to najlepšie a teda túži takto konať.

Nie inak je to aj s nami, keď začíname na úrovni zákona a strachu z trestov (a to je SZ), ale postupne rastieme až k zákonu Ducha a lásky, kde konáme vôľu Boha z lásky k Otcovi, a vari ešte viac preto, že sme spoznali, že je pre nás tým najlepším, čo nás mohlo postretnúť a bolo by čírym bláznovstvom konať niečo iné!

***

Byť svätý znamená, celkom normálne robiť celkom normálne veci. Nič komplikované. Svätosť je tá najprirodzenejšia vec na svete. To hriech je komplikovaný a nie prirodzený!

***

Dieťaťu na pieskovisku sa bude miliardár javiť chudobný, lebo nemá lopatku a kýblik a nehrá sa na pieskovisku, a ono hej. Tak sa javia svetu a sú podľa meradiel sveta kresťania.

***

Láska je rozhodnutie. Nie niečo robiť, ale niekým byť. Synom Otca, ktorý Je Láska. Vidíte? Nie miluje ale *Je* Láska!

***

Obchodníci s dušami

"Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko robím pre evanjelium, aby som mal na ňom podiel." (1Kor 9, 22-23)

Keď Serafim Sárovský vysvetľuje Motovilovi kresťanstvo, prirovnáva ho k obchodovaniu, kde ziskom nie sú peniaze, ale Duch Svätý.

Ale nakoniec, nie je prvý. Sám Pán to tak robí: *"Zavolať si svojich desiatich sluhov, dal im desať mín a povedal im: "Obchodujte, kým sa nevrátim!" ... Keď sa po prevzatí kráľovstva vrátil, dal si zavolať sluhov, ktorým dal peniaze, aby zistil, koľko kto získal" (Lk 19, 13.15).*

Sme obchodníci. S čím? S dušami. S ľuďmi. Vydávame sa na výpravy do sveta, do ríše diabla, aby sme tam získavali duše a aby sme ich predávali Bohu a On ich prijímal do svojho Kráľovstva. A On za ne platí - svojou milosťou, svojím Duchom, Večným Životom.

Tak to vidí aj Pavol: pracujem v diele Evanjelia, aby som tak mal aj sám na ňom podiel.

Obchod, ktorý neobchoduje, skrachuje a zanikne. Cirkev, spoločenstvo, farnosť, ktorá neapoštoluje, chradne a nakoniec zanikne, zomrie, pretože v sebe nemá Ducha, nemá milosť. Prosto skrachuje.

Je to znova vec identity. Ľudia si často myslia, že obchodníkom je Boh a my sme niečo ako Jeho zákazníci, ktorí sa snažíme od neho nejako získať, dokonca si zaslúžiť nejaké väčšinou pozemské dobrá. Ako kresťania ale už chápeme, že obchodníkmi sme my. Byť kresťanom znamená pochopiť toto a stať sa, podobne ako v Ježišovom podobenstve, obchodníkom, ako ním je

Boh. "Rozumní sa budú skviet' ako lesk oblohy a tí, čo mnohých priviedli k spravodlivosti, budú ako hviezdy na večné veky" (Dan 12, 3).

Toto obchodovanie s dušami, čiže apoštolát, a kresťanstvo sú tak úzko spojené, že sú v podstate synonymom. Kresťan je syn Boha. A syn Boha je ten, ktorý pracuje na diele Otca - "Ježiš im povedal: "Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonáť jeho dielo."" (Jn 4, 34). A dielom Otca, "ktorý chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu" (1Tim 2, 4), je práve táto spása, získanie všetkých. Bodka. Ako inak by sme synmi Boha, kresťanmi, katolíkmami byť chceli? Nedá sa to inak!

"Slovom, na všetkých laikov dolieha vznešená povinnosť pracovať na tom, aby sa spasiteľné úmysly Božie čím ďalej tým viac uskutočňovali všade na svete na všetkých ľuďoch všetkých čias. ... Nestačí, aby kresťanský ľud bol v nejakom národe prítomný a organizovaný, ani nestačí, aby konal len apoštolát dobrého príkladu. Ustanovený je tam nato, jestvuje tam za tým cieľom, aby svojim spoluobčanom nekresťanom zvestoval Krista slovom a skutkom a pomáhal im plne prijať Krista. ... Ich hlavnou povinnosťou, tak mužov, ako aj žien, je vydávať svedectvo o Kristovi životom i slovom v rodine, vo svojom spoločenskom prostredí a v rámci vlastného zamestnania. Musí sa v nich totiž javiť nový človek, stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti. ... Celá Cirkev je misionárska a dielo šírenia evanjelia je základnou povinnosťou ľudu Božieho" (II. Vatikánsky koncil).

Ako synovia Otca sa už nemusíme obávať o seba a svoj osud a byť o seba ustarostení. Preto, slobodní od tohto bremena, môžeme sa naplno venovať tomuto dielu, ktorým sa synmi stávame a potvrdzujeme svoje synovstvo.

Prečo nás Boh nevedie za ruku?

Prečo sa Boh bežne viditeľné nezjavuje? Prečo nás necháva tvrdo pracovať, dokonca zápasit' s chorobami, nepriazňou, živlami? A prečo nám presne neoznamuje, čo máme robiť, aby to bolo správne a podľa Jeho vôle? Len si zoberme Máriu a Jozefa! Áno, občas im anjel dal inštrukcie. Podobne apoštoli mali kde tu nejaké videnie, hoci často iba symbolické, ako Peter vtedy na streche domu. Ale inokedy zápasili sami a bez Božieho Hlasu, ktorý by ich viedol. Vidíme Máriu a Jozefa s bolesťou hľadať Ježiša, vidíme Máriu, ktorá uvažuje v srdci nad slovami, ktorým veľmi rozumie, dokonca ju vidíme v spoločnosti Ježišových príbuzných, ktorí chceli Ježiša odvieť, lení si mysleli, že Mu preskočilo... Prečo?

Myslím, že pre toto: Božia vôľa je, aby sme sa stali nie sluhami a otrokmi - sám hovorí, že *"ked' urobíte všetko, čo sa vám prikázalo, povedzte: "Sme neužitoční sluhovia""* (Lk 17, 10) - ale synmi. Syn je ale slobodný. Ba viac, musí byť svojim spôsobom samostatný. Zladený s Otcom, ale nie otrok Otca! Musí mať vlastný život, vlastné konanie, vlastné postoje a vlastné názory - ktoré sú z jeho vlastného rozhodnutia zladené s Otcom nie v zmysle podriadenia sa otroka, ale v zmysle, že sme vnútorne rovnakí a preto aj v tomto všetkom sme rovnakí, ako vysvetľuje Ježiš o sebe a o Otcovi: *"Kto vidí mňa, vidí Otca ... ja som v Otcovi a Otec vo mne"* (Jn 14, 9-10).

A tak sa Otec zjavuje veľmi striedmo - aby nás nepremohla veľkosť Jeho Slávy, ale aby sme si sami a slobodne zamilovali svätosť a dobro a lásku a dokonalosť, pretože sú toho hodné a my takými sami zo seba chceme byť! Nevedie nás za ručičku, aby sme sa naučili byť zrelí a dospelí, skutoční

bohovia, a sami tak konať dobro a žiť svätý život a konať skutky bohov, iba občas nám, ako Márii a apoštolom, poradí. A nechá nás skutočne žiť a pracovať a neurobí všetko za nás, lebo znova, chce, aby sme dorástli do zrelosti synov a nie ostali závislými, nemohúcimi, nesamostatnými, rozmazanými deckami.

K čomu to intermezzo?

Tu, na zemi?

Asi k jedinému: k rozhodnutiu sa. K voľbe, čím a kým chceme byť, stať sa. K výberu cesty.

Strom poznania Dobra a Zla. Ako vtedy, v Záhrade. Ale táto voľba nie je len povrchná, len rozumom. Je bytostná. U Adama a Evy neskončila odtrhnutím Plodu Stromu. V skutočnosti ešte len začala. A trvala až do horkého konca - keď sa nevrátili, ale ostali. Cesta pokánia, návratu, ľútosti a lásky im bola stále otvorená. Oni ale zvolili cestu pýchy - všetkému navzdory...

Musíme sa rozhodnúť, či sa staneme bohmi. Sme slobodní - nie ako Boh, nie od všetkého, ale môžeme slobodne voliť dobro a zlo, tak slobodne, ako Boh a na tom záleží.

Máme moc - nie všemoc ako Boh, ale moc. Dostatočnú na to, aby sme mohli konať a tvoriť, v malom, ale podobne ako Boh.

Máme rozum a poznanie. Nie to absolútne, ako Boh, ale skutočné. Dokážeme poznávať. Učiť sa. Voliť. Žiť.

Sme bohovia v malom, "*na Boží obraz som stvoril človeka*" (Gn 9, 6), vraví Boh. Učíme sa byť bohmi v malom a tak nimi môcť byť aj vo veľkom - "*Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? A ak ste neboli verní v cudzom, kto vám dá, čo je vaše? Dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojski do radosti svojho pána*" (Lk 16, 10-12; Mt 25, 23)!

Toto je zmysel pozemského intermezza. Boh nás stvoril - na svoj obraz, preto hovorí, dosvedčuje a potvrdzuje: "*povedal som: "Ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho"*" (Ž 82, 6)! Chceme nimi byť? Nechceme? Chceme a budeme bohmi aj vo veľkom, vo Večnosti, v Sláve samého Boha, zrodení nanovo z Neho? Alebo nie? Odmietneme - a klesneme na úroveň púhych tvorov, na úroveň zvierat, dobytky,... na úroveň démonov?

Túto voľbu konáme nie slovami. Nie predstavami. Konáme a volíme samým bytím, samým životom, samým myslením, postojmi, názormi, konaním... samou smrťou, tým, za čo zomierame, na čo slobodne vynaložíme svoj život. "*Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím, aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľovania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé*" (Rim 12, 1-2).

Miluj a nestaraj sa

Nesúdiť, ani iných, ani seba. Lebo jedno i druhé je pýcha a sebeckosť. Miesto toho prosto čo najlepšie urobiť, čo je najlepšie (alebo: *zvoliť si to, čo je lepšie*, ako hovorievali svätí) a ostatné nechať na Bohu. Veď nie my, ale On

je Boh. On má nad vecami kontrolu a či už naše úspechy alebo omyly, dokonalosti alebo nedokonalosti, všetko vie využiť na konečné dobro, čiže spásu všetkých.

Takže sa nemusíme báť! Nás si k svojmu konaniu priberá nie preto, že by to sám nezvládal, ale preto, aby nám dal priestor a možnosť učiť sa byť Jeho synmi a dcérami. A tak ako Otec deťom dáva nám robiť nejaké veci a podieľať sa na Jeho Diele. Ale tak, ako deťom. Bez toho, aby to v konečnom dôsledku záviselo od nás. Čo urobíme dobre, ponechá a ocení a odmení. Čo neurobíme úplne dobre, napraví.

Môžeme tak v radosi a v pokoji a v dôvere, v uvoľnenosti od strachu aj z tohoto i od žiadostivosti po nejakej pyšnej osobnej bezchybnosti jednoducho iba robiť čo najlepšie to najlepšie - a o nič ďalšie sa nestarať ani nesužovať. Aj v tomto nás Otec urobil slobodným. "*Miluj a rob, čo chceš,*" hovorí Augustín. "*Miluj najlepšie ako vieš, a o ostatné prenehaj starosť Otcovi,*" mohli by sme k tomu dodať my.

Bez strachu tak môžeme už teraz konať s radosťou, zažívať si prvé závany rozkoše dokonalosti a nebyť ustarostení o nič ani sa pre nič nesužovať, pretože sme sa stali deťmi Boha a On už je ten, kto má vládu nad naším životom a je zárukou, že nakoniec sa vo všetkom oslávi, aj keď to z našej strany bude nedokonalé, dokonca chyba, omyl, ťarbavosť. Ako hovorí blahej pamäti Benedikt XVI.: "*Svätosť nespočíva v tom, nerobiť žiadne chyby alebo nikdy nezhréšiť. Svätosť rastie so schopnosťou napredovať na ceste obrátenia a pokánia, s odhodlaním vždy znovu vstať, ale nadovšetko s ochotou ku zmiereniu a odpusteniu.*"

A tak, sme súčasne malí i veľkí, hriešni i svätí, ešte ľudia a už synovia a dcéry - ale to prvé nijako nekalí radosť z toho druhého, pretože sme boli mŕtvi, ale už vstávame k Životu a hoci sme ešte úplne nevyzliekli smrť,

Život v nás už mocne pôsobí! Preto nič z toho už neriešime, sama veľkosť a malosť už pre nás stratili význam, pretože je už len jedno: synovstvo.

Pokora je tajomstvom veľkosti

Sokrates, velikán a filozof - prečo, ako? Lebo "vedel, že nič nevie". Podobne, ako sa veľkou stala grécka antická kultúra - ktorá namiesto súdenia kladla otázky, bola zvedavá, hľadala poznanie, poučenie.

Ako Mudrci od východu. Hľadali kráľa. Kde inde, ako v paláci Herodesa v Jeruzaleme? Našli ho v dedine v maštali na sene. Či by pyšný človek neopovrhol týmto dieťaťom? Možno by sklamane odišiel. Alebo, istý si VK svojom poznaní, hľadal by, kde urobil chybu a išiel by hľadať niekam inam. Oni? Isto boli v rozpakoch

Ale mali pokoru. Onú bázeň pred tým, čo človeka presahuje. Nesúdili. Učili sa. Pýtali sa. A ak sa Boh rozhodol prísť na svet takto - potom je nanajvýš na mieste pýtať sa, učiť sa.

Toto je cesta k veľkosti. K múdrosti. Byť ako dieťa - ktoré sa dychtivo a donekonečna pýta. Ktoré je zvedavé. Ktoré nesúdi, lebo vie to, čo v dospelosti práčne objavil Sokrates: že nič nevie.

Tí, ktorí si myslia, že sú dobrí a dostatoční a múdri a všetko vedia a preto všetko súdia a všetkých počujú, ostanú malí a hlúpi. Nadutí, to áno, ale malí a hlúpi. Ale tí, ktorí sa pýtajú, ktorí sa radi nech akú poučiť, ktorí vedia, že č skutočnosti nič nevedia a žijú v bázni vo svete, ktorý je plný hádaniek,

zázrakov, neznámeho, kde na nich čakajú objavy, ba viac, sám Boh a Jeho Múdrosť - stávajú sa skrze svoju malosť veľkými, z posledných sú prví, z detí sa stávajú dospelí, ale už naozaj, podľa meradiel Boha.

Pokora - toto je pokora! Nie smiešna pretváрка, nie umelé a pyšné ponižovanie sa pred tvárou iných. Pokora, to je toto poznanie, že nič neviem, že nič nie som. A potom dychtivosť nechať sa poučiť, nechať sa viesť väčším a múdrejším - Bohom. Bázeň plná dychtivej zvedavosti. Otázky namiesto súdenia. Učenie sa namiesto poučovania. Toto je brána k veľkosti, tajomstvo velikánov, ktorých veľkosť odolá i samému času!

Veľký nepotrebuje rásť, necíti tú potrebu. Načo? Je veľký! Preto ostane navždy malý. Kto ale pozná svoju malosť a má vieru a nádej, ten rastie, učí sa, kráča, napreduje. A stáva sa veľkým. "Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený" (Mt 23, 12). Učeníci sa stávajú pánmi a kráľmi s Kristom. A páni a kráľi vo svojej nadutosti a pyšnej sebaistote ostávajú ponechaní - s ňou a jej napospas.

Skutočná pokora je pokora dieťaťa, ktoré vie, že je malé a okolo je veľký a vzrušujúci svet plný zázrakov, ktoré vie, že nič nevie, a okolo tečú prúdy a tryskajú pramene múdrosti a ono z nich túži piť. Bez strachu z nového a nevidaného, plné smädu po raste a poznaní. Preto časom vyrastie do skutočnej veľkosti. "*Veru, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojдете do nebeského kráľovstva. Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve*" (Mt 18, 3-4).

Aké to je? Byť detský malý? Detsky bezstarostný? Detský voľný a slobodný? Detsky dychtivý? Detsky zvedavý? Objaviteľ a cestovateľ svetom Božích zázrakov, divov Kráľovstva svojho Otca? S ľahkosťou dieťaťa, syna, dcéry? Nádherné? Vzrušujúce? Kresťanské? Zaiste, zaiste hej!

Konflikt záujmov

Svet, aspoň jeho naša časť, tento pojem pozná. *Sudca musí byť nezaangažovaný vo veci, v ktorej súdi. Inak nemôže byť sudcom. Podobne štát by mal byť mimo podnikateľskej sféry či akékoľvek inej, ak ju má spravovať spravodlivo a nestranne.*

A kresťan môže byť vo svete a zo sveta a pritom v ňom účinkovať a slúžiť ako syn Boha? To veru nejde! Nemôžeme a nedokážeme konať ako skutoční synovia Boha, kým sme ešte stále synovia sveta! Správne využívať veci tohto sveta tak, ako synovia Stvoriteľa a druhovia Spasiteľa, kým by sme my sami po nich ešte pre seba túžili!

Počuj, čo o sebe hovorí Ježiš. Najprv hovorí o svojej oddelenosti od sveta: *"Vy ste zdola, ja som zhora. Vy ste z tohto sveta, ja nie som z tohto sveta"* (Jn 8, 23). A potom hovorí o tom, aký to má dôsledok na Neho a Jeho život a hlavne konanie: *"Môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal"* (Jn 5, 30) - pretože žiadnu svetskú, pozemskú vôľu nemá. Nie je zo sveta a preto ani nemá nič, po čom by zo sveta túžil alebo čoho by sa vo svete bál. Preto je dokonalý, spravodlivý. Ako Otec.

Potom sa obracia na nás a hovorí: Ale aj vy, *"vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu"* (Mt 11, 29). Ale ako by ste to mohli, keby ste stále boli zdola a zo sveta? *"Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone"* (Mt 6, 24). Preto nás vopred upozorňuje: *"Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33). Zároveň nás ale uisťuje, že tak ako Jemu, ani nám nebude počas krátkeho pobytu na zemi nič potrebné

chýbať, pretože Otec máš, tak ako On je, prijal za svoje deti a stal sa nám Otcom. A tak nás uisťuje a povzbudzuje: "*Nebud'te teda ustarostení a nehovorte: "Čo budeme jesť?" alebo: "Čo budeme piť?" alebo: "Čo si oblečieme?"! Ved' po tomto všetkom sa zháňajú pohania. Váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše*" (Mt 6, 31-33).

Konflikt záujmov. Veru, je aj v kresťanstve. Kráľovstvo, alebo svet. Oboje možné nie je. A ak chceme žiť v Kráľovstve a naučiť sa umeniu synov a dcér Boha, musíme sa rozhodnúť opustiť svet a žiť v ňom už len ako "*cudzinci a pútnici*" (porov. 1Pt 2, 11). A ak sa nám nedarí byť svätí životom a skutkami, namiesto snahy 'polepšiť sa' spýtajme sa najprv, či už sme svätí tou prvou svätosťou, ktorou je oddelenosť od sveta, či už sme sa v srdci naozaj rozhodli pre Nebo ! Lebo bez nej tá druhá nijakovsky možná nie je! A ako by sme mohli žiť Nebo, keď si stále volíme svet a po ňom dychtíme a smädíme?

Poddať sa dobrodružstvu

Poddať, odovzdať sa Božej vôli... Ako nám to znie? Pozeráme na to ako na niečo ťažké? Ako na nejakú obeť? Dokonca čosi hrdinské? A pritom nič z toho to nie je!

Zverenie sa do vôle Otca - uprednostním toto slovo - je niečo úplne iné!

Je to *ul'ahčenie* - asi ako keď človek zúfalo blúdiaci v lese a trpiaci hladom konečne natrafí na záchrancov a plný radosti si nimi nechá pomôcť a potom sa nimi nechá vyviešť von z lesa, do bezpečia, domov. Nie je to veru žiadna obeť! Práve naopak!

Je to dobrodružstvo - asi ako keď športovec pochopí, že jeho tréner vie, čo robí a vie to robiť naozaj kvalitne a doviest' ho k triumfu a víťaznému vencu. A tak sa mu úplne zverí, robí všetko, čo mu tréner povie, plný vzrušenia z dobrodružnej cesty za triumfom, na ktorú ho tréner vzal a na ktorú sa on s ním vydal. Bremenno? Niečo ťažké? Ani náhodou! Tréning bude - isto bude! - ťažký. Iný ani nemôže byť, ak má viesť k víťazstvu! Ale samo zverenie sa do vôle trénera? Jedno veľké a vzrušujúce dobrodružstvo plné očakávania, čo nové dnes tréner pripraví!

Takto je to so zverením sa do vôle Otca. Ak sme už naozaj vyšli zo sveta a rozhodli sa trénovať a ak už naozaj je naším cieľom víťazný veniec a Nebo, Spoločenstvo šampiónov a víťazov, potom zverenie sa do vôle Otca a Jeho tréningu je to, po čom najviac túžime! Jedno veľké a nádherné dobrodružstvo, plné pasie, potu driny, vzrušenia, triumfu a radosti! A na nič v našom živote už viac nehľadíme ako na *problém*, ale len ako na Otcom starostlivo vybratý *cvik*, ktorým nás práve teraz trénuje pre Nebo, pre naše konečné víťazstvo!

Absolútna meritokracia

Meritokracia. Podľa definície, "*Meritokracia je vláda osôb zvolených na základe ich osobných zásluh a schopností, vláda najschopnejších jedincov. Nekladie sa dôraz na bohatstvo (plutokracia), rodinné vzťahy (nepotizmus), sociálnu triedu (oligarchia), priateľov (rodinkárstvo), vyšší vek (gerontokracia), populárnosť (demokracia) alebo na iné historické, sociálne a politické vlastnosti a sily*" (wikipedia). Prenesene potom akýkoľvek systém, ktorý oceňuje alebo odmeňuje alebo akokoľvek vyberá či uprednostňuje ľudí výlučne na základe ich skutkov a schopností.

Vo svete, kde ľudia boli hodnotení a uprednostňovaní na základe pôvodu a rodu alebo na základe majetku, kde sa ľudia delili na urodzených a neurodzených, Cirkev ponúkala svet, kde mohol "kariéru" - aj tú svetskú - urobiť ktokoľvek. Nezáležalo na pôvode, národnosti, pohlaví, rase, na ničom. Každému bola cesta otvorená rovnako. Nie je náhoda, že miestom, kde v Západnom svete, ktorý už aj tak bol podivuhodne otvorený, mohli urobiť kariéru prosté ženy či prostí muži a dosiahnuť aj čo sa sveta týka postavenie obdobné tomu, ktoré mala pre seba vyhradená šľachta čo bohatí mešťania, bola práve Katolícka Cirkev.

Ale ešte viac, úplne absolútne, to platí vo vzťahu k Bohu. Čo hovorí Duch? *"More vydalo mŕtvych, čo boli v ňom, aj smrť, aj podsvetie vydali mŕtvych, čo boli v nich, a každý bol súdený podľa svojich skutkov. Veď Boh nikomu nenadrža"* (Zjv 20, 13; Rim 2, 11). Vidíte tú meritokraciu? Nie v zmysle zásluh, veď Nebo sa nedá zaslúžiť, je to dar daný zdarma, ale v zmysle schopností? Pretože Nebo si nemusíme a ani nemôžeme zaslúžiť, ale musíme sa ho naučiť! Tak. Nemôžeme si ho zaslúžiť, ale musíme sa ho naučiť! To je jediné, na čom záleží *"pred Bohom, naším Spasiteľom, ktorý chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu"* (1 Tim 2, 3-4).

Narodil si sa v kresťanskej rodine? Super! Si pokrstený? Super! Bol si na 1. sv. prijímaní? Super! Bol si na birmovke? Super! Si katolícky zosobášený? Super! Chodíš do kostola? Super! Postíš sa a modlíš? Super! Pomáhaš ľuďom a dávaš almužnu? Super! Máš v rodine kňazov a rehoľné sestry? Super! Si členom farskej rady? Super! Ale nič z toho ťa do Neba nedostane. Iba skutky. Skutky, ktorými preukážeš, že už Nebo žiješ, žiješ Nebo už tu, na zemi, si bohom v malom, aby si sa mohol stať bohom vo veľkom, si synom Boha a nebešťanom uprostred synov ľudí vo svete. Toto je jediné, na čom záleží.

Tamto všetko sú len pomôcky a nástroje. Ak ich používaš, ale neprinesieš ovocie svätosti a dokonalosti, nič ti neprospejú, ako opakuje Pavol, že *"keby*

som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar prorocstva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo" (1 Kor 13, 1-3). A ak tento cieľ dosiahneš bez toho, aby si si pomáhal týmito pomôckami - potom spasený v Nebi s Kristom budeš, naisto budeš!

Naozaj záleží iba na jednom - či patriš medzi tých, "*čo sú uznaní za hodných tamtoho veku a zmŕtvychvstania*" (Lk 20, 35), gr. *kataxionentes*, primeraní, hodní, zodpovedajúci niečomu. Či si sa naučil nebeskému životu, či si prijal identitu syna Boha a skutočne sa ním stal, ako píše Ján: "*voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. Preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho*" (1 Jn 3, 1) - lebo sme sa stali niekým úplne iným, žijeme niečo úplne iné. Znovu sme sa narodili, sme novými ľuďmi. Úplne novými. Božími uprostred ľudských synov, nebeskými uprostred sveta. Toto je jediný lístok, vstupenka, kritérium pre život v Nebi. Vskutku, kresťanstvo je absolútne meritokratické. Od okamihu, keď "*v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy*" (2 Kor 5, 19) už na ničom inom nezáleží. Amen!

Čo na tom záleží?

Jedna z najdôležitejších viet duchovného života je veta "No a čo?" Tak som to zvykol hovoriť. Možno by som to teraz doplnil a ešte trochu upresnil: "Som synom Boha. Čo na tom záleží?" - a myslím tým všetky veci tohto sveta.

Lebo pozrite sa: O čo sa vlastne doťahujeme tu, na zemi? Nieкто nás urazil? Ponižil? Predbehol? Vyfúkol nám niečo? Vysmial nás? A záleží na tom? Kým sme boli deťmi sveta - hej, záležalo. Bolo to pre nás dokonca smrteľne dôležité a vážne. Ale teraz? Sme deťmi Boha! Sme dedičmi Kráľovstva? Sme povolani zbožšitiť sa a vystúpiť na Nebesia k samému Bohu! Cítite to? Tú cestu, tú bránu pred nami, tú veľkosť toho všetkého? Čo je v porovnaní s tým svet? Hoci aj celý svet, všetky kráľovstvá sveta, ako ich ponúkal Diabol Synovi? Nič. Vôbec nič. Čo na tom všetkom záleží? Sme synmi a dedičmi Boha, opúšťame zem i svet, rozpíname krídla a vznášame sa k Nebu. Čo záleží na tom, čo ostáva za nami, je už za nami, pod nami, vzadu? Čo na tom záleží? Nič!

Toto je jeden z pocitov detí Boha. Základ pre milosrdenstvo i odpustenie, pre bezstarostnosť i apatheiu. Z tohto pocitu, uvedomenia, sa rodí aj svätosť. Všetko. Urážka? Krivda? Nesympatia? Nechuť? Nepriateľstvo? Súdenie a názory ľudí, sveta? Čo na tom záleží? Čo záleží na čomkoľvek pozemskom? Poviem vám, na čom jedinom záleží: *"Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; ved' doň si povolaný"* (1Tim 6, 12)! Záleží na tom, aby sme boli bratia a sestry, aby sme boli rodina synov a dcér Boha! *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14). Počujete? Na tomto jedinom záleží! Na ničom inom!

Kašlite na všetko, kašlem na všetko, čo bolo, bolo, to všetko je už za nami, teraz tu stojí pred nami už len toto jedno: stať sa jedným, milovať jeden druhého, byť Rodinou Boha, stať sa hodnými Kráľovstva! Stať sa hodnými Neba, pripravenými na Nebo!

A takto to platí o všetkom pozemskom. Ved' akékoľvek, aj tie najväčšie *"utrpenia tohoto času nie sú hodny porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť"* (Rim 8, 18). Alebo to slúži tomuto jednému dielu a jednému cieľu, je to nástrojom lásky a jednoty medzi nami navzájom, alebo na tom naozaj pramálo záleží. *"Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto*

nezhromažďuje so mnou, rozhadzuje" (Lk 11, 23), vraví Ježiš, a to platí aj o veciach. A len na jednom záleží, na jedinej schopnosti, jedinom umení, jedinom rozhodnutí: "Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať" (Jn 13, 34-35) - lebo ako učeníci sa neučíme ničomu inému, len tejto láske a jej umeniu!

Čo znamená, klaňať sa Bohu?

Klaňať sa Bohu znamená uznať Boha za svojho boha, ako hovoril blahej pamäti Benedikt XVI. Dobre, ale čo to znamená, uznať Ho za svojho boha? Existuje vo svete nejaká obdoba takéhoto klaňania, uznania niečoho? Myslím, že áno.

Kedysi kapitán lode poháňanej plachtami takto uznával vietor. Neignoroval ho. Nebojoval s ním. Uznával jeho moc nad ním i jeho loďou. Poddával sa mu, ba viac, nastavoval mu plachty - a on poháňal jeho loď (I jeho biznis) a to tým lepšie, čím viac a lepšie toto kapitán lode dokázal.

Alebo vedci. Nie je toto ich postoj k zákonom Vesmíru? A čím viac ich skúmajú, poznávajú, čím viac a lepšie sa im podrobujú (a opúšťajú svoje názory a teórie, ak im odporujú), tým zázračnejšie s ich pomocou dokážu vytvoriť.

Myslím, že s Bohom to je rovnako. Klaňanie sa Bohu, to nie je vec plazenia sa a slov a gest. To je takéto poddanie sa Bohu, uvoľnenie sa pre Neho, Jeho Moc, Jeho Vôľu, pretože sme spoznali, že On, Jeho Láska a Jeho nesmierna Moc nás vedia vyniesť z tohto červieho sveta až do výšky Neba a zbožštenia. A tak ako vedec zákonom Vesmíru, ako kapitán plachetnice vetru, aj my sa úplne zverujeme Bohu, aby nás On niesol, podľa seba, a čím viac Ho poznáme a čím viac sa mu takto poddávame, tým lepšie a vyššie sa vznášame na Jeho krídlach.

Toto znamená, klaňať sa Bohu, uctievať Boha, mať v sebe bázeň Božiu.

Plachetnica najlepšie a najrýchlejšie pláva po vetre - a vtedy na nej vládne hlboký pokoj, lebo loď aj vietor sú v dokonalom súlade. Takisto znakom uctievania, klaňania sa Bohu je uvoľnenosť a jej ovocím pokoj, pokoj hlbokého súladu a jednoty s Bohom. A v tomto pokoji náš život priam letí a vznáša sa, lebo sme v dokonalom súlade s Bohom, ktorý nás nesie k výšinám.

Život akoby sa scvrkával na prítomný okamih, ktorý ho svojou veľkosťou úplne vyplňuje. K čomu spomienky, k čomu túžby, keď práve zažívame pokoj i adrenalín tohto vznášania sa vo víchre Božieho nežného vánku, v búrke plnej sily a slnka a svetla, uprostred burácania Božieho tichá a pokoja, nesení Láskou Otca, Syna a Ducha?

Toto je môj Otec. Toto je môj Brat a Záchranca a toto je Jeho Telo, On sám ako Chlieb Života. Toto je môj Utešiteľ a Učiteľ. Plný vzrušenia sa Ním nechávam viesť a trénovať. Toto je moja Rodina a toto sú moji súrodenci. Milujem ich – s Kristom, v Kristovi, pre Krista a Krista v nich. Teším sa z ich prítomnosti, rád som s nimi a medzi nimi. Tak prosté, tak jednoduché. Toto je klaňanie sa. Toto je uctievanie Boha podľa Jeho vôle.

Klaňanie sa Bohu – to je, keď Boh je Priateľ, sme priatelia, to je láska k Bohu, ktorý miluje viac, než ja milujem Jeho. To je družba, jednota, súdružstvo Boha a človeka, dôvera, oddanosť. Prosto, priateľstvo. Skutočné, hlboké, oddané a verné priateľstvo Boha a človeka. To je skutočné uctievanie, skutočná nábožnosť, skutočné klaňanie sa Bohu: prijímať Ho takého, aký Je, kým Je, na Jeho spôsob.

Byť a prijímať druhých

"V posledný, veľký deň sviatkov Ježiš vstal a zvolal: "Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije." (Jn 7, 37)

"Ježiš jej odpovedal: "Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: "Daj sa mi napiť," ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu." (Jn 4, 10)

Ján XXIII. to bol, kto vravel, že farnosť má byť ako studňa uprostred dediny, kde si môže každý uhasiť svoj smäd?

Neplatí to ale aj o jednotlivcovi?

Prvé je, byť. Chceš iných previesť ku Kristovi? Najprv tam buď ty sám, najprv ty buď synom, dcérou Otca, kresťanom! Chceš s inými zdieľať Boží Život? Najprv ty sám ho buď plný!

Potom budeš ako studňa, plná čirej živej vody. Dovoľ, aby z nej iní čerpali! Ži navonok svoju slobodu, svoju radosť, svoj pokoj, svoju *hesychiu*, uvoľnenosť dieťaťa Boha! A potom v *odpustení* prijímaj tých, ktorí prídu a

milosrdne im dovoľ čerpať. Koľko chcú. Koľko vládnú a dokážu. Bez nárokov a očakávaní z tvojej strany. Just ako tá studňa, plná, neskrytá, vždy otvorená každému, kto príde a čerpá.

Buď. Ži. Otvorene a navonok. Otvorený každému, kto príde, aby s tebou zdieľal tu viac, tu menej. Načerpaj od teba trochu toho, čo ty čerpáš od Boha, z Krista, ako o tebe On sám hovorí: "*Z jeho vnútra potečú prúdy živej vody*" (Jn 7, 38).

Ale musíme to v sebe mať - a navonok otvorené žiť, bez strachu a okolkov, vo všetkej slobode a radosť ľudí, ktorí sú vo svete, ale už nie zo sveta. Bez *martýrie* to jednoducho nejde, lebo bez nej my sami ešte nie sme skutoční, úplní, ešte sme sami nevošli! Žiť, konať, užívať si to - a dovoliť, nech každý, kto chce, si od nás načerpá, s nami strávi, pri nás pobudne koľko chce. "*Toho, kto prichádza ku mne, neodožením*" (Jn 6, 37), vraví Ježiš - a tak vravíme aj my!

Potom už niet rozdielu medzi svätým a nesvätým, vonkajším a vnútorným, všetko je sväté, všetko je vnútorné i vonkajšie súčasne, všetko je duchovné I vtelené, všetko je Božie, lebo my sami sme Boží a On je s nami ako Syn Boha a Syn človeka. Bez veľkej nadsázky, môžeš jest a piť či hoci aj lúštiť krížovky a pritom to bude stále zároveň modlitba a adorácia Boha, ktorý sa stal človekom, aby mohol byť človeku priateľom a druhom a bratom a my sme tomu konečne uverili a prijali Ho tak!

Práve preto, že náš život sa odohráva nie medzi nami a svetom, ale medzi nami a Bohom, dokážeme ho takto žiť - a potom sa s ním i takto slobodne a bez očakávaní voči svetu deliť.

Aj voči Bohu a Nebu!

Boh je. Boh prosto Je. A je Boh. Vysoko nad všetkým ľudským, pokriveným hriechom a zlobou a falšou ľudí.

Preto keď sa nám dá poznať, aj voči Bohu zavládne pokoj *hesychie*. Tak ako to hovorí sám Boh a Jeho slovo:

O pokoji a *hesychii* v Bohu hovorí samo Slovo: "*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam*" (Jn 14, 27).

O *atharaxii* pred Bohom hovorí to isté Slovo a pred Ním bezpočtukrát Otec: "*To som ja, nebojte sa*" (Jn 6, 20)! Vidíš? Zjavenie Boha a blízkosť Boha nie je dôvod na strach, ale na presný opak, na zanechanie strachu zo všetkého na Nebi i na zemi.

O *apathei* v Bohu hovorí to isté Slovo: "*Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť*" (Jn 6, 35). V Kristovi sme dostali všetko a všetko už dostali. Niet viac za čím smädiť, všetko už je, všetko je už dané, všetko už máme. Ostáva už to len prijať a naučiť sa to žiť.

A sám Duch dosvedčuje všetko naraz, keď hovorí ústami a perom Pavla: "*Ak je Boh za nás, kto je proti nám? Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!? Kto obžaluje Božích vyvolencov? Boh, ktorý ospravedľňuje? A kto ich odsúdi? Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac — ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás*" (Rim 8, 31-34)?

A z tohto pokoja pred Bohom - "*sme z pravdy a upokojíme si pred ním srdce a tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša*

Krista" (1Jn 3, 19; Rim 5, 1) - zažívame pocit ako vysoko na horách, kde slnko jasne svieti, obloha je modrá, výhľad úchvatný, vzduch je číry a čistý, všade vládne pokoj a všetko je čerstvé a svieže a je cítiť vôňu číreho života a čirej radosti a ústa túžia spievať a chváliť a srdce je súčasne plné tohto pokoja a súčasne sa trepoce rozkošou a radosťou, pretekajúce touto plnosťou, ktorá ho preniká!

Sme deti. Boh nie je preťažujúci ani bezohľadný tyran. Nie je kat ani nemilosrdný sudca. Nie je vzdialený a nedostupný riaditeľ ani šéf. Nie je zlodej ani utláčateľ. Je Otec. Matka. Brat. Priateľ. Druh. Pokoj. Život. Plnosť. Sýtosť. Istota. Bezpečie. Spočinitie človeka. Kotva. Prístav. Prosto - Boh!

"Ludia sa utiekajú do tône tvojich krídel. Opájajú sa blahobytom tvojho domu a pijú z potoka tvojich rozkoší. Ved' u teba je zdroj života a v tvojom svetle uvidíme svetlo." (Ž 36, 8-10)

Nemáme strach zo sveta, lebo našim otcom je Boh. A nemáme strach ani z Boha, lebo Boh je našim Otcem. Netúžime po ničom pozemskom, pretože sme dostali Nebo a naše srdce už žije nebeskou krásou. A netúžime ani po ničom nebeskom, lebo Nebo sme už dostali a keby sme po ňom ešte len túžili, Boha by sme neprávom obviňovali z toho, že nám v Kristovi ešte nedal všetko.

Radost' ako z roly v divadle?

Viera je uvedomenie: Boh sa stal mnou, aby som sa ja stal bohom.

No, uvedomujeme si to? Možno. Ale najskôr na tej úrovni ohromenia a nadšenia, *ako keď nám niekto povie, že v školskom divadle budeme hrať hlavnú rolu*. Je to veľké, je to fajn, tešíme sa tomu, ale súčasne to nie je nič "životné", nič, čo by zmenilo náš život. Je to len rola v divadelnom predstavení, ktorá sa len málo dotýka nášho života mimo javiska.

Nie je pre nás kresťanstvo niečo podobné? Alebo podobné nejakej hre? Ako DrD? Alebo nejaká v počítači? Staneme sa tam nejakou postavou, získame nejaký level, tešíme sa, prežívame to, ale stále to je len hra, len hra a nie život! Nie je v našom živote kresťanstvo niečo podobné?

Skutočné uvedomenie si, skutočná viera: pripravujem sa byť bohom. Raz budem bohom... vlastne ním už som, len ešte nie "vo veľkom", v sláve! A aj to príde, už čoskoro!

Ako by reagoval človek, ktorý tomu naozaj uveril?

Nedočkavo? *"Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie"* (Flp 1, 23).

Dychtivo pripraviť sa na to? *"Jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi"* (Flp 3, 13-14).

Bez záujmu o veci sveta, tak malicherné a nudné v porovnaní s tým? "*Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista*" (Flp 3, 8).

Mohlo by to vari byť aj inak, než že takto "*veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery — spásu duší*" (1Pt 1, 8-9)?

Ale možno predsa si to nejakو niekde uvedomujeme - kdesi v hĺbke, tú ohromnú veľkosť, a bojíme sa tomu uveriť? Bojíme sa naozaj celým bytím a aj navonok tomu uveriť, nehovoriac o tom, vykričať to s radosťou do celého sveta, že čo sme dostali za dar a milosť - a že tento Dar je tu pre každého, že každý môže? Čo nám bráni, čoho sa bojíme? Že čo ak to nie je pravda? Alebo, že čo ak nás svet vysmeje? Zvrhne ako blázna? "*Blahoslavení budete, keď vás budú ľudia nenávidieť, keď vás vylúčia spomedzi seba, potupia a ako zlo zavrhnú vaše meno pre Syna človeka. Radujte sa v ten deň a jasajte, lebo máte veľkú odmenu v nebi! Ved' to isté robili ich otcovia prorokom*" (Lk 6, 22-23)! Ale my sa neradujeme. Bojíme sa. Prečo?

Agent Mulder v *Aktoch X* mal na stene zavesený plagát s nápisom "Chcem uveriť!" My sa miesto toho *bojíme* uveriť. Prečo? Alebo sme sa o to nikdy ani nepokúsili? A miesto toho si nahovárame, že však veríme, samozrejme veríme - aj keď len ako nejakej sterilnej poučke, ktorá nemá dosah na srdce, nemá dosah na život? Ba možno sme už aj úplne zabudli, čo to znamená, niečomu naozaj uveriť?

Dokonca si miesto toho vymýšľame miesto Boha bôžika na obraz svoj, miesto Evanjelia náhradu, tiež na obraz seba, starého svetského človeka. Protestanti urobili z radosnej zvesti Evanjelia banálny a absurdný súdny proces, z Boha netvora a z Neba Večné lovištia. A zase fúra z nás z toho

urobila drinu, z Boha podobnú samoľúbu kreatúru, z náboženstva mŕtvy systém a z Kráľovstva zbožštených akýsi záhrobný domov dôchodcov...

„Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil bohom na svoj obraz“ (sv. Hyppolit). Boh ma urobil bohom. Už zakrátko ním budem, mám byť s Ním, v sláve Otca, Jeho syn a dedič. Veríš tomu? Opakuj si to! Znova a znova. Ústami a ešte viac srdcom. Až kým srdce neuverí. Až kým neprepukneš radosťou z toho v jasanie, krik, v spev a tanec, uchvátený a premožený tou ohromnou veľkosťou! Už stojím na Jeho strane, On sám, v Chlebe Eucharistie kvôli mne, je mi bližší, než všetko ostatné, spolu sme "my" oproti "oni" sveta! A naozaj na celom širom svete už nemám nič iné na práci, len dorásť do tohto Daru, v sile Ducha dospieť do *"zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku"* (Ef 4, 13). *"Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; ved' doň si povolaný a zložil si pred mnohými svedkami dobré vyznanie"* (1Tim 6, 12). A z Boha sa konečne naozaj stáva Otec, Brat, Druh, spoločník, pretože konečne *"jeho pokolenie sme"* (Sk 17, 28).

Žit' tolkienovské kresťanstvo

"J. R. R. Tolkien raz označil svoje epické veľdielo Pán prsteňov ako „v zásade náboženské a katolícke“. A predsa na jeho stránkach niet zmienky o náboženstve, nehovoriac už o Katolíckej cirkvi, Kristovi, ba ani o Bohu. Tolkienovi hobiti nemajú náboženské zvyky ani kult – niet tu ani stopy po modlitbe, obeti alebo spoločnom uctievaní" (Impulz revue).

Kresťanstvo, to je Boží spôsob života. Byť bohom, žiť Božo. Ak by sme dali bokom kostol a omšu a obrady a pobožnosti a všetky tieto veci náboženstva (a príkaz byť aspoň raz za rok na prijímaní a spovedi pripomína, že sú miesta a situácie, kde sa človek ku kostolu a omši a tak naozaj dostane najviac ak raz za rok) - čo nám z kresťanstva ostane? Malo by všetko. Celá plnosť, ktorej tieto náboženské veci slúžia, ale netvorí ju: sama identita. Život.

Ak dokážeme žiť kresťanstvo naplno aj bez toho, byť kresťanmi a žiarit' ako svetlá vo svete bez toho, aby sme (ako Tolkien) čo len slovom spomenuli Boha alebo náboženstvo, potom je naše kresťanstvo skutočné a zrelé. Ak nie, potom je to iba ilúzia. Nakoniec, nehovorí Písmo: "*Napodobňujte Boha ako milované deti*" (Ef 5, 1)? A Boh predsa nie je Bohom preto, že by v Nebi neustále konal nejaké bohoslužby a pobožnosti a chodil do nejakého chrámu! Čo Ho teda robí Bohom? To isté robí Jeho deťmi aj nás.

Apatheia, atharaxia, hesychia sú vlastnosti Boha. Rovnako ako *odpustenie, milosrdenstvo* a *jednota zdieľania* sa v láske, ktoré robia možnými a prirodzenými. *Dokonalosť* v tomto všetkom, v bytí, živote, vzťahoch. Rovnako ako radosť, pasia, blaženosť takéhoto života, vyvierajúce nie z niečoho vonkajšieho, ale zo samého vnútra. A preto, povolání stať sa bohmi, Bohom adoptovaní, tomuto sa aj my učíme. A toto, takéto bytie, takéto myslenie, takýto život a konanie z nás robí kresťanov a deti Boha.

Veci prosto sú. Nič viac.

Veci prosto sú. Nič viac. Prosto sú. Rovnako ako my. Tiež prosto sme. Nie sú tu na to, aby sme ich súdili. Nie sme tu na to, aby sme sa s nimi porovnávali, súperili či zápasili s nimi.

Nemusíme všetko súdiť a posudzovať. Nemusíme sa so všetkým hneď porovnávať a pomeriavať. Ak to robíme, začíname si vytvárať akoby nejaký vlastný vesmír, kde veci už nie sú to, čím naozaj sú. Nadobúdajú významy, ktoré nemajú. A v nás vyvolávajú pocity pýchy alebo poníženia, hnevu alebo uspokojenia a rôzne iné. Zaplietame sa do nich a strácame schopnosť normálne a prirodzene žiť, schopnosť normálne a prirodzene milovať, schopnosť normálne a prirodzene tvoriť navzájom tú najnormálnejšiu vec na svete, komunitu, spoločenstvo, jednotu.

Veci prosto sú, nemusím ich za každú cenu stále súdiť a hodnotiť. Veci prosto sú, nemusím sa s nimi za každú cenu stále porovnávať a súťažiť s nimi. Veci sú a veci sa dejú a rovnako my sami prosto sme a prosto žijeme a prosto konáme. A milujeme. Milujeme a objavujeme ten úplne nový a fascinujúci svet číreho dobra a lásky, svet bez strachu a svet bez žiadostivosti, svet plný slobody, krásy, čistoty a čirej radosti. Práve preto, že v ňom my aj ostatní i sám svet môžeme prosto byť. Iba byť a naplno byť. Žiť. Konat'. Rásť. Podľa slov Krista, *"Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám"* (Lk 6:37).

Veci sú. Veci sa dejú. My sami sme. My sami žijeme a konáme. Nevládne medzi nami zápas ani boj ani nič podobné.

Toto je vlastne podstata odpustenia, v ktorom púšťame na slobodu iných, ba aj sám svet - ale súčasne z tej istej reťaze oslobodzujeme aj seba. Zriekame sa nárokov a očakávaní voči iným, opúšťame súdenie a posudzovanie a tým oslobodzujeme ich, ale aj seba, lebo tiež zanechávame ľudské ohľady, porovnávanie a súperenie a túžbu po oslave a uznaní inými. Dovoľujeme im, aby prosto boli a tak ich aj prijímame. A takisto aj my prosto sme - a zažívame, v Cirkvi, v komunite podobných, že takto a takýto prijímaní sme. A tak ostáva už len láska. Radosť a láska. Láska a radosť. A pokoj, koruna všetkého, Boží Pokoj. A zrazu sa každá vec stáva zázrakom, prítomný človek darom a okamih neom. Ilúzia padá, reťaze padajú a svet sa konečne

odhaľuje v kráse, ktorú mu pri stvorení dal Boh. Keď z vecami a ľuďmi prestaneme zápasit', stanú sa z bremena darom a zázrakom. Keď a Bohom prestaneme zápasit', stane sa našim Životom a Spasiteľom.

Preto takto funguje aj adorácia, modlitba, duchovný život, život s Bohom, v Bohu. Ako ten Vianneyho sedliak: *Pozerám sa na Neho a On na mňa*. Som s Ním a On so mnou. A stále viac: On vo mne a ja v Ňom. Prosté bytie. Prosto sme. A to je láska, toto úplné a dokonalé prijatie.

Martyrio - slobodní pre dokonalosť

Bez žiadostivosti a bez strachu, v slobode hesychie, ostáva to, čo je, číre bytie, to, že sme. A jeho životom je dokonalosť. Dokonalosť vo všetkom. Nie ako povinnosť, bremeno a bič, ale ako radosť a pasia. Ako spev a tanec a jasot samej existencie, samého života. Dokonalosť, ktorá nespočívá v nejakom konkrétnom výsledku, hoci ovocie prináša, ale v samej ceste, v samom spôsobe bytia a života!

"Keď mal Abram deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Pán a povedal mu: "Ja som všemohúci Boh, chodievaj predomnou a buď dokonalý." (Gn 17, 1)

"Ved' viete, že skúška vašej viery prináša vytrvalosť. A vytrvalosť sa má ukázať v dokonalých skutkoch, aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali." (Jak 1, 3-4)

Je to dokonalosť človeka. *Športovec, spevák* - usilujú o dokonalosť v jednej oblasti, tam túžia byť najlepšii. Ale kresťanská dokonalosť nie je v extrémé

nejakej len jednej oblasti, ale v dokonalosti *celého* človeka, kde všetko je vyvážené, všetko je v súlade a navzájom sa podporuje, všetko je také, aké má byť a na svojom mieste a všetko slúži Božím dielam, pretože sa už stali dielami našimi, veď sme Jeho deti a On náš Otec, je to rodinné dielo a rodinný podnik a my sami dosahujeme dokonalosť na Jeho obraz, Dokonalého, "*aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*" (2Tim 3, 17). Tak, ako nás pozval Ježiš: "*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec*" (Mt 5, 48). "*Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom*" (Lk 16, 10) a kto je dokonalý vo svete a v tele, bude dokonalý aj v Duchu a Sláve.

O čo iné by nám ešte malo ísť, ak nie o dokonalosť vo všetkom? Veď sme spoznali, že ona je rozkošou Boha a Jeho blaženosťou. Nad ňu niet. Slobodní od žiadostí po veciach sveta, slobodní od strachu zo zlyhania a neúspechu sme slobodní pre túto radosť, pre dokonalosť vo všetkom, v sebe, vo vzťahoch, v skutkoch, aby sa tak "*zachoval váš duch neporušený a duša i telo bez úhony, keď príde náš Pán Ježiš Kristus*" (1Sol 5, 23).

Dokonalý telom, ktoré dokonalo slúži duši a spolu dokonalo slúžia duchu na ceste k dokonalosti syna Boha.

Dokonalý v každom skutku - "*Či teda jete, či pijete, či čokoľvek iné robíte, všetko robte na Božiu slávu*" (1Kor 10, 31).

Dokonalý v každom vzťahu - "*Nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti*" (Kol 3, 14)...

Nie ako povinnosť a bremeno, ale ako radosť a pasia, pretože sme oslobodení byť takto na obraz Boha a sami seba v Božej milosti stvárňovať do dokonalosti, ako nám prikazuje Duch: "*Milovaní, budujte sami seba na svojej presvätej viere a modlite sa v Duchu Svätom, kým nedospejeme všetci*

k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku" (Júd 1, 20; Ef 4, 13).

Toto je *martyrio*, svedectvo dokonalého života žitého s radosťou a v slobode verejne a navonok, bez skrývania či dokonca hanby, "*Božie deti bez hany uprostred zvrhlého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete*" (Flp 2, 15). Života, ktorý sa nepachtí za svetský 'mať', ale v slobode a radosť žije božské 'byť' a v ňom už teraz ochutnáva slobodu a blaženosť Neba!

Ten pocit, keď "*nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista [a] skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrývame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu*" (1Jn 3, 21; Rim 5, 1-2) - čo sa mu už len vyrovná?

Jediná disciplína, na ktorej záleží

Raní kresťania hovorili o Eucharistii ako v prvom rade o pokrme a sile mučeníkov. A žiak Jána apoštola Ignác Antiochijský, sám o sebe cestou do Ríma, kde dúfa v mučenícku smrť, píše: "*Ved' hoci som v putách pre Kristovo meno, ešte nie som dokonalý v Ježišovi Kristovi. Teraz len začínam byť učeníkom a prihováram sa vám ako svojim spoluúčeníkom.*" Prečo ešte len *začína* byť učeníkom, on, žiak apoštola, biskup Antiochije, pastier Božieho ľudu?

Učíme sa byť bohmi na obraz a podobu Boha, aby sme mohli mať účasť na Jeho sláve a večnosti. Sme povolani k zbožšteniu a byť ako Boh znamená, naozaj byť ako Boh. K tomu sme sa aj sami rozhodli, keď sme uverili a obrátili sa a prijali dar krstu, ako o tom píše Písmo: "*Napodobňujte Boha ako milované deti*" (Ef 5, 1). Teológia je fajn, viera je fajn, ale Boh nie je jedno ani druhé. Boh je láska. V podstate existuje len jedna disciplína učeníctva a tou je láska.

"Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého! Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci." (Mt 22, 37-40)

"Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať." (Jn 13, 34-35)

"Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov." (1Jn 3, 16)

"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti." (1Jn 3, 14)

V Eucharistii prijímame Telo Pána, ktorý dal sám seba za nás, zomrel za nás, bol z lásky k nám pre nás umučení, "*veď Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných, keď sme boli ešte bezmocní. Sotvako zomrie za spravodlivého; hoci za dobrého by sa azda niekto odhodlal umrieť. Ale Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici*" (Rim 5, 6-8). A tým, že ho prijímame, vstupujeme do *Zmluvy lásky* s Bohom, kde už Otcovia opakujú slová Písma: „*Keď si sadneš jest' k stolu u veľmoža, dávaj pozor a všímaj si, čo ti predkladajú; a tak siahni rukou vo vedomí, že aj ty musíš také pripraviť*“ (Prísľ 23, 1 LXX) a dodávajú: "*Lebo aký stôl*

veľmoža to je, ak nie ten, z ktorého sa prijíma telo a krv toho, čo položil za nás svoj život? A čo znamená sadnúť si k nemu, ak nie pokorne pristúpiť? A čo znamená dávať pozor a všímať si, čo ti predkladajú, ak nie rozjímať, ako si zasluhuje taký dar? A čo znamená tak siahnuť rukou, aby si vedel, že aj ty musíš také pripraviť, ak nie to, čo som už povedal: že ako Kristus položil za nás svoj život, tak aj my sme povinní dávať život za bratov" (sv. Augustín)?

A tak už chápeme, prečo mučenícka láska je považovaná za jediný predmet a jediná skúšku, na ktorej učeníkom v Škole Boha záleží. A prečo Ignác, keď sa mu naskytna šanca podstúpiť túto skúšku, naučiť sa tejto láske a osvedčiť sa ako skutočný učeník Pána, hovorí, že až teraz sa naozaj stáva učeníkom a až teraz pre neho začína skutočné učeníctvo? Ved' aj Pavol píše, že ak nedosiahneme túto lásku, žiadna obeta, viera, dobročinnosť ani vedomosti nám nič nezavážia!

Čriepky III

Rozjímanie je vstupná brána, pretože nám odhaľuje a pomáha pochopiť Boží Dar. Ale potom musí ustúpiť, pretože je čas tento Dar prijať a to sa už nedá uvažovaním, ale len žítím a konaním, vojdením do tejto novej skutočnosti. A to už je kontemplácia, ktorá sa stáva skutkom a skutok kontempláciou.

***

Láska sa nikdy nemôže zmeniť na nenávisť - iba sebeckosť, žiadostivosť, nároky a očakávania. Lež ani tie sa nemenia, ostávajú rovnaké : slúž mi, alebo ťa zabijem!

***

Modlitba... Čo iné to je, než prosté bytie s Pánom, v Pánovi, žiadne usilovanie o čokoľvek, len prosté bytie. Navykanie si byť tým, čím sme, na ten pocit - aby sme potom rovnako s Pánom a v Pánovi konali to, čím sme, čím sme si v modlitbe navykli byť.

***

Starý človek naozaj žije hlavne porovnávaním sa, posudzovaním, súdením iných i seba v porovnaní s nimi a neustálym súperením. Zatiaľ čo nový človek, ten od Boha, syn, prosto iba žije. Prosto iba koná. Prosto iba je. Nič viac. Naplno je, naplno žije, naplno koná, sám zo seba, pretože si to tak vyvolil, pretože práve takto to je dobré a správne. A ak sa aj s niekým porovnáva, tak s Bohom.

***

Sloboda od strachu, od žiadostivosti a teda aj smäde po svetskej dôležitosti, vyslobodenie z pút porovnávania sa a súdenia, to je naozaj skutočná sloboda a brána do plného života, do života na spôsob Boha!

***

Kto je veľký? Nie azda ten, kto je slobodný, úplne slobodný, pretože už vie, kto naozaj je a naozaj tým je?

***

Srdce, ktoré neprahne. Srdce, ktoré sa nestrachuje. Srdce, ktoré prosto, len tak, miluje. Čo môže byť vo svete a svetu cudzejšie? "*Preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho*" (1Jn 3, 1).

***

Ľudia zo sveta nás pochopiť nedokážu. Nepoznajú realitu, v ktorej ako synovia a dcéry Boha žijeme. Ani nerozumejú našim motívom. Snažia sa napasovať svoje motivácie a postoje na naše skutky a výsledkom je veľký nezmysel.

***

Peklo a zatratenie je ovocím tej istej Božej lásky a toho istého Božieho odpustenia, ako Nebo a Večná Blaženosť. Znie to divne? Ale je to tak! Odpustenie znamená pustiť druhého na slobodu z reťazí svojich nárokov a očakávaní. Keby Boh neodpúšťal, potom by každého nasilu nútil žiť Nebo a to by bol koniec Neba a začiatok desivej tyranie, ktorá by z Boha urobila skutočného *Temného Pána*. Ale Boh odpúšťa a preto prijíma každého takého, aký je, dovoľuje byť každému takým, akým je. Dokonca ani nie na základe toho, aký bol, či konal zlo alebo si nahromadil nejaké zásluhy. Miluje každého takého, aký je. Preto súdi nie podľa svojich nárokov a očakávaní, ale podľa skutkov ľudí, podľa toho, čo si oni sami slobodne vybrali a zvolili. A tak tá istá láska a to isté odpustenie dopraje každému človekovi to, čím sa rozhodol byť a čo si slobodne zvolil – či už je to Peklo a život bez Boha, alebo Nebo a život s Bohom.

Boh teda nikomu nenadrža a je vo svojom konaní a postojoch dokonale nemenný a konzistentný – a sú to ľudia, ktorí spôsobujú, že jedna a tá istá láska a jedno a to isté odpustenie jedného privedie do Pekla, lebo ho oslobodilo od Boha, a druhého privedie do Neba, lebo ho oslobodilo pre Boha a Život s Ním.

***

Láska znamená dávať i prijímať. Spolu sa tomu hovorí zdieľanie. Ak nevieme dávať, je to lakomstvo. Ak sa zdráhame prijímať, je to pýcha. Ak ale žijeme jedno aj druhé, potom je to spoločenstvo.

Prosto syn a Otec

Skutočne žiť sa dá iba v prítomnosti, tu a teraz. A len v prítomnosti plynie skutočný život. Ale ako by to mohlo byť, kým sme zmietaní strachom a žiadosťami? A tak hesychia, uvoľnenosť pokoja, nám dáva bývať v jednom aj druhom, v prítomnosti aj v skutočnom živote.

Ach, ako sa len tento stav, tento nový, skutočný život líši od toho, ktorý sme žili doteraz! Je ako veža, ako hlbina, ako stavba prenesmiernej nádhery. Cudzí na prvé zoznámenie sa, ale lákavý a podmanivý a my sa túžime naučiť sa mu. Túžime v ňom zotrvať a neodísť. Lebo svet a návyky nás budú strhávať späť.

Znamená to, ostať bdieť. Znamená to, ostať sebou, čím v Bohu už som - a chápať to. Chápať to, rozumieť tomu, byť tým, ostávať tým, a neskíznúť späť do pretváranky sveta. "*Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí*" (Jn 8, 32). Svet hrá a žije divadlo. Ale my si volíme pravdu. Byť v pravde, žiť pravdu. Priamu pravdu, priamo pravdu.

Nepripúšťa to žiaden pasívny kvietizmus, lebo to, čo zažívame v modlitbe, adorácii, kontemplácii, je len pohľad, ale ten sa musí stať skutočnosťou - a to je možné iba v tele, iba v bytí, iba v konaní! Tam sa stáva skutočným, tam sa opravdivo rozvíja do radosti a jasania detí Boha!

Krátko a stručne, pravda. Pravda a priamosť, pravdivo byť, prosto a jednoducho byť, priamo to žiť, hovoriť, konať. Bez čohokoľvek navyše. Zato tak, ako to je. Je to samo osebe tak veľké, tak presahujúce! Len sa učíme to do seba pojať, obsiahnuť!

Tu sme konečne v Bohu a On v nás. Náhle nie je medzi nami nič, nič nás neoddeľuje, nič nevzd'ahuje. Sme v ňom, On v nás, blízko, pravdivo,

bezprostredne, ako syn a Otec. Nič viac ani nie je treba. Každý pohyb, slovo, gesto, skutok, krok, všetko v sebe obsahuje všetku plnosť tohto vzťahu, tohto spoločenstva, tejto skutočnosti. Už to nie je o citoch a pocitoch. Je to ďalej, hlbšie. Je to o bytí, o pokoji, o spoločenstve. Spoločenstve, blízkosti, jednote Boha a človeka, Otca a syna. Nič viac už nie je treba. Stačí toto. V tom je všetko. Prosté slovo. Prosté bytie. Prostý čin.

Láska musí aj prijímať, inak nie je láskou!

Láska znamená dávať i prijímať.

Nielen prijímať, to by bolo využívanie a sebecko a ten, kto iba prijíma, by bol ponížený a nebol by vo vzťahu skutočným partnerom.

Nielen dávať, pretože to by bola zase pýcha, povyšovanie sa a ten, kto by nemohol nič dať, by zase nebol v tomto vzťahu skutočným partnerom, len závislým prijímateľom.

Skutočná láska dáva i prijíma a tým sú v nej obaja rovní.

Tak to robí Boh. Dáva, lebo má všetko a my nemáme nič. Ale dáva nám, aby sme my mohli dať a aby sme Mu mohli oplatiť ak nie čo do množstva a pôvodu, tak čo do kvality rovnako: naše všetko voči Jeho Všetkému. Prijíma naše darovanie sa - hoci od nás nič nepotrebuje a nič ním nezíska - aby sme my mohli byť vo vzťahu k Nemu nie otroci, nie závislí, ale skutočne rovní, skutoční partneri.

A tak hovorí, dokonca nabáda, vysvetľuje a láka: "*Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho*" (Mt 10, 39).

Milovať teda znamená dávať. Ale milovať znamená aj prijímať - a ak druhý nemá ako a čo dať, nájsť spôsob, akým by napriek tomu mohol on dať a my prijať, aby tak láska dosiahla dokonalosť. *Jeden z príbehov otcov púšte hovorí, že medzi mníchov prišiel mladý mních, ktorý nič nevedel, nič nedokázal, iba krásne písať a prekladať texty. A tak jeden z bratov si u neho objednal preklad celej Biblie a z toho, čo sám svojou prácou zarobil, mu platil za tento preklad. Sám pritom nevedel čítať a zaplatený preklad mu tak bol nanič - ale onomu bratovi tak dal pocit hodnoty, možnosť niečo na oplátku urobiť, dať a nebyť len trpným a poníženým prijímateľom almužny.*

Tak to s nami robí Boh. *Je ako otec, ktorý dá svoje peniaze synovi, aby syn, keď už budú jeho, mohol za ne kúpiť si, čo chce - vrátane daru svojmu otcovi, ak ho miluje.* Tak sa to musíme od Boha učiť medzi sebou robiť aj my. Najväčším darom lásky totiž je, keď druhého vtiahneme do skutočného vzťahu a spoločenstva lásky.

Nie je láska uvoľnením sa?

Čo je láska? Hrdinstvo? Vášeň? Vzopätie sa?

Možno láska je uvoľnenie sa.

Je to ako... no, prsto keď všetko ostatné pustíme, necháme odplávať, až ostane len to jedno... ten jeden... a my máme na neho čas, všetko čas celého

Vesmíru, sme s ním a pri ňom celí a úplní, pretože všetko je preč a ostal iba on a my a okamih, ktorý práve Je.

Neponáhľame sa, nie sme myšlienkami už niekde inde, nesledujeme čas, o koľko z neho nás pripravil, nesledujeme nič, pretože nič nie je. Iba ten jeden. On je v tej chvíli všetko. Je milovaný, pretože je všetkým, pretože okrem neho v tej chvíli nie je nič.

A nejde iba o čas. Jednoducho, už viac niet bariér, ktoré by stali medzi nami a my by sme ich museli namáhavo, dokonca hrdinsky prekonávať. Žiadna pýcha, ctibažnosť, túžba po moci, lakomstvo, pohodlnosť,... Všetko toto je preč. Nič už viac medzi nami nestojí. Jediné, čo ostáva, je prijatie. Spoločenstvo. Láska. Tak sa tomu hovorí. Láska. Tak prostá. Tak veľká a hlboká vo svojom pokoji. Tak prirodzená, ďaleko za bojmi a zmietaním sa medzi sebestvom a snahou mať druhého rád. Prosto máme čas. Prosto máme priestor. Prosto máme miesto pre toho druhého.

Jednota a zdieľanie sú prirodzený stav bytia. Láska, to je keď tomuto stavu nič neprekáža a všetky umelé a neprirodzené prekážky tohto stavu, nazývame ich hriechom, sa prosto rozplynuli, zmizli, sú preč, rozpustené v Bohu, ktorý je rovnako prirodzeným životným prostredím pre život človeka a v ktorom tieto bariéry strácajú zmysel a viac ich niet.

Všetko korení v pokoji synovstva

Všetko sa odvíja od toho, kým sme, kým a čím sme sa v Kristovi, Bohu, stali. Všetko dokonalé vychádza z toho istého dokonalého Pokoja, v ktorom sme v Kristovi spočinuli. Z dokonalej nehybnosti ducha, ktorý už dostal a v Bohu dosiahol všetko a už len čaká, kedy sa to završí v Sláve - aby tak všetok jeho pohyb, žitie, konanie, sa stali láskou, pretože dôvod sebeckva pominul. *"A do pokoja vchádzame my, čo sme uverili"* (Hebr 4, 3), lebo vierou prijímame túto plnosť a vchádzame do nej i do jej pokoja.

Prijímame zodpovednosť za svet, za ľudí okolo nás. Nie so strachom ako niekto, kto ešte len má byť súdený, pretože *"kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života"* (Jn 5, 24), vraví Ježiš a naozaj je to tak. Ani nie ako bremeno alebo povinnosť. Prijímame ju ako súčasť a naplnenie toho, čím sme, *asi ako keď sa majiteľ záhrady, ktorú práve kúpil, obzerá okolo seba, aby zistil, v akom je stave, kde čo na nej je a čo bude v nasledujúce mesiace s nou robiť, aby sa stala podľa jeho predstáv. "Lebo nebeské kráľovstvo sa podobá hospodárovi, ktorý vyšiel skoro ráno najat' robotníkov do svojej vinice. Zjednal sa s robotníkmi na denári za deň a poslal ich do svojej vinice"* (Mt 20, 1-2). Prijali sme. Stali sme sa tým. Náš *denár* je už istý. A tak sa rozhliadame okolo seba, čo a kde treba robiť, ako a kde priložíme ruku, lebo sme, čím sme. Robotníci vo Vinici Otca, našom dedičstve: *"Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme. Kto zvíťazí a až do konca zachová moje skutky, dám mu moc nad národmi"* (Mt 5, 5; Zjv 2, 26).

Vo svete sa tak podobáme *záchránárom, ktorí vrtuľníkom priletia na nejaké miesto, vyskáčú von, rozhliadnu sa, zhodnotia situáciu a pustia sa do práce. Nie zo strachu, nie kvôli odmene, ale preto, že toto je ich práca, sú záchránari. Takto sme my boli vyslaní do sveta: "A znova im povedal: "Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás. Chod'te teda, urobte všetky národy učeníkmi a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého!"* (Jn 20, 21; Mt 28, 19).

Takto a týmto sa stávame skutočne jedno s Kristom a z tejto jednoty zasa všetko toto vychádza.

"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozberajú, hodia ich do ohňa a zhoria. Ak останete vo mne a moje slová останú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to. Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi." (Jn 15, 4-8)

Komár a ťava

"Slepí vodcovia! Komára preciedzate a ťavu prehltate." (Mt 23, 24)

"Niekto je presvedčený, že môže jesť všetko; slabý je iba zeleninu. Ten, kto je, nech nepohrda tým, kto neje, a kto neje, nech nesúdi toho, kto je, lebo Boh ho prijal. ... Lebo niekto robí rozdiel medzi dňom a dňom, iný nerozlišuje dni; len nech je každý úplne presvedčený o svojom. Kto zachováva deň, zachováva ho kvôli Pánovi; kto je, je kvôli Pánovi, ved'

vzdáva vd'aky Bohu; a kto neje, neje kvôli Pánovi a vzdáva vd'aky Bohu."
(Rim 14, 2-3.5-6)

Nieкто sa modlí ruženec, iný nie. Nieкто má tetovanie, inému sa to oškliví. Nieкто nosí rifle a preháňa sa na motorke, iný nosí bezchybný oblek z česanej vlny a má spôsoby dokonalého džentlmen. Nieкто počúva metal, iný iba Beethowena. Nieкто je tichý a utiahnutý, iného zďaleka vidieť a počuť. Záleží na týchto rozdieloch? Lebo často podľa nich súdime jeden druhého, pohoršujeme sa a odsudzujeme druhého, lebo nie je ako my.

Lenže na týchto veciach v skutočnosti nezáleží. Na inom záleží: "*Každý dobrý strom rodí dobré ovocie, kým zlý strom rodí zlé ovocie. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie a zlý strom nemôže rodiť dobré ovocie. Každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa*" (Mt 7, 17-19)

O aké ovocie sa jedná?

"Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo; aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene" (Jn 15, 16), vraví Ježiš. Kam ísť a prinášať aké ovocie, ktoré ostáva? Pavol nám to vysvetlí: "*Nechcem, bratia, aby ste nevedeli, že som už veľa rás pomýšľal ísť k vám, aby som aj u vás mal nejaké ovocie, tak ako u ostatných národov, - ale až doteraz sa mi v tom prekážalo*" (Rim 1, 13). Je to ovocie učeníkov, privedených ku Kristovi. Toto je prvé meradlo, ak už by sme chceli niekoho posúdiť a jeho kresťanstvo: je naozaj učeníkom-misionárom, ako opakuje súčasný pápež, koná poslanie a koná ho správne, podľa Krista a v Duchu, takže prináša ovocie v podobe nových učeníkov, ľudí vytrhnutých, vyslobodených z moci diabla, ovocie hojné, ktoré ostáva?

A ako učeník, aj na ňom samom už vidieť ovocie, o ktorom píše Pavol zase inde, že "*ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť,*

dobrota, vernosť" (Gal 5, 22) a *"ovocie svetla je v každej добрôte, spravodlivosti a pravde"* (Ef 5, 9)? Opäť, podľa toho poznať učeníka, katolíka - nie podľa spôsobu modlitby, množstva pôstu, obliekania či vonkajšieho prejavu.

A toto je znakom aj farnosti ako spoločenstva, že je naozaj katolícka, podľa toho istého slova, *"lebo sme počuli o vašej viere v Krista Ježiša a o láske, akú máte k všetkým svätým, pre nádej, ktorú máte uloženú v nebi. Už ste o nej počuli v pravdivom slove evanjelia. Ono k vám prišlo a ako na celom svete prináša ovocie a rastie, tak aj u vás od toho dňa, keď ste počuli a spoznali Božiu milosť v pravde"* (Kol 1, 4-6).

Aký teda katolík je? Podľa čoho ho spoznáme?

Nesúdi. Nekomparovná sa s inými, iba s Bohom. Nesúperí o nič s nikým, iba so sebou o dokonalosť v láske. Neuráža sa. Nie je ustarostený. Raduje sa, lebo je synom Boha. Bez okolností a navonok žije svoje vyvolenie a hovorí o ňom. So slobodou prijíma druhých takých, akí sú a miluje ich ako pravý syn Otca v hlbokom milosrdenstve a vernosti - bez úzkosti, nie z donútenia, ale veselo, lebo tým a takým je, je mu to prirodzené. Užíva si slobodu života v Bohu, slobodný od sveta, slobodný od jeho očakávaní a noriem a reťazí, miesto toho *"spútaný Duchom"* (Sk 20, 22), ktorý mu dáva voľnosť a silu a život. A všetko ostatné je vedľajšie. Úplne vedľajšie!

Okrem Eucharistie a nedeľnej omše, spovede a piatkového skutku kajúcnosti, ktoré nás navonok spájajú a sama Eucharistia je naším zdrojom Života, všetko ostatné v duchovnom živote a živote vôbec je variabilné. Ak nám to vyhovuje, pomáha nám to k tejto *dokonalosti ovocia*, ak v rámci toho vzrastáme v láske a v jednote a spoločenstve spasených, ak prinášame na sebe ovocie Ducha a v Cirkvi ovocie nových učeníkov, potom je všetko úplne v poriadku.

A tak teda, namiesto súdenia a *preciedzania komára*, radšej sa tešme a radujme z tejto rozmanitosti v Cirkvi a nakoľko sa dá, obohacujme sa ňou navzájom! Ved' o tom pravá komunita lásky je! A ak sa v niečom obohatiť nemôžeme, lebo naša cesta a nátura je iná, tak sa tešme z tej pestrosti a rozmanitosti Božej novej rajskej záhrady, Cirkvi.

Je v poriadku, že my sme iní a oni sú iní - len ak sme všetci Boží a prinášame ovocie Ducha. Inak prežívame omšu (a inak to prejavujeme navonok), inak žijeme a prežívame synovstvo, máme iné povahy, iný spôsob hovorenia a tón hlasu - ale toto všetko je v poriadku, ak sme Boží. A to sa prejavuje len a jedine ovocím. Nie tvar stromu, nie nástroje a postupy, ktoré mu prospievajú, ale ovocie je to, na čom záleží. A podľa ovocia môžeme spoľahlivo posúdiť stav každého, ako vraví Ježiš: "*po ich ovocí ich poznáte*" (Mt 7, 20). Nie podľa tvaru kmeňa, nie podľa nástrojov, ktoré používa, ale jedine po tomto ovocí. Snaha o uniformitu je jedna z najväčších prekážok spoločenstva Cirkvi!

A platí to tak aj pred Bohom. Ani On nám nevnučuje nijakú formu uniformity. Dáva nám skutočnú slobodu vo všetkom a chce len jedno, aby sme boli synmi na svoju vlastnú podobu a spôsob, však v ňom skutočne skutočnými synmi a potvrdzovali to pred tvárou sveta a na Jeho slávu ovocím, ktoré prinášame, pretože "*Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi*" (Jn 15, 8), vraví Ježiš. A tak "*Všetko smiem.*" Ale nie všetko osoží. "*Všetko smiem.*" Ale ja sa ničím nedám zotročiť" (1 Kor 6, 12). Všetko máme po ruke, aby to slúžilo ovociu. A ak to slúži ovociu, je to dobré, aj keby sme sa tým líšili od všetkých ostatných vo svete či v Cirkvi.

Rastie, ani nevieme, ako...

"S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme; či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno klíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase." (Mk 4, 26-28)

"Semeno je Božie slovo. ... A ktoré padlo do dobrej zeme, to sú tí, čo počúvajú slovo, zachovávajú ho v dobrom a šľachetnom srdci a s vytrvalosťou prinášajú úrodu." (Lk 8, 11.15)

Tie prvé slová často chápeme o Cirkvi ako takej. Hoci by sa dalo diskutovať, či ich naozaj chápeme...

Ale platia aj o nás, o jednotlivcoch? Že ak naozaj prijímame Božie slovo do svojho srdca - *"Lebo ak ... vo svojom srdci uveríš, ... budeš spasený"* (Rim 10, 9) - ak mu naozaj uveríme, srdcom, čiže bytostne, tak sa premeníme, hlboko a zásadne a ani nebudeme vedieť ako? Ale nakoniec, prečo nie?

Ak sa začneme naozaj považovať za synov Otca a uvažovať tak o sebe ako o domácich Boha a dedičoch Kráľovstva, nezačneme podľa toho aj uvažovať a z tohto hľadiska hľadiť na svet a veci a ľudí k na samého Boha a na seba samých? A ak tak uvažujeme - nebudeme vari podľa toho aj reagovať? A konať? Je predsa len normálne a prirodzené, že človek koná podľa toho, o čom je presvedčený, čomu verí a po čom túži, nie? Aj po mučeníctve a kríži bude túžiť ten, kto verí a je presvedčený, že je to najrýchlejšia cesta domov, do Neba, k Otcovi, dar, privilégiium a šanca!

Nuž, nezmenil sa taký človek, vplyvom slova, ktoré prijal, od základu - a ani si vlastne ani nevšimol ako, lebo samo slovo ho takto zmenilo? Samo Písmo nám, na reakcii možno na pohľad triviálnej, ale trefnej dáva príklad takejto okamžitej zmeny zmýšľania a postojov vplyvom viery: *"Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. On mu povedal: "Pane, ty mi chceš umývať nohy?" Ježiš mu odpovedal: "Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš." Peter mu povedal: "Nikdy mi nebudeš umývať nohy!" Ježiš mu odpovedal: "Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou." Šimon Peter mu vravel: "Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu!"*" (Jn 13, 6-9).

A naopak, ak človek neprijme Božie slovo, neuverí mu, ak o sebe stále zamýšľa ako o pozemskom človekovi, ktorý je doma tu, na zemi a tu je jeho život a všetko - či mu Evanjelium, ktoré odhaľuje život už nie smrteľníkov, ako bohov, synov Boha, nebude pripadať nadľudské a neľudsky ťažké? A veru pre ľudí takým aj je! *"Preto je v Písme: "Hľa, kladiem na Sione kameň uholný, vyvolený a vzácny; kto v neho verí, nebude zahanbený." Vám, teda, ktorí veríte, je na česť; pre tých však, čo neveria: "Kameň, čo stavitelia zavrhli, sa stal kameňom uholným," "kameňom úrazu a skalou pohoršenia." Oni naň narážajú, lebo neveria slovu. A na to sú aj určení"* (1Pt 2, 6-8).

Viera, to je presťahovanie sa, mysl'ou, srdcom, z identity pozemšťana do identity syna Boha a nebešťana, zo zeme do Neba, kde sme doma, na zemi však už *"iba cudzincami a pútnikmi"* (Hebr 11, 13). A toto potom úplne samo od seba zmení úplne všetko ostatné.

Prijat' synovstvo, tým to začína

Jednoducho to prijať. Prijat' synovstvo. Nebrániť sa tomu. Zčať tým byť, stať sa tým. Úplne vážne. V hlbokom pokoji a prostote. Bez akejkoľvek teatrálnosti, zbytočných gest, prosto len to prijať a skutočne tým začať byť.

Som syn. Som syn Boha. Môjho Otca. On je môj Otec. Toto je kľúč, začiatok, skala. Synovstvo.

Možno najprv zažijeme bezradnosť - čo teraz, "*čo máme robiť, bratia*" (Sk 2, 37)? Možno osamelosť, keď sprvu okolo seba neuvidíme nikoho podobného. Ale to je v poriadku. To prvé spoznáme a naučíme sa. To druhé potvrdzuje, že sme bránou obrátenia práve prešli, naozaj, skutočne.

Je to prest'ahovanie sa. Dovtedy svet bol *tu* a Boh, Nebo *tam*. Teraz Boh a Nebo sú *tu*. A stadiaľ novým spôsobom hľadáme na svet, ktorý je zrazu *tam*. Tu je Boh a Nebo. Tam je svet. Predtým to bolo naopak. Teraz sa to zmenilo. Nový pohľad, nové hľadisko.

Blahoslavenstvá ako vzt'ahy

Harvardská štúdia hovorí, že *vzt'ahy*, hlboké a kvalitné, sú tajomstvom šťastia. Ako kresťanov, ktorí vieme, že Nebo je účasť na *vzt'ahoch* Trojice, to ani trochu neprekvapuje.

Hovorí sa, že blahoslavenstvá sú akoby Ústava Cirkvi. Mohli by sme teda vnímať blahoslavenstvá ako popis vzt'ahu, vzt'ahu na obraz Trojice, mi ktorému nás Boha povolal? Skúsme sa na to takto pozrieť!

- *Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.* Bohatý v duchu využíva ľudí ako nástroje bohatstva, ktoré si pred nimi potom chráni. Chudobný v duchu pochopil, že ľudia a vzt'ahy sú skutočným bohatstvom. A ľudia sú tí, ktorí tvoria "*ako živé kamene [vbudované] do duchovného domu*" (1 Pt 2, 5) Božie Kráľovstvo.
- *Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení.* To znamená súciti, "*radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi*" (Rim 12, 15). Bez súcitu nie sú vzt'ahy možné. Veď čo iné je komunita, než toto zdieľanie a potešenie z neho plynúce?
- *Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme.* Tí, ktorí počúvajú, snažia sa druhého pochopiť, porozumieť, prijať. "*Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon*" (Gal 6, 2). Tí, ktorí hlasne hovoria, sú plní seba. Tichí, ktorí počúvajú, sa otvárajú spoločenstvu Kráľovstva.
- *Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení.* Nie je sama spravodlivosť definovaná ako "dokonalý

vzťah"? Skutočné vzťahy Kráľovstva nemôžu byť iné, iba spravodlivé! Človek sveta hľadá prospech aj za cenu nespravodlivosti. Boží človek radšej znesie pozemskú škodu, aby získal omnoho väčšie bohatstvo spravodlivosti v jednote Spoločenstva svätých.

- *Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo.* Božia Kráľovstvo, to je verná a oddaná láska, čiže milosrdenstvo. Kto takto miluje, je aj sám takto milovaný a toto zdieľanie lásky je podstatou Života Trojice i spasených v Nej. Toto je Nebo.
- *Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.* Vidieť Boha, poznať Boha, to znamená *zažiť* Boha, byť "*účastníkmi Krista*" (Hebr 3, 14). Ako by ale mohlo mať účasť na dokonalom vzťahu milosrdenstva a spravodlivosti v láske srdce, ktoré je pokryvené, plné bočných záujmov, sebeckta, strachu, dokonca podlosti a zákernosti, lakomstva a pýchy? To možné nie je! Takýto človek potom nemôže ani nijako vidieť, zažiť Boha!
- *Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.* Veď pokoj lásky, pokoj dokonalosti a završenia je ovocím dokonalého vzťahu. Kto teda túži po takomto živote, bez nepriateľstva, bez súperenia, bez súdenia, bez porovnávania sa, kto túži po takomto vzťahu a živote a aktívne na ňom pracuje a usiluje oň a je jeho nositeľom a misionárom kamkoľvek príde, ten je naozaj synom Boha, obrazom Otca.
- *Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.* *Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami.* Teda tí, ktorí si vzťah a priateľstvo s Bohom a s bratmi a sestrami v Cirkvi vážia viac, než všetko ostatné na svete, nadovšetko a radšej trpia, radšej pozemský život stratia, ale nie tento nový, tento nebeský. Sú jasne a jednoznačne rozhodnutí,

nepatria "k tým, čo cítajú na záhubu, ale k tým, čo veria, aby získali život" (Hebr 10, 39), nie sú to ľudia "s rozpoltenou mysl'ou" (Jak 1, 8), ale jasne pre tento nový život jednoty lásky v Bohu rozhodnutí.

Kto je teda človek, žijúci Blahoslavenstvá?

Človek, ktorý sa rozhodol pre spoločenstvo, rozhodol sa **deliť**, vymeniť materiálne bohatstvo a lakomstvo za bohatstvo vzťahov v jednote zdieľania a na majetok pozerá len ako na užitočný nástroj tohto zdieľania.

Človek, ktorý sa rozhodol byť **súcitný**, otvorený druhým, aby s nimi mohol tento vzťah vytvoriť. **ZDIEĽA** s druhými svoj aj ich život, dobré i zlé, víťazstvá aj nezdary, všetko.

Človek, ktorý sa rozhodol druhých **počúvať**, chápať, rozumieť im a prijímať ich, aby s nimi mohol prežívať skutočný a hlboký vzťah. Má o nich **ZÁUJEM**.

Človek, ktorý sa rozhodol pre **spravodlivosť**, férovosť, priamosť, dokonalosť vo vzťahu s inými, aj keby mu to malo priniesť nejakú pozemskú stratu. Aj druhým **DODÁVA ODVAHU**, aby usilovali o rovnakú dokonalosť a rast.

Človek, ktorý sa rozhodol byť druhým verným a oddaným **priateľom** a tak žiť vzťah a jednotu skutočného a hlbokého priateľstva. Je druhým **OPOROU**.

Človek, ktorý sa rozhodol **očistiť srdce** od každej pýchy a sebecka a v slobode *apatheie* a *atharaxie* byť tak schopný skutočného dokonalého vzťahu.

Človek, ktorý sa nielen vopred zriekol každého sporu, súperenia, nepriateľstva, súdenia, ale **aktívne** sa snaží takto žiť voči všetkým a všetkým

tak otvárať dvere k tomu, žiť podobne. **POZÝVA** druhých, aby išli na túto cestu spoločne s ním.

Človek, ktorý sa pre tento nový model života rozhodol úplne a **nezvratne**, takže radšej podstúpi nenávisť, prenasledovanie sveta, ale už sa ho nezriekne ani ho za nič nevymení. V tom je druhým **INŠPIRÁCIU** (a oni obdobne jemu).

Čriepky IV

Predtým sme si vraveli: Pozri, ako sa tento človek k tebe zachoval. Veru, mohol aj inak! Dnes, ako kresťania, v rovnakej situácii si hovoríme: No teda, ako sa ma to stále ešte dotýka! Smiešne a smutné, ako vo mne stále ešte ten starý človek ešte prežíva!

***

Pochybuješ?

Ó nie, samozrejme, že nie! Tak možno v prvej chvíli odpovieme. A možno dodáme, veď samozrejme ja verím, som veriaci človeka, ale...

Ale... Ako to hovorí v Hre o tróny Ed Stark? Čokoľvek pred 'ale' sú... ako to povedať slušne... no, veď si domyslíte, čo!

Pochybujem. Taká je pravda. Nie v mysli. Navonok so všetkým súhlasím. Ale niekde hlboko, v srdci... Je ťažké presvedčiť srdce. Nevyriešime to, ak to budeme popierať a snažiť sa nevidieť a nepriznať si to. Dokonca ak využijeme náš rozum, aby sme si nejako zdôvodnili, že hoci veľmi nekonáme a nežijeme podľa toho, čomu akože veríme, naozaj veríme. Toto robíme často. Utekáme tak sami pred sebou, pred pochybnosťou, lebo kdesi v hĺbke máme strach uveriť. Vieme totiž, čo by to znamenalo: obrátenie. Vojst' do rizika. Ako keď Petrovi Ježiš povedal: *"Pod!" Peter vystúpil z loďky, vykročil po vode a šiel k Ježišovi. Ale keď videl silný vietor, naľakal sa. Začal sa topiť a vykrikol: "Pane, zachráň ma!" Ježiš hneď vystrel ruku, zachytil ho a povedal mu: "Maloverný, prečo si pochyboval?"* (Mt 14, 29-31). Dokonca už keď Ježiš vstal z mŕtvych, *"klaňali sa mu, no niektorí pochybovali"* (Mt 28, 17).

Tak. Priznať si to. To je prvý krok. Ako onen muž, otec: *"Verím. Pomôž mojej nevere"* (Mk 9, 24)! Ako učeníci, keď *"povedali Pánovi: "Daj nám väčšiu vieru!"* (Lk 17, 5).

A potom to skúsiť. Možno len prasto urobiť. Urobiť rozhodnutie rozumom a nechať, nech sa srdce díva - a učí? Myslím, že cesta tu naozaj nevedie cez nejaké vnútorné pocity a uvedomovanie si čohosi v meditácii, ale naozaj cez konanie. Cez skutok. *Ani Peter si nesadol na bol loďky a nezačal meditovať o Pánových slovách, ale miesto toho prasto vykročil z lode a... kráčal.*

Vlastne až dovedy, kým nad tým nezačal dumať a uvažovať... Potom sa začal topiť...

Viera bez skutkov je mŕtva. Viera, ktorá nie je konaná, je len teoretický názor. Myšlienka. A hoci sa sprvu srdce zdráha, môžeme uveriť - rozumom a skutkom. Skutok je viac, než pocit srdca. Srdce sa bojí, ale rozum a vôľa môžu prekonať strach, práve skutkom. Ako hovorí Tom Forrest, *viera znamená urobiť to, čomu si uveril.*

Takže, kl'ud. Pokoj. Srdce pochybuje. To je v poriadku. Tak to na začiatku je. A teraz prosto idem a vykonám, čomu som uveril. Budem sa správať, hovoriť, robiť ako ten, kto uveril. Lebo verím, rozumom. Ešte nie srdcom. Ale rozumom hej. A tak prosto budem konať podľa toho. Srdce sa bojí, ale to je v poriadku. Nie je treba si to všímať. Časom si zvykne. Naučí sa. Uverí, aj ono.

Začína to pravdou. Priznaním si. A potom sa stávame veriacimi najprv hlavou a skutkami - aby sme nimi nakoniec boli aj srdcom a identitou, skutočnou, vnútornou, prijatou a nakoniec úplne vnútornou, podvedomou, samozrejmom.

Lampou tela je oko

"Lampou tela je oko. Ak bude tvoje oko čisté, bude celé tvoje telo vo svetle. Ale ak sa tvoje oko zakalí, bude celé tvoje telo vo tme. A keď už svetlo, čo je v tebe, je tmou, aká bude potom tma sama?!" (Mt 6, 22-23)

Čo ak je to myslené doslovne? Lebo čím sa môže oko zakaliť, ak nie myšlienkami, ktoré deformujú to, čo oko vidí? A potom už nevidíme to, čo

naozaj je, ale to, čo sme si vytvorili vo svojej mysli a zaoberáme sa nie tým, čo je, ale čo si myslíme a čo sme si vymysleli. A v samom Písme nájdeme desivý príklad takejto slepoty:

"Ježiš vyšiel von s trňovou korunou a v purpurovom plášti. Pilát im povedal: "Hľa, človek!" Len čo ho zazreli veľkňazi a ich sluhovia, kričali: "Ukrižuj! Ukrižuj ho!" (Jn 19, 5-6)

Pilát im ukazuje človeka. Zmučeného človeka. Nie je vari to najsamozrejmejšie to, čo urobil onen Samaritán z podobenstva? *"Pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich; vyložil ho na svoje dobytča, zaviezol ho do hostinca a staral sa oň"* (Lk 10, 34). Lenže dav nevidí človeka. Vidí... čo vlastne? Dlhو by sme tu mohli písať, čo vidia a väčšinou sú to oni sami a ich pýcha a strach a komplexy a frustrácie a hnev a závisť, ktoré si teraz vybíjajú a cez tento závoj myšlienok a žiadostivosti a strachu a záujmov vôbec nevidia človeka, ktorého in Pilát ukazuje. On je len figúra, rozmaznaná, nepodstatná. Vlastne je jedno, kto tam stojí. Ak nie on, našiel by sa iný.

"Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiat slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše" (Jak 1, 21). Pozeranie sa je formou *tichosti oka*, keď prosto iba hľadáme, vnímame, pozeráme sa - a prosto vidíme, čo je.

"A Ježiš mu povedal: "Pozeraj! Tvoja viera ťa uzdravila."" (Lk 18, 42)

"Istý Ananiáš, nábožný muž podľa zákona, ktorému všetci tamojší Židia vydávajú svedectvo, prišiel za mnou, pristúpil a povedal mi: "Brat Šavol, pozeraj!" A ja som ho v tú hodinu videl." (Sk 22, 12-13)

Kde je naše srdce, náš poklad? Kde cítíme ono svoje "ja"? Nie vari kdesi v hlave, v myšlienkach, ktorými sa zaoberáme, v plánoch, ktoré spriadame, v predstavách a fantáziách, ktoré snívame?

Možno by sme mali seba prest'ahovať do očí - a začať sa prosto pozeráť. Vidieť. Naozaj vidieť to, čo naozaj je. A potom budeme aj presne vedieť, čo konať a ako sa zachovať, pretože veci sú, ako u onoho Samaritána, tak jasné a tak prosté - pre každého, kto *vidí*.

A naše vlastné mory, ustarostenosť, strach, obavy, neistota, ale aj smäd, žiadostivosť, všetko toto sa v tomto mlčaní *hľadania* stráca, všetko sa vyjasňuje, všetko je prosté a ľahké, pretože sme sa zobudili, prebrali, vidíme - "*Lebo vôľa môjho Otca je, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život; a ja ho vzkriesim v posledný deň*" (Jn 6, 40).

Prosto byť. Prosto hľadiet'. Prosto konať. V slobode a voľnosti *hesychie*, ktorá je ovocím viery, zobudenia sa. Nič nado mnou, nič podo mnou, nič pred mnou, nič za mnou, nič napravo, nič naľavo, iba Boh a ja v Bohu a Boh vo mne a v Ňom všetko ostatné. Veci prosto sú. My prosto sme. Každdej chvíli prináleží pravý skutok a my ho teraz už vidíme. A okamih za okamihom plynie, skutok za skutkom plynie, pokojne, bez stresu, bez napätia, bez únavy, v pokoji, ako vraví Písmo: "*Stúpajú a sil im stále pribúda*" (Ž 84, 8).

Zotrívám v dôvere, zotrívám v radosti.

"Aj keby sa proti mne postavili šíky, moje srdce sa nezľakne. Aj keby proti mne vzbĺkol boj, zotrívám v dôvere." (Ž 27, 3)

"Napokon, bratia, radujte sa, zdokonaľujte sa, povzbudzujte sa navzájom, rovnako zmyšľajte, žite v pokoji a Boh lásky a pokoja bude s vami." (2Kor 13, 11)

Lebo Boh koná, nie my, nás si iba prizval, *ako otec dieťa*, aby sme sa pri Ňom priúčali synovstvu. Môžeme tak právom žiť v nádeji. A ak v nádeji a dôvere, tak aj v pokoji a radosti. *"Ja viem, že môj Vykupiteľ žije a nakoniec sa postaví nad prachom" (Job 19, 25)! "Zlož svoju starosť na Pána a on ťa zachová; a nikdy nedopustí, aby bol spravodlivý zmietaný" (Ž 55, 23).*

V pokoji a radosti prostého života a prostého konania tu a teraz, bez smútku a bez starosti, lebo v nádeji, lebo v istote dôvery - ohľadom seba, ľudí, sveta, všetkého. Dokonca *"radujte sa, keď máte účasť na Kristových utrpeniach, aby ste sa radovali a plesali aj vtedy, keď sa zjaví jeho sláva. Keď vás hanobia pre Kristovo meno, ste blahoslavení, lebo Duch slávy a Boží na vás spočíva" (1Pt 4, 13-14).* Aj keď viac, než vlastný osud, na nás dolieha osud ľudí okolo nás, *"ktorí nevedia rozlišovať medzi pravickou a ľavicou" (Jon 4, 11).* Ale aj tu môžeme zotrvať v dôvere v lásku a schopnosti nášho Otca.

Sama práca sa tak môže stať odpočinkom, modlitbou, pretože je tak konaná, nie ako bremeno, ale ako radosť a záľuba, veď ju konáme s Otcom a nemusíme sa strachovať a niest' bremeno starosti o ovocie, veď *"zem sama*

od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase" (Mk 4, 28)!

Obrátenie sa deje v spoločenstve

... pretože je to akt adopcie. Adopcie do rodiny Boha. Ňou je Cirkev, čiže spoločenstvo. Nie organizácia, často ju takto vidíme. Cirkev nie je organizácia, hoci pre uľahčenie svojho fungovania má aj tento rozmer. Cirkev je rodina, do ktorej sme adoptovaní.

Predstavte si ranú Cirkev, katechumena, ako je v spoločenstve bratov pokrstený, prijatý, prvý raz smie s nimi sláviť Eucharistiu, začína už naplno s nimi žiť a konať... Tento človek hmatateľne videl a cítil, že sa stal súčasťou niečoho nového a on sám sa stal niekým novým. Podobne to dnes zažívajú tí, ktorí vstupujú do kláštorov.

Ale ak je človek sám... O koľko ťažšie je uvedomiť si, prijať, že sa stal niekým iným, že sa zmenila jeho identita a on je synom Boha v rodine, ktorú ale nevidí, nezažíva, možno známych, s ktorými sa stretá v kostole, možno dokonca priateľov na stretku, ale stále nie rodinu? Keď nemá na kom vidieť, od koho odkukať, ku komu sa prosto pridať? Je ťažké žiť ako syn, dcéra v rodine, ktorej reálne naokolo nikde niet... Niet sa čomu diviť, že Božie synovstvo je pre mnohých ľudí naozaj iba čosi formálne, teoretické - a v praxi sa stále cítia a považujú, bár aj len podvedome, za synov a dcéry sveta, lebo ten vidia, v tom skutočne žijú, ešte sa z neho neodst'ahovali, lebo v praxi nemajú kam...

Ocitli sme sa v začarovanom kruhu? Nie sme rodina, lebo nie sme obrátení? A nie sme obrátení, lebo bez rodiny, mimo nej to zväčša nedokážeme? Ako z tohto kruhu von?

Možno prvým krokom v takejto núdzovej situácii je vytvoriť niečo ako *sirotinec*... Naozaj. Skupinu ľudí, ktorí si uvedomujú tento problém, túžia žiť obrátene, túžia žiť synovstvo - a tak sa spoja dohromady, aby si boli vzájomne oporou a spoločne si pomohli tento krok urobiť a navzájom sa takouto rodinou stať a tak si uvedomiť, do hĺbky prežiť svoju novú identitu.

Hesychia dieťaťa

Hesychia znamená byť, stať sa dieťaťom, nie znova, ale konečne. Dospieť do skutočného dieťaťa. Tým, že sa Boh stal našim Otcom, nám túto možnosť dal. A v tom spočíva ľahkosť a uvoľnenosť Božieho dieťaťa.

Nie je to o tom, že teraz začneme uvažovať, čo znamená takýmto dieťaťom byť. Veď to by sme sa na neho potom iba hrali! Ale *apatheia*, *atharaxia* bezstarostnosti, plynúce z viery a nádeje a z Ducha, ktorý v nás je, ich ovocie, uvoľnenosť *hesychie*, sami osebe tvoria postoj skutočného Božieho dieťaťa, slobodného pre život, slobodného pre priateľstvo, slobodného pre lásku, skutočnú, priateľskú, prirodzenú a prostú, vskutku detskú, čiže dospelú, lebo od dospeláckosti starého človeka k dospelosti dieťaťa sme v Bohu dozreli.

Ako hovorí Ján, Božie "*prikázania nie sú ťažké. Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha*" (1Jn 5, 3; 3, 9). Oslobodení iba prsto konáme, čo je správne, hovoríme, čo je pravdivé, žijeme priamo a bez okolkov, pretože

sme takto oslobodení a keď spadli prekážky a zábrany, zrazu sa normálne znova stalo normálnym a prirodzené prirodzeným. Slobodní od sveta a jeho pút s ľahkosťou pierka žijeme nový život a ani nevieme ako, lebo sme sa takými prosto stali. *Slnko svieti, vietor fúka, syn je...* normálne, prirodzene je, čím je, čím vždy bol a k čomu ho Boh oslobodil, vykúpil, aby tým znova bol.

Len si vezmime sedem hlavných hriechov: *pýcha, lakomstvo, závisť, hnev, smilstvo, obžerstvo, lenivosť...* Aký je to život bez pút a reťazí pýchy, smädu po uznaní, sláve, dôležitosti, moci, neustáleho strachu a ohľadov, čo si kto o nás myslí, ako vyzeráme a tak? Život bez lakomstva, strachu z nedostatku, smädu po majetku v nádeji, že nás naplní, naše duše? Bez závisťi, porovnávaní sa, súperenia? Bez hnevu, zlosti, urážania sa, sklamaní? Bez otročenia vášňam a pudom? Nestane sa u takéhoto slobodného človeka svätosť prirodzenou a nespozná takýto človek, že v *hesychii* svätosti našiel plnosť života ako znovuzrodené dieťa Otca?

Takýto človek, dieťa Boha, naozaj žije, žije sám život, *prídi*, naplno, úplne, celý co všetkom, s čistým srdcom a hlbokou radosťou! Opäť je znovu *jeden* a *celý*, už nie je rozpoltený! Pred ničím neuteká a vo všetkom sa teší a raduje čírou radosťou, lebo ješ, čím je, naplno je, dieťaťom Boha, svätým a krásnym.

Hriech podľa listu Galat'anom

"My sme rodení Židia, nie hriešni pohania, ... Ak sme aj my, čo hľadáme ospravedlnenie v Kristovi, hriešnici, je vari Kristus služobníkom hriechu? Vonkoncom nie!" (Gal 2, 15.17)

Pre Pavla existuje Svätý Boh a potom Jeho opak, hriešny svet, ktorý je hriešny práve preto, že Boha nepozná, Bohu neslúži a s Bohom nežije.

Očistenie od hriechu z našej strany potom znamená, že Boha spoznáme a vierou prijmemo toto poznanie, ako hovorí Ježiš: *"Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám povedal"* (Jn 15, 3) a potom pokračuje: *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne"* (Jn 15, 4), pretože hriech sa zanecháva tým, že sa rozhodneme podľa poznania a viery aj žiť, žiť s Bohom a v láske Mu slúžiť tak, ako On slúži s ešte väčšou láskou nám. Veď Ježiš o sebe, Bohu, hovorí, že prišiel *"slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých"* (Mt 20, 28) a Jeho Duch rovnako hovorí o nás, že *"ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 26). Veď poznať Pravdu a nežiť podľa nej, *"bolo by pre nich lepšie, keby neboli vôbec poznali cestu spravodlivosti, ako ju poznať a odvrátiť sa od svätého prikázania, ktoré sa im zverilo. Prihodilo sa im to, čo hovorí pravdivé príslovie: "Pes sa k tomu vrátil, čo vyvrátil a umyté prasa váľa sa v blate zasa.""* (2Pt 2, 21-22).

Toto potom vysvetľuje Pavol Galat'anom: *Zákon bol, ako keď pán domu je preč a nechá sluhom pokyny, ako sa starať o dom a hospodárstvo v čase jeho neprítomnosti. Kto sa ich pridrža, je dobrý sluha, je svätý. Ale keď sa*

pán vráti, potom tento zákon stráca platnosť a zmysel. Pán je doma a sluhovia sa zhromaždia okolo neho, aby s ním žili a jemu slúžili a plnili slová, ktoré im hovorí. A keby sa po jeho návrate niekto odvrátil od pána a ďalej by iba plnil pokyny, ktoré predtým dostal, alebo by tvrdil, že isté, poslúcha, čo pán hovorí, ale rovnako aj napriek tomu musí plniť aj všetko to, čo bolo napísané pre dni jeho neprítomnosti, tak to by veru nebol ani dobrý ani rozumný sluha, naopak! A Pavol pokračuje a hovorí, že presne tak je to aj s nami: "Tak bol zákon naším vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery. Ale keď prišla viera, už nepodliehame vychovávateľovi. Veď skrze vieru v Kristovi Ježišovi ste všetci Božími synmi" (Gal 3, 24-26). Zmyslom príkazov, ktoré pán nechá sluhom na dobu svojej neprítomnosti, je, aby bolo všetko zachované a pripravené na jeho návrat. Toto je zmysel aj pokynov Zákona, pripraviť nás na návrat Boha. Ale keď sa Boh vráti a je prítomný, oné pokyny Zákona už viac nemajú zmysel.

Preto od príchodu Krista, a ešte viac od aktu našej *adopcie* do Rodiny Boha, svätosť a služba Bohu nespočívajú v dodržiavaní predpisov Zákona, ale v nasledovaní Krista, dokonca už nie ako sluhovia, ale ako synovia! Pridržať sa starých pokynov pre časy neprítomnosti Pána je nerozumné, bláznivé. Ostať iba pri nich je potom tragické, veď je to odmietnutie Pána, ktorý je živý, je tu, medzi nami a s nami, ignorovanie Ho, návrat k mŕtvym a prekonaným pokynom Zákona, snaha žiť, akoby tu stále nebol! Dokonca zabiť samého Pána, ktorý keď prišiel, nepodlieha vlastným predpisom ani nemieni v nich pokračovať – len preto, aby oni mohli ďalej žiť, akoby sa nevrátil ("*Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nielenže porušoval sobotu, ale aj Boha nazýval svojím Otcom a robil sa rovným Bohu*" (Jn 5, 18))! *Ako Tolkienov Denethor, ktorý je ochotný zahubiť vracajúceho sa kráľa, aby ďalej mohol nerušene v jeho mene správcovať!* A presne toto je podstata hriechu. Ako píše o tejto novej situácii Pavol: "*On nás urobil súcich za služobníkov Novej zmluvy, a nie litery, ale Ducha; lebo litera zabíja, kým Duch oživuje*" (2Kor 3, 6), "*teraz sme oslobodení od*

zákona, lebo sme zomreli tomu, čo nás držalo v zajatí, aby sme tak slúžili po novom, v Duchu, a nie po starom, podľa litery" (Rim 7, 6), lebo Pán, keď prišiel, "zrušil zákon prikázaní, spočívajúci v nariadeniach" (Ef 2, 15). "Kráľovná z juhu vystúpi na súde proti tomuto pokoleniu a odsúdi ho; lebo ona z končín zeme prišla počúvať Šalamúnovu múdrosť — a tu je predsa niekto väčší ako Šalamún, niekto väčší než Chrám, Syn človeka je pánom aj nad sobotou" (Mt 12, 42.6.18). Sám Boh sa vrátil a je tu. K čomu zákon a príkazy, keď je tu sám Boh, aby sme s Ním žili a nasledovali Ho, Jeho osobne, nie ako sluhovia ale ako synovia? "Vy, čo chcete byť ospravedlnení zo zákona, odtrhli ste sa od Krista" (Gal 5, 4)!

Možno sme si neuvedomili, ale presne toto opakovane opisuje aj Ježiš: *"Je to tak, ako keď človek odcestuje: opustil svoj dom, svojim sluhom odovzdal moc, každému určil prácu a vrátnikovi prikázal bdieť. Blahoslavení sluhovia, ktorých pán pri svojom príchode nájde bdieť. Veru, hovorím vám: Opáše sa, posadí ich k stolu a bude ich obsluhovať" (Mk 13, 34; (Lk 12, 37). Myslím, že toto sa udialo aj na rovine samého Izraela. Ako vraví Písmo: "Prišiel do svojho vlastného, a vlastní ho neprijali. Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi" (Jn 1, 11-12). A On sám verných sluhov povýšil a obslúžil, svojim Telom a svojou Krvou, pri onej Tajomnej Večeri.*

Svätý je a hriešnikom nie je, kto nasleduje Krista a slúži Mu. Nie je to nejaká bezchybnosť ani nič podobné. Veď sami apoštoli boli chybujúci a nedokonalí a predsa im Ježiš hovorí, že sú už *čistí*, lebo Ho nasledovali a slúžili Mu úprimne a najlepšie, ako vedeli. A to je aj zmysel Jánových slov: *"Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal" (1Jn 3, 6) - nehreší, lebo ostáva v ňom a slúži Mu. Kto Mu neslúži a nenasleduje Ho, ten ostáva v hriechu, lebo Ho ani nepozná. Tak to chápe aj Pavol v spomenutých slovách: "My sme rodení Židia, nie hriešni pohanovia, ... Ak sme aj my, čo hľadáme ospravedlnenie v Kristovi, hriešnici, je vari Kristus služobníkom hriechu? Vonkoncom nie!" (Gal 2, 15.17) - už nie sú hriešnici (a*

teda sú svätí) nie preto, že sú dokonalí a bezchybní, ale preto, že opustili svet (aj Zákon) a priľnuli ku Kristovi a zo všetkých síl Ho nasledujú a slúžia Mu, ako aj sám o sebe Pavol svedčí, že *"nie že by som ho už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa"* (Flp 3, 12)

Tento problém nie je starý, ale veľmi súčasný - veď koľkí ľudia v Cirkvi, vlastne veľká väčšina hovoria to isté: *Ja som si splnil prikázania a svoje "náboženské povinnosti" (čo síce nie je pravda, len ich malú časť, o ktorej oni sami svojvoľne rozhodli, že to by malo stačiť, aby nejako do Neba "prešli" ako nie úplne najhorši) - a viac ma nezaujíma. Kristus ma nezaujíma, nenasledujem Ho, neslúžim Mu, nežijem s Ním, len keď potrebujem, tak Mu adresujem nekonečný prúd požiadaviek a nárokov na to, čo všetko má pre mňa urobiť a ako má On mne poslúžiť.*

Povedané rečou Tolkiena: *Denethor predstavuje Zákon a vernosť Zákonu, ktorý však platí, iba kým nepríde kráľ. Aragorn predstavuje Krista, Kráľa, ktorý sa vrátil. A Faramir predstavuje nás, ktorí sa musíme rozhodnúť, komu budeme verní, komu budeme slúžiť.*

Vojst' a zostať žiť

Musíme žiť 'vo vnútri'.

Ale nie vo vnútri nejakých praktík, nejakého systému, nejakého vonkajšieho náboženstva a rituálov.

Vo vnútri Boha. Vo vnútri Božej Rodiny. Vo vnútri Evanjelia. Vo vnútri synovstva.

Preto je viera *porozumením*, pochopením - rozumom i cez vnútro, keď nás nevýslovne učí Duch.

Bez tohto pochopenia by sme takmer isto sklzli do toho prvého a stali sa prosto zákonníkmi, farizejmi, ale nie synmi. Zástancami nejakej nábožnosti, ako ju sami chápeme, nejakých rítov, ale nie členmi Rodiny žijúcimi Život.

A po viere musí prísť *obrátenie*, rozhodnutie do tohto sveta vojsť, ostať v ňom a žiť v ňom. Inak by sme o ňom možno veľa rozjímali, ale iba zvonka, ako diváci, nie však účastníci.

A znova, toto obrátenie sa deje prostým *uvolnením sa*, pretože "*On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*" (Kol 1, 13), keď sme boli pokrstení. Už v ňom sme, len sa vzpierame a utekáme ako nejaká *spurná ovca*. Obrátenie je tak prosté. Stačí prestať utekať. Stačí začať byť, čím sme, kde sme, tak, ako nám to Boh odhalil a ako sme tomu vierou konečne porozumeli a pochopili. To len *nevedomosť* a *žiadosti* a *strach* nás z neho hnali preč, von, do šera a bolesti.

Spoločenstvo - klub a tím súčasne

Spoločenstvo, ktoré sa v Cirkvi stretá, nie je tímom ani klubom, ale má a musí mať niečo z oboch.

Klub, to je miesto, kam ideme príjemne stráviť čas. Popiť čaj, pohovoriť, stretnúť sa s priateľmi.

Ale spoločenstvo kresťanov nie je takýmto klubom! Je to spoločenstvo ľudí, ktorí idú za spoločným cieľom. Sú to ľudia na ceste k cieľu. Kráčajú. Trénujú. Napredujú a rastú. Pracujú. A spoločenstvo je miesto, kde si v tomto pomáhajú, kde sa delia o túto skúsenosť, ale súčasne je aj nenahraditeľným nástrojom tohto tréningu a tejto práce, samej cesty. Preto sa podobá tímu a nie je iba nejakým klubom.

Bez tohto cieľa, cesty, napredovania, vášne a zanietnosti pre tento cieľ a túto cestu - a ňou je cesta svätosti a cieľom zbožštenie - nemôže byť kresťanské! Často sa to však v praxi stáva, mnohým stretkám, keď sa schádzajú iba sami osebe a sami pre seba, nikam nenapredujú, na ničom spolu nepracujú, iba sa stretnú, možno pomodlia, Boha pochválila, porozprávajú, možno aj z Biblie si prečítajú niečo, ale to je všetko. Nikdy sa nevydajú na cestu, málokedy prekročia hranicu púhych slov.

Ale zase, kresťanské spoločenstvo nie je iba tímom.

Tímy spravidla oddeľujú súkromnú a profesionálnu sféru, sústredia sa na prácu a vzťahy pestujú iba natoľko, nakoľko sú pre dosiahnutie cieľa potrebné.

Lenže u nás, kresťanov, je práve dokonalý vzťah cieľom!

Ako *učenici* sa ho učíme žiť práve v spoločenstve, ktoré preto vytvárame. Trénujeme čnosti a odstraňujeme neresti, spútanosti a zlozvyky, aby sme my sami ako osoby boli stále viac schopné tohto dokonalého vzťahu, dokonalej jednoty v dokonalej láske.

A ako *misionári* pracujeme na tom, aby sme toto bohatstvo a povolanie sprostredkovali *všetkým ľuďom všetkých čias a všetkých národov*, ako hovorí Koncil. Preto je náš tím súčasne aj klubom, nie uzatvorený, ale klubom otvoreným, aj keď nie *ako autobus, kde si každý slobodne nastupuje a*

vystupuje ako chce, ale s istým prístupovým protokolom, noviciátom, prípravou pre tých, ktorí sa pripojit' chcú.

Plač nad svetom

Na bojiskách sa ľudia zabíjajú a ich vládcovia vedú vojny - o čo? Okolo nás ľudia sú od rána do večera pohltení drinou a úsilím - o čo? *Sú ako ľudia, ktorí hľadajú peniaze a bohatstvo a nevšímajú si, že sa cestou brodia zlatým prachom a zakopávajú o zlaté kamene. Sú ako ľudia, ktorí vedú vojnu o kusy suchého chleba v tieni bohato prestretej hostiny...*

Kto by neplakal, kto - ak už ochutnal bohatstvo Neba a pochopil, že aj sám svet by poľahky mohol byť rajom - by neplakal nad svetom a nenosil v srdci bolesť nad tými, ktorí v ňom, slepí a hluchí, trpia s ním? Sám Boh plakal: *"Keď sa priblížil a zazrel mesto, plakal nad ním a hovoril: "Kiež by si aj ty v tento deň spoznalo, čo ti prináša pokoj! Ale teraz je to skryté tvojimi očami"* (Lk 19, 41-42).

V tejto bolesti - a v Božej láske i v rozkoši, ktorou nás naplňa Pán - sa rodí naše misionárske poslanie, ono vnútorné pudenie ísť a konať, keď jednoducho nedokážeme cynicky sedieť a pozerat' sa, ako iní trpia. A ak aj nezachránime svet, tak *"aby som [...] zachránil z nich aspoň niektorých"* (Rim 11, 14).

Cirkev je tak oná skutočná Archa, záchranná loď, ostrov uprostred vln sveta, na ktorom ponúkame záchranu všetkým a sami sme v nej takto boli zachránení. Občas okmášaná a poničená vlnami sveta a zúrivosťou jeho hnevu, ale stále funkčná, stále jediná.

A ako sa nám svet zhnusil, tak denne v nás rastie túžba po Nebi a očakávame deň, keď zo sveta konečne odídu aj naše telá a celí vojdem do Pokoja a Kráasy a Jasu Neba. Tak, ako vyznáva Pavol: "túžim zomrieť a byť s Kristom" (Flp 1, 23).

Úplne najmenšie zrnko

Kardinál Nguyen Van Thuan z Vietnamu: *"Bol som vo väzení 13 rokov, z toho 9 rokov na samotke. Dvaja strážcovia ma sledovali, ale nikdy so mnou neprehovorili; len áno a nie. Ale vedel som, že sú to predsa moji bratia a musím byť k nim láskavý. Ako väzeň som nemal žiadny dar. Nemal som vôbec nič, čím by som ich potešil. Čo robiť? Raz v noci prišla myšlienka. "Si stále veľmi bohatý. Vo svojom srdci máš Kristovu lásku. Miluj ich tak, ako Ježiš miluje teba." Na druhý deň som sa pustil do práce, najprv som prejavoval radosť a usmieval sa. Začal som rozprávať príbehy o svojich cestách v krajinách, kde ľudia žijú v slobode a užívajú si svoju kultúru a veľký technický pokrok. To podnietilo ich zvedavosť a pýtali sa veľa, veľa otázok. Pomaly, veľmi pomaly sme sa spriatelili. Chceli sa naučiť cudzie jazyky. Moji strážcovia sa stali mojimi učeníkmi! Atmosféra väznice sa výrazne zmenila. Kvalita nášho vzťahu sa zmenila k lepšiemu. [...] Pre mojich strážcov bolo veľmi ťažké pochopiť, keď som hovoril o láske k našim nepriateľom, o zmierení a odpustení. "Naozaj nás miluješ?" "Áno, naozaj ťa milujem." "Aj keď ti spôsobujeme bolesť? Keď trpíš, pretože si vo väzení bez súdu?" "Pozri sa na všetky tie roky, ktoré sme spolu strávili. Samozrejme, milujem ťa!" "A keď sa dostaneš von, povieš svojim ľuďom, aby nás našli a zbili nás a ublížili našim rodinám?" "Budem ťa naďalej milovať, aj keby si ma chcel zabiť." "Ale prečo?" "Pretože nás Ježiš učil milovať vždy; ak to nerobíme, už nie sme hodní nazývať sa kresťanmi."*

Ježiš hovorí, že *"kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi"* (Mt 18, 20). Podľa čoho sa ale títo dvaja-traja túžiaci po Božom Živote, veriaci v Krista a obrátení spoznajú? Podľa tohto. Presne podľa tohto. Podľa lásky. To je začiatok spoločenstva. Ako inak by to bolo možné?

Na začiatku je akoby *spoločenstvo jedného*. Jednostranná komunita jedného voči všetkým. Obzvlášť voči farnosti. Tak, ako hovorí Pavol: *"Robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich"* (Gal 6, 10). Tak jednoduché. Tak prosté. Vyžaduje od nás len jedno, uveriť Ježišovi a rozhodnúť sa nasledovať Ho, poslúchnuť Ho. To je všetko. Nič viac. Len toto. Bože, tak prosté, tak jednoduché to je! Uveriť. Uveriť a urobiť, čo Ježiš hovorí. Nič viac. *"Kto ma miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať; prídeme k nemu a urobíme si uňho príbytok. Kto ma nemiluje, nezachováva moje slová. A slovo, ktoré počujete, nie je moje, ale Otcovo, toho, ktorý ma poslal"* (Jn 14, 23-24), hovorí Ježiš.

"Kto ma miluje..." Akí bezcitní, do seba zahľadení a k Bohu ľahostajní sme! Hovoríme, že Ho milujeme - a pritom Ho chceme iba *"využiť na svoje náruživosti"* (Jak 4, 3). Hovoríme, že Ho milujeme - a pritom hľadáme iba seba, ba ani seba nie, iba svoje Ego, *telo*, ktorému slúžime, otročíme, v skutočnosti ono je to, čo milujeme. Počúvame Ego a poslúchame jeho žiadosti miesto toho, aby sme počúvali Krista, pretože Krista nemilujeme, v skutočnosti nám na Ňom nezáleží. Je nám jedno, či pre nás trpí (a trpí). Je nám jedno, čo si o nás myslí, či sme Mu na radosť alebo na žiaľ. Pretože Ho nemilujeme. Áno, taká je pravda. A hovoríme o sebe, že však sme dobrí kresťania a dobrí katolíci.

Kto miluje Krista, netúži, pretože všetko má: Krista. Kto miluje Krista, z ničoho nemá strach, pretože nik mu nemôže vziať Krista. Kto miluje Krista, nesníva o tom, aby bol inde alebo inak, neuteká ani sa za ničím na svete nenáhli, lebo nemá kam a nemá za čím, všetko má: Krista. *"V tomto je*

trpezlivosť svätých, ktorí zachovávajú Božie prikázania a vieru v Ježiša" (Zjv 14, 12). A práve preto, že je takto naplnený a slobodný od všetkého, môže a dokáže milovať tak, ako miloval vietnamský kardinál. Nič iné už totiž na práci nemá. Je naplno tu a teraz kvôli tejto jedinej veci. Nič iné už na práci nemá, len takto milovať. A v zásade nie je žiadne lepšie či horšie miesto na túto lásku, než to práve tu a práve teraz.

Nekries, čo je mŕtve!

Náš problém? Väčšinou sa snažíme nejako opravovať svoje staré životy.

Alebo si zakladáme na minulých zásluhách a dobrých skutkoch a nádejame sa, že si nejako za ne to Nebi zaslúžime - alebo aspoň nezaslúžime Peklo... Alebo sa spoliehame na to, že Pána Boha uprosíme a nejako sa nad nami zľutuje, veď sa snažíme, len nám to nejde...

V skutočnosti nám Boh dal milosť nového začiatku. Ukončil náš starý život - *"krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom"* (Rim 6, 4), vymazal a zmazal všetky naše viny a hriechy - *"zotrel dlžobný úpis, ktorý bol svojimi nariadeniami proti nám a prekážal nám a odstránil ho tým, že ho pribil na kríž"* (Kol 2, 14) a daroval nám milosť nového začiatku, úplne odznova, ako novonarodené dieťa bez akejkoľvek minulosti, avšak s veľkou budúcnosťou - veď *"pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme"* (1Jn 3, 1)! *"Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pominulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17). A to doslova! Úplne doslova!

Načo sa teda vracat' k starému, načo kriesiť, čo je už a má ostať mŕtve? Ako píše Pavol, *"akí boli kedysi, to ma nezaujíma; Boh nenadrži nijakému človekovi"* (Ga 2, 6). Boli sme dobrí? Zlí? Žili sme záslužne? Alebo nie? Záleží na tom? Ani najmenej! Boh nenadrži nijakému človekovi! Všetko je preč, zotrené, zahladené, pochované s Kristom. A my sme deti, malé deti, skutočne novonarodené deti, *"aby sme získali Krista a našli sa v ňom bez vlastnej spravodlivosti, ktorá je zo zákona, ale s tou, ktorá je skrze vieru v Krista"* (porov. Flp 3, 8-9), spravodlivosti darovanej nie pre nejaké predchádzajúce zásluhy, ale z čirej milosti: pretože Boh sa stal zo svojho rozhodnutia mojim Otcom a ja som Jeho dieťaťom a dedičom! *"A to nie je z vás, je to Boží dar"* (Ef 2, 8).

Ostáva už len jedno: nechať staré za sebou a začať odznova žiť už nový život dieťaťa Otca, bez záťaže minulosti. Tak, ako zase píše o sebe samom Pavol, že *"zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predomnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi"* (Flp 3, 13-14).

Jednoducho, predtým, ako starý človek, som bol človek s minulosťou a bez budúcnosti.

Teraz som dieťa Boha, dostal som druhú šancu, milosť nového začiatku - a stal som sa dedičom Kráľovstva, synom Otca, človekom bez minulosti, ale zato s ohromnou budúcnosťou!

"Ježiš mu povedal: "Pod' za mnou a nechaj, nech si mŕtvi pochovávajú mŕtvych."" (Mt 8, 22). Nechaj mŕtvolu starého človeka za sebou a vojdi s odvahou viery, radosťou nádeje a pasiou lásky celý do svojho nového života, ako čerstvo narodené dieťa. Lebo *"kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň"* (Mk 10, 15). Všetky viny i všetky svetské zásluhy nechávame za sebou, aby sme sa *"ako novonarodené deti"* (1Pt 2, 2) našli už len v Kristovi a v Jeho Sláve.

Už netúžime po žiadnej vlastnej sláve, žiadnych vlastných zásluhách, ani na nič z toho už nespomíname. Sme noví ľudia. Novonarodené deti Boha. "*V Bohu je moja spása i sláva; Boh je moja sila a v Bohu je moje útočisko*" (Ž 62, 8). Nepotrebujem ani nechcem nič vlastné, keď Boh je môj vlastný. A tak už iba v radosi a voľnosti a slobode *apatheie, atharaxie a hesychie* žijeme tento nový život dieťaťa, naplno, otvorene, s pasiou a vášnivo - a to je súčasne aj naše *martyrio*, svedectvo celému svetu!

Spása nie je vec viny, trestu a odpustenia, kedysi hej, ale teraz už nie "*ved' v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy*" (2Kor 5, 19), sme "*ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi*" (Rim 3, 24).

Nie je ani vecou zásluh a odmeny, ved' "*cena za vykúpenie života je príliš vysoká; nikdy nebude stačiť, aby človek žil naveky a zánik neuzrel*" (Ž 49, 9-10), ale Boh nám ju daroval zadarmo a sám za ňu namiesto nás zaplatil, "*ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškrveného Baránka*" (1Pt 1, 18-19)

Spása je vecou *prijatia a rozhodnutia* dieťaťom Boha sa stať a prijať túto novú šancu začať svoj život nanovo a odznova, už ako dieťa Boha - a potom našej *schopnosti* tým byť a skutočne to žiť, osvojiť si to. Preto sa voláme a sme *učeníci*.

Dieťa bez minulosti a s veľkou budúcnosťou. Dieťa samo osebe to najmenšie, a predsa veľké Otcovou Veľkosťou a Slávou.

Mám ťa rád!

Taká prostá veta - a tak veľa dokáže, veľa zmôže! Tak jednoduché rozhodnutie - ale práve toto láska je: Jednoduché. A rozhodnutie.

Mám ťa rád. Stačí si to povedať, keď stretneme iného človeka. Mám ťa rád. V tej chvíli sa náš postoj k nemu revolučne mení. Určili sme, rozhodli sme sa, ako k nemu pristúpime: ako synovia Otca. Ako kresťania.

Tak prostá a jednoduchá voľba! A ona nás robí synmi Otca! A k nej nás Otec v Kristovi oslobodil - slobodou *apatheia*. Slobodou *atharaxie*. Slobodou *hesychie*.

Som syn Boha a mám ťa rád. Wow. Úžasná veta, že? Keď ju nielen povieme, ale aj to tak vážne myslíme. Akoby sa čosi prelomilo. Váhy sa konečne vychýlili - na stranu Života. Len si to povedať. Znova a znova, kým to nezostúpi do srdca - znova pri každom človekovi, ktorý do nášho života hoci len na chvíľu vstúpi: *Som syn Boha a mám ťa rád.*

Ak žijeme vo svete, gniavi nás jeho zlo, cítime hnev či krivdu, sme unavení a slabí, nemáme silu si toto povedať a takto konať a žiť. "*Mne sa však Pán stal pevnosťou a skalou útočišťa môj Boh*" (Ž 94, 22). "*V ňom zakorenení a na ňom postavení*" (Kol 2, 7) to však môžeme, v ňom to možné je. Ak je Boh svet, v ktorom žijeme, potom môžeme milovať úbožiacov vo svete aj súrodencov v tej istej Rodine Boha, pretože bremeno sveta z nás bolo snaté a my môžeme v dôvere dúfať a v nádeji milovať. Krivda ani hnev ani nič podobné už nemá zmysel ani miesto v srdci človeka, ktorý žije vo svete, ktorým je sám Boh - náš Otec, náš Brat, náš Život. Preto najprv: *Som Boží syn*. A až potom je možné to druhé: *Mám ťa rád* - ako syn, lebo som syn.

Skutočná viera je, keď...

Ako ľahko sa stane, že nejaké slovo Božie chápeme telesne a po ľudsky!
Napríklad:

"Bud'te triezvi a bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu, pevní vo viere, a vedzte, že také isté utrpenie dolieha na vašich bratov po celom svete. A Boh všetkej milosti, ktorý vás v Kristovi Ježišovi povolal do svojej večnej slávy, on sám vás po krátkom utrpení zdokonalí, posilní, utvrdí a upevní. Jemu vládá na veky vekov. Amen." (1Pt 5, 8-11)

Čo znamená, vzoprieť sa diablovej, pevní vo viere? Možno nás napadne vzchopiť sa, pevne sa postaviť a vzoprieť sa celou silou Zlému. A presne toto je opak toho, čo má na mysli Peter - ten Peter, ktorý to kedysi presne takto sám skúsil, plný viery sa nechal uniesť a zaprisahával sa: *"Aj keby všetci odpadli, ja nie."* Ježiš mu odvetil: *"Veru, hovorím ti: Ty ma dnes, tejto noci, skôr, ako dva razy kohút zaspieva, tri razy zaprieš."* Ale on ešte horlivejšie vyhlasoval: *"Aj keby som mal umrieť s tebou, nezapriem ťa."* *Podobne hovorili aj ostatní."* (Mk 14, 29-31). A my vieme, ako dopadli, že?

Skutočná viera totiž znamená presný opak. Znamená uznať, že sám nie som nič a sám nič nezmôžem, a ani nemusím, lebo *"nie silou a nie mocou, ale mojím duchom! — hovorí Pán zástupov"* (Zach 4, 6). Skutočná viera keď, aký paradox, neverím ani vo svoju vlastnú vieru, iba v Boha, svojho Otca. Je to presný opak onoho *vzopätia sa*. Je to uvoľnenie. Uvoľnenosť, *hesychia* dieťaťa, ktoré sa v ničom nespolieha na seba, ale na Otca, ktorému naozaj a bezvýhradne verí. Žije, koná a hovorí, ale všetko, silu, ovocie, výsledky, schopnosť, všetko vo viere a v pokoji očakáva od Ducha, ktorého mu jeho Otec dal.

Bez tejto viery alebo nekonáme a vyhovárame sa, že to nevieme, nedokážeme, že na to nemáme. To je falošná pokora, vychádzajúca z neviery. Alebo sa o niečo pokúsime - ale vlastnými silami, bár aj s vierou v pomoc Boha. To je pre zmenu pýcha a tiež je ovocím neviery.

Vzoprieť sa vo viere diablovej teda znamená, že človek žije a koná a vo všetkom je úplne prázdny seba a vo všetkom ani nie závisí od Boha, ako skôr, *ako onen oslík nesúci Ježiša do Jeruzalema*, vnáša Krista a vytvára priestor pre konanie Krista.

"Potom zdvihol Eliášov plášť, ktorý z neho spadol, vrátil sa a zastal pri brehu Jordána. Vzal Eliášov plášť, ktorý z neho spadol, udrel vodu a povedal: "Kde je Pán, Eliášov Boh, teraz?" A keď udrel vodu, rozdelila sa na dve strany a Elizeus prešiel. Keď to videli prorockí synovia, ktorí boli oproti Jerichu, hovorili: "Eliášov duch spočinul na Elizeovi." Išli mu v ústrety a uklonili sa mu až po zem." (2Krl' 2, 13-15)

Veľmi sa to podobá Tolkienovmu *Pánovi prsteňov*, kde *Prsteň* predstavuje naše Ego. Slúžiť diablovej znamená, že sa držíme svojho Ega posilňujeme ho, budujeme ho, možno aj s dobrým úmyslom (ako v knihe *Saruman*) využiť ho proti zlu, proti diablovej. V skutočnosti mu tým ale slúžime a stále viac sa dostávame do jeho področia. A nakoniec nás zlomí, skazí a zotročí.

Skutočne sa vzoprieť diablovej znamená urobiť presný *opak* toho čo on od nás očakáva: *odhodit' prsteň*, odhodit' svoje Ego, zrieknuť sa seba, stratiť seba - a všetko očakávať už iba od Ježiša Krista, všetko očakávať iba od Boha, na Neho sa spoľahnúť vo všetkom našom konaní, keď my konáme najlepšie, ako vieme a nemáme strach ani pred ničím neuhýbame, lebo vieme, že Boh má nad všetkým moc, doplní všetko, čo nám chýba a od Neho príde v pravom čase aj ovocie. My konáme, naplno a bez kompromisov, ale všetko ostatné očakávame od Boha a na Neho sa v tomto všetkom spoliehame.

Čriepky V

Kto žije vo vzťahu s Bohom, je slobodný od sveta. Kto hľadá Božiu veľkosť, nezáleží mu na tej svetskej. Na ničom svetskom mu viac nezáleží, lebo už v inom svete žije.

***

Istota namiesto pocitov

Človek, ktorý si nie je istý - Bohom, svojim synovstvom,... - potrebuje stále niečo cítiť, túži, aby bo Boh stále uistoval o tom, že ho stále má rád, stále je s ním. Ale kto uveril a synom sa stal, už to nepotrebuje. Aj keby sa mu už až do smrti Boh viac nezjavil, nie je v tom problém. Vie, kto je. Vie, kam ide. Žije, čo žije a koná, čo koná. Vie, že Otec ho čaká, Domov ho čaká. Je si istý. Žije v pokoji, v pokojnej istote. Žije plný radosti, plný radostnej nádeje, ktorou si je úplne istý.

"Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod." (2Tim 4, 7-8)

Ako si môže človek byť takto istý? Jednoducho. Tak, že radostne žije svoje synovstvo a pritom vie, že v konečnom dôsledku od neho nezávisí vôbec nič, všetko už má v rukách jeho Otec a je to Láska a Vernosť Otca, ktorý svojho syna zachráni, premení, povýši aj oslávi - nie naše úsilie, ktoré by mohlo zlyhať alebo naše zásluhy, ktoré by sa mohli ukázať ako nedostatočné. Je len jeden dôvod, a tým je naše synovstvo, že sme synovia a Otec je aj náš otec. Už sme to dostali, už to máme. Nepotrebujeme o to ešte len usilovať. Stačí to prosto prijať a v radosti žiť. *Vojsť do Kráľovstva, ktoré nám už bolo dané!*

"Ty si svojou rukou vyhnal pohanov a našich otcov si usadil, zničil si národy, a našich otcov si rozmnožil. Ved' nie svojím mečom získali krajinu, nepomohlo im vlastné rameno, ale tvoja pravica, tvoje rameno a jas tvojej tváre, lebo ich máš rád." (Ž 44, 3-4)

Naša úloha? Svetlo a sol'!

"Vy ste sol' zeme. Ak sol' stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodíť von, aby ju ľudia pošliapali. Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť. Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach." (Mt 5, 13-16)

No, toto je naša úloha vo svete i náš nástroj evanjelizácie, jedno či ako jeden, či ako komunita Cirkvi, farnosti. Toto je náš nástroj a cesta a spôsob: žiť a žiariť. Žiť a žiariť! Pred celým svetom žiť a žiariť!

Ale kto takýmto svetlom dokáže byť? Človekom, ktorý sám žiari a pozýva do svetla aj druhých už len samým svojim zjavom?

Človek, ktorý nie je k ničomu pozemskému pripútaný, iba k Bohu. Po ničom netúži, lebo všetko Božie už má a z pozemského už vyrástol. Nemá z ničoho obavy, pretože Boží Dar je už navždy a čo sa pozemského týka, Otec má všetko pevne v rukách. Žije v pokojnej radosťi a radostnom pokoji, plný Ducha a Ním nesený, ľahký ako pierko uprostred olovených chmúr sveta. Nič nemá a všetkým je. Všetko stratil a všetko má.

Kto porozumie, pochopí blaženosť a rozkoš človeka, ktorý sa takto vznáša v Bohu, slobodný, voľný, *jestvujúci*? Len ten, kto sám okúsi. Ale vidieť ju môže každý, pretože je naozaj ako *mesto postavené na návrší*, ktoré nemožno ukryť.

Táto radosť a nádej, ktorú v Bohu máme, je väčšia ako smútok, ktorý vidíme, keď hľadáme na svet a jeho bolesť.

Keby v nás prevládol tento smútok, bolo by to znamenie nevery a beznádeje. Potom by naše svetlo zhaslo a mesto sa zatemnilo. Potom by sme sa stali rovnakí, ako svet okolo nás. Ako by sme ho mohli takto zachrániť?

Ale nádej spôsobuje, že aj ohľadom sveta a spásy tých, čo v ňom ešte stále blúdia, veríme svojmu Otcovi. A tak nie sme ustarostení o osud sveta ani o nič iné - leda o to, aby sme sami dobre zastali tú našu malú čiastku práce, ktorú nám Otec zveril: byť *svetlom sveta*. Smútku čelíme radosťou, zápasom sveta pokojom, smrťou životom. To je naša úloha, naša zbraň, srdce apoštolátu! A aby priniesla ovocie a nakoniec spásu svetu, to nechávame na Bohu našom Otcovi - veď On sám "*neprišiel svet súdiť, ale svet spasit*" (Jn 12, 47). Tomuto veríme, v tomto máme nádej nielen pre seba, ale aj pre farnosť bratov a sestry, pre celý svet a všetkých ľudí. Túto nádej žijeme, ohlasujeme a preto sa radujeme a sme plní svetla a pokoja, pretože "*ten, ktorý je vo vás, je väčší než ten, čo je vo svete*" (1Jn 4, 4)!

"Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhodme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľa viery. On namiesto radosti, ktorá sa mu núkala, vzal na seba kríž, pohrdol potupou a sedí po pravici Božieho trónu." (Heb 12, 1-2)

Je to ako akási hranica - keď sa konečne prestaneme prispôbovať svetu, odmietneme žiť sklonení k zemi a zohnutí jeho bremenami prepukneme navonok tým, čo v sebe nosíme, vybuchneme svetlom a spevom a radosťou a jasom a tým sa konečne a definitívne oddelíme od sveta a odhodíme jeho reťaze! Veď sme, použijúc obraz od Tolkiena, povolani byť pre svet tým, čím sú v *Stredozemi vznešení elfovia!*

Ale bez viery a nádeje to možné nie je. Ale vo viere a nádeji - oddelení od sveta a slobodní od pokušenia prispôbiť sa mu a jeho *tabu* a mlčať a nevyrušovať ho, naopak naplno, otvorene a s radosťou žijeme svetlo a život a jasným hlasom vyhlasujeme svoju nádej!

Pár takmer prísloví...

Zmlknúť a miesto toho vnímať, hľadiet'.

Prestať chcieť iné a utekať za iným, a miesto toho prosto iba byť. Prosto žiť. Prosto konať. Tak sa práca stáva odpočinkom, lebo sme v nej celí, *prúdime* ňou.

Namiesto uvažovania, čo by som chcel žiť a robiť, sa sústrediť na to, *ako* žijem a robím to, čo práve je - lebo na tom záleží, či ja som v tom svätý a Boh, Otec, oslávený. Pretože On nie je *tam niekde*, ale práve *tu a teraz*.

Nie je dôležité, čo robím, ale On, v ktorom to robím. O Neho ide. *Je to podobné tomu, keď sa vezieme v drahom a silnom aute: nezáleží ani tak, kam s ním ideme, ako na tom, že v ňom ideme.* Viac, než čo robím, je dôležité, že to s Ním a v ňom robím.

On je domov, keď si v ňom, si doma. Konáme spoločne, sme spolu, žijeme spoločne - a je jedno, čo konkrétne je to, čo práve takto konáme. Nie čo, ale s Kým konáme, je zdrojom blaženosti Neba.

A celý čas vedieť, kto si a o čo ti ide: byť, čím už si, synom v Synovi, synom u Otca.

Aj modliť sa môžeme s Kristom!

"... Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac — ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás." (Rim 8, 34)

Kristus je Boh, ale stal sa človekom, aby mohol s nami robiť a žiť všetko, dokonca sa s nami modliť k Jeho a nášmu Otcovi. Modliť sa v Jeho Mene znamená modliť sa s Ním, spoločne s Ním, v spoločnej modlitbe k jednému Otcovi - pretože On sám sa nám, súc človekom, v tomto kvôli tomu stal podobným!

Neexistuje nič ľudské, čo by som nemohol žiť a konať s Kristom, pretože On sa stal a ostáva už navždy človekom. Okrem hriechu - ale ten nie je ľudský, ale diabolský.

Neexistuje ani nič božské, čo by som nemohol žiť a konať s Kristom, pretože On Je a naveky ostáva Bohom.

Prúdiť s Kristom vo všetkom - to je rozkoš toho, byť kresťanom, byť synom v Synovi, dcérou v Synovi. Sami sa potom v tomto spoločenstve meníme do Jeho podoby, aby sme mohli naozaj takto byť, žiť, konať s Ním a v Ňom. A stále menej záleží na tom, čo presne práve žijeme a čo presne práve konáme, pretože to, že to žijeme s konáme s Ním a v Ňom, na tom záleží, to je dôležité!

Je to jednota lásky, je to priateľstvo, spoločenstvo druhov, ktoré Boh Vtelením urobil možným a tým samu spásu, samo zbožštenie človeka skrze Boha, Syna človeka.

Mimochodom, nie je aj preto Cirkvi tak vzácna modlitba žalmov? Ved' i keď prebýval v tele, modlil sa Syn Boha ako človek tie isté žalmy, dokonca na kríži sa modlil žalm a Jeho posledné slová boli slovami žalmu. Prečo sa teda k Nemu nepridať a nemodliť s Ním? *Tak ako priatelia pri ohni spievajú piesne a nezáleží ani tak na texte a melódií ako skôr na tom, že spievajú spolu jednu pieseň*, aj pri žalmoch je podstatné to, že s Kristom i celou Cirkvou spievame Bohu aj takto navonok ústami i srdcom jednu pieseň.

Skutočná pokora je ovocím skutočnej veľkosti

Skutočná pokora je, keď človek pochopí, že akékoľvek porovnávanie sa a súdenie nemá v novej Realite Kráľovstva žiaden zmysel a tak už iba prсто je, prsto žije, prsto koná, vzťahujúc sa už len a jedine k Bohu.

Skutočná pokora je totiž najprv porozumením vlastnej *malosti*, že totiž sám od seba nie som nič a nemám nič a mimo Boha nič neznamenám a žiadne moje zásluhy (aj keby naozaj boli moje a nie iba využitie toho, čo my Boh dal) nič neznamenajú a nič na tom nezmenia. A súčasne porozumenie a prijatie svojej *veľkosti*, ktorá už ale nespočíva vo mne, ale v Bohu, ktorý sa mi dáva - nie pre moje zásluhy, nie pre nejaké moje kvality, ale z lásky, pretože On Je Bohom.

A tak malosť je bránou k veľkosti, prázdnota kľúčom k plnosti. Preto "*kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený*" (Mt 23, 12).

Preto "kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho" (Mt 16, 25). Preto "ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo [so myslí, že] má, nemôže byť mojím učeníkom" (Lk 14, 33).

A naozaj, v tej chvíli všetko toto zdanlivo *naše* stráca význam, stráca zmysel, vlastne sa to úplne vytráca pred tou ohromnou veľkosťou, ktorá nám bola darovaná a ktorú sme v Bohu skrze Krista dostali a prijali a ktorá všetko ostatné úplne zatienila a svojou veľkosťou doslova vymazala *ako hora zlata hrst' slamy*. Ostáva to za nami, úplne zabudnuté, ako aj Pavol píše: "Zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predomnou" (Flp 3, 13).

Väčší, menší, lepší, horší, krajší, škaredší, šikovnejší, nemotornejši, silnejší, slabší, bohatší, chudobnejší, všetko toto úplne stráca všetok zmysel a význam a hodnotu pred tým od Boha: *spasený, vyvolený, zbožštený* - "a to nie je z vás, je to Boží dar: nie zo skutkov, aby sa nik nevystatoval. Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré pripravil Boh, aby sme ich konali" (Ef 2, 8-10).

Všetko bledne, všetko ľudské sa stráca pred veľkosťou a majestátom onoho: Boží. Boží človek. Boží syn. Boží dedič. Boží. A v tom jestvuje už len úplná a dokonalá rovnosť všetkých, pretože v Kristovi "si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil" (Ef 1, 4). Preto Pavol hovorí, že "akí boli kedysi, to ma nezaujíma; Boh nenadŕža nijakému človekovi" (Gal 2, 6).

Sama pýcha stráca zmysel a význam, pretože všetko to, o čo sa usilovala porovnávaním sa s inými a súdením a zakladaním si na pocite nejakých zásluh a sily a schopností a úspechov a kvalít a prevahy voči iným, dokonca pocite zbožnosti, teraz dostáva od Boha a v Bohu (a ešte omnoho viac) - a to bez toho, aby bolo čokoľvek z tamtoho potrebné! K čomu je porovnávanie sa s ľuďmi, keď sme sa stali bohmi? K čomu postavenie a vážnosť vo svete,

keď už žijeme v Kráľovstve? K čomu *relatívna* veľkosť, keď sme v Bohu obsiahli *absolútnu*?

Len malí sa musia neustále hrať na veľkých, zakladať si na sebe, súdiť a porovnávať sa. Veľkí nič z toho nepotrebujú - dokonca môžu byť malými, lebo vedia, že na ich veľkosti to nič nijako nezmení. Preto Boh sám hovorí, že On, Boh, je "*medzi vami ako ten, čo obsluhuje*" (Lk 22, 27). Vlastne sa dá povedať, že až *skutočná veľkosť* je aj *skutočne pokorná*, lebo už nemá potrebu vytvárať si pocit veľkosti porovnávaním sa s inými a súdením druhých - a tú nám dáva len a jedine Boh.

Vskutku, pokora je znakom a ovocím skutočnej veľkosti – tak, ako pýcha je znakom malosti a snahou o len ilúziu veľkosti.

Uvoľni sa a buď dokonalý!

Uvoľni sa a prosto len buď dokonalý... Lebo dokonalosť je ovocím uvoľnenia sa.

Len si napríklad predstav takú matku: *Keby neustále pochybovala o sebe stále sa len zaoberala sebou, či je dobrá matka, či náhodou v niečom nezlyhala alebo niečo nepokazila, keby stále bola v úzkosti, či náhodou dieťaťu neublíži je tým, čo robí a ako sa o neho stará, či si náhodou niečím nepohnevá manžela alebo náhodou nepohnevá dieťa, alebo by sa stále starala o to, či navonok ako dobrá matka vyzerá a či sú ľudia okolo nej spokojní s tým, ako vyzerá a ako to robí, čo si o nej myslí svokra a čo si*

myslia susedky, že aká je, alebo by stále premietala o tom, koľko veľa toho má a ako ju to ubíja a ako by mohla byť niekde inde alebo robiť niečo iné – ako by mohla byť dobrou matkou? Naopak, tá, ktorá nič z toho nerieši a prosto len robí to najlepšie, čo môže – tak tá bude najskôr omnoho lepšou matkou.

Alebo si predstavte človeka, ktorý chce byť inému priateľom, ale sám v sebe sa stále zaoberá len tým, či je dosť dobrý priateľ, dostatočne na úrovni, či náhodou to nerobí zle, či sa náhodou tým, čo robí, nedotkne toho druhého, veru, možno ho dokonca otravuje alebo mu lezie na nervy, vlastne by možno ani nemal byť jeho priateľom, lebo čo ak mu tým iba spôsobuje utrpenie... a ak niečo hovorí, tak sa snaží všelijako komplikovane zaobalovať slová, aby sa toho druhého náhodou nedotkol... O koľko lepším priateľom bude človek, ktorý nič z toho nerieši a jednoducho len v každej chvíli s radosťou a slobodou je tomu druhému prosto tým najlepším priateľom, akým byť vie a teší sa z ich spoločného priateľstva?

Myslím, že aj vo vzťahu k Bohu a k nášmu životu vôbec *uvolnenosť* je základom dokonalosti. Ak by sme stále žili v úzkosti z toho, či sme dobrí kresťania a či to robíme správne a či náhodou niečím Boha neurážame, či sme sa voči Nemu možno nevedomky neprevinili a či nás Boh nestihne trestami a nezatráfi a potom upadneme do smútku a znechutenia, lebo sa cítime byť zlí a nehodní a neschopní a kresťanstvo a vzťah s Bohom nám viac začína pripadať ako bremeno než ako dar... ako by sme mohli s takýmto postojom byť dokonalí a radowať sa? A ešte viac: Boh, v ktorého takto veríme, je to naozaj náš Boh? Alebo vymyslená kreatúra, *falošná démonická predstava* boha tyrana, boha urážlivého, boha samolúbneho, boha panovačného,...

Spoznanie Boha takého, aký naozaj Je - *nie tyran, nie nemilosrdný odsudzujúci sudca, nie samolúby panovačný a nevyspytateľný vládca, urážlivý a citlivý na i tú najmenšiu maličkosť, ktorej sa človek aj nevedomky*

dopustí a ktorú hneď vníma (a trestá) ako urážku a zločin voči sebe, ale skutočný Otec, skutočný Brat, skutočný, ten najvernejší a najfantastickejší Priateľ, s ktorým môžeme skutočne žiť, tešiť sa, užívať život, byť slobodní, v istote a bezpečí, smiať sa s Ním, žartovať, jesť a piť,... je predpokladom toho, aby sme vôbec mohli s kresťanstvom začať. Tak to píše Pavol Galat'anom, keď im niektorí tvrdia, že len ak dodržia všetky predpisy Zákona ako to robia farizeji, len vtedy sa budú páčiť Bohu a Boh nebude mať dôvod sa na nich hnevať a trestať ich ako nejaký orientálny popudlivý tyran. Pavol naproti tomu obhajuje priateľský vzťah s Bohom skrze Krista a opakuje: "Túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriať do jarma otroctva. Ja, Pavol, vám hovorím, že ak sa dáte obrezávať, Kristus vám nič neprospeje. A každému, kto sa dá obrezávať, znova dosvedčujem, že je povinný zachovávať celý zákon. , čo chcete byť ospravedlnení zo zákona, odtrhli ste sa od Krista, vypadli ste z milosti. On nás urobil súcich za služobníkov Novej zmluvy, a nie litery, ale Duchu; lebo litera zabíja, kým Duch oživuje" (Gal 5, 1-4; 2 Kor 3, 6)!

Dokonalosť je potom ovocím tohto uvoľnenia sa. Boh je môj Priateľ. Ja som Jeho priateľ. Sme priatelia. Prosto priatelia. V tej hlbokej prostote a jednoduchosti a priamosti, akú vidíme v Evanjeliu: "*Keď vystúpili na breh, videli rozloženú pahrebu a na nej položenú rybu a chlieb. Ježiš im povedal: "Doneste z rýb, čo ste teraz chytili!" Šimon Peter šiel a vytiahol na breh sieť plnú veľkých rýb. Bolo ich stopäťdesiattri. A hoci ich bolo tolko, sieť sa nepretrhla. Ježiš im povedal: "Poďte jesť!"*" (Jn 21, 9-12). A tak tým prosto iba sme. Prosto sme priateľmi. Prosto žijeme priateľstvo s Ježišom, najlepšie ako vieme - bez toho, aby v tom bolo nejaké krčovité úsilie, prosto to tak iba robíme, pretože robiť niečo horšie, než môžeme, nám nedáva zmysel, že? Sme si s Bohom vzájomne priateľmi. Spoločne robíme to, čo práve robíme - znovu s tou istou prostou radosťou a tak dobre, ako to my sami robiť vieme (a On doplní zvyšok) bez toho, aby sme stále riešili aké to je a či dosť dobré to je a utápali sa v úzkostiach a pochybnostiach.

Jednoducho, *nezaoberáme sa sebou*, netočime sa stále okolo seba, nehodnotíme a nesúdime stále iba seba, nie sme ustrachovaní z toho, či a ako to dokážeme a zvládneme a či sme alebo nie sme dosť dobrí a dosť na úrovni, miesto toho prosto tým sme. Prosto to žijeme. Prosto to robíme. To je všetko. V úplnej uvoľnenosti, v úplnej slobode, v prostej radosi priateľstva.

No a z tohto sa rodí dokonalosť. Skutočná dokonalosť - podobná tomu, *keď futbalista automaticky a intuitívne zareaguje na situáciu a na loptu a majstrovským spôsobom strelí gól. Keby sa miesto toho siahodlho zaoberal sebou, o všetkom najprv dlho premietal a zvažoval, či to bude dosť dobré a či to poteší fanúšikov a či to nesklame spoluhráčov a či je vlastne dosť dobrý a šikovný, aby niečo tak komplikované vykonal, ved' on na to možno ani vôbec nemá a možno by ani nemal byť futbalistom, iní v porovnaní s ním sú určite lepší a aj fanúšikovia a tréner ich isto majú radšej a jeho možno iba trpia medzi sebou a teraz, keď to nedokáže... - no, asi by sa do konca zápasu ani nedostal k tomu, aby sa lopty dotkol!*

Vlastne sme znova späť pri téme *pokory*. Pyšný človek neustále rieši *seba* - a aj jeho skleslosť a znechutenie je spravidla výrazom jeho pýchy, pretože *ja* nie som dosť dobrý, *mne* sa nedarí tak, ako si to *ja* predstavujem a tak. Pokorný človek naopak *vôbec nerieši seba*. Prosto nerieši seba. Hľadá na Boha a na ľudí. Žije a koná, ako najlepšie vie - z lásky k Bohu, z lásky k nim. Voľne, slobodne, radostne. Bez toho, aby ho podobné veci vôbec napadli.

A v tejto voľnosti potom nielen prosto, detsky a úprimne v radosi a bez strachu milujeme Boha namiesto toho, aby sme sa Ho stále iba báli ("*V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske*" (1 Jn 4, 18)), ale nás táto sloboda a láska Boha oslobodzuje a uschopňuje aj k láske k blížnym, ktorým túžime byť priateľmi, zahrnúť aj ich do tejto radosi priateľského spoločenstva s Bohom,

v ktorom my sami už žijeme ("*My milujeme, pretože on prvý miloval nás*" (1 Jn 4, 19)).

Boh je priateľ

Vieme to povedať. Ale vieme aj naozaj, čo to znamená? Možno ani nie, lebo ani medzi ľuďmi sme možno nikdy skutočného a oddaného priateľa nemali a ani my sme nikdy nikomu takýmto oddaným a verným priateľom neboli. A tak skutočné priateľstvo poznáme iba z filmy a kníh, ale nie ako niečo, čo by sa nejako týkalo nás a nášho života.

Boh je skutočný Priateľ. Aj preto pristúpiť k Nemu a vojsť do tohto Božieho sveta sa dá tiež iba ako priateľ, priateľ Boha. A v Bohu priateľ ľudí, ale to prichádza až potom. Prvé je, byť priateľ Priateľa.

Toto slovo mi pripadá dôležité. Lebo aj zo života vieme, že *otec nemusí byť dobrý a byť nikomu súrodenc a on nám tiež nemusí znamenať, že sme si ktovieako blízki*. Dobrý otec je priateľom svojich detí a vychováva ich, aby aj oni dorástli do tohto vzťahu a stali sa jeho druhmi a priateľmi, rovnými v tomto vzťahu. A skutoční bratia a sestry sú si takisto tými najoddanejšími priateľmi a druhmi.

Falošné predstavy o Bohu nám môžu Otca v Nebi vykresliť ako vzdialeného, alebo ako sudcu či tyrana, alebo skupáňa... a aj my svoje synovstvo potom žijeme podobne: alebo len formálne, alebo skôr v strachu z Otca, skôr pred ním *ako nejaký tínedžer* utekáme, vyhýbame sa Mu... Ale Boh je Otec a Brat a oboje ako skutočný a oddaný Priateľ, až do krajnosti, až na smrť, až do krvi. Pochopiť toto, uveriť tomuto - ako inak by sme mohli do toho vstúpiť a odpovedať na to, než že sami sa takými priateľmi a druhmi Bohu staneme?

Nie kamarát. Nie známy. Nie šéf. Nie vladár. Priateľ a Druh. Zhromažďujúci priateľov a druhov. *Pripomína mi to rytierstvo, kde v jeho zlatom veku nikto sa nemohol rytierom narodiť, iba stať tým, že bol medzi nich prijatý pasovaním - a spoločne tvorili bratstvo, kde si boli úplne rovní, bár by aj jeden z nich bol kráľom a druhý bezzemkom a sami králi si viac vážili, že sa stali členmi rytierskej spoločnosti, než že sa narodili ako králi .*

A tak ako sebecký a neveriaci človek rieši seba a pýta sa a strachu je sa, či je pred Bohom dost' dobrý alebo sám seba uisťuje, že však robí dost' a všetko to nevyhnutné si predsa plní a teda to stačí a viac netreba, tak veriaci človek, priateľ Boha, už nerieši seba, ale "*s očami upretými na Ježiša*" (Hebr 12, 2) prosto len je tým najlepším priateľom svojmu najlepšiemu Priateľovi, pretože "*nás ženie Kristova láska*" (2Kor 5, 14).

Byť kresťanom naozaj znamená do tohto vzťahu priateľstva, skutočného, hlbokého, obojstranného vstúpiť a žiť ho.

Perly najvzácnejšie

"Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval." (Mt 25, 14-15)

Talenty. Boží majetok. Čo Ním je?

"Pánovým podielom je... jeho ľud" (Dt 32, 9). A jednotlivo - ľudia.

Aj preto spája dohromady tri podobienstvá o Kráľovstve. Prvé hovorí o tom, byť pripravený a prichystaný. Toto druhé o tom, ako sa prichystať. A za ním ide tretie, ktoré odhaľuje povahu talentov, keď hovorí: "*Veru, hovorím vám:*

Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili" (Mt 25, 40). Prezvácné perly, drahokamy nevyčísľiteľnej hodnoty, Pánov poklad, Pánove talenty - to sú ľudia. Nám ich zveril, aby sme ich nezakopali, neodvrhli, ale aby sme sa o nich starali a rozmnožili ich počet.

"To, že žijeme v spoločnosti možných bohov a bohýň, je závažná vec. Musíme pamätať na to, že aj ten najnudnejší a najnezaujímavejší človek, s ktorým sa rozprávame, môže byť jedného dňa stvorením, pred ktorým by sme boli v silnom pokušení klaňať sa, ak by sme ho v tej jeho budúcej podobe videli teraz. ... Národy, kultúry, umenia, civilizácie - tie sú smrteľné a ich život je oproti nášmu životom komára. No tí, s ktorými žartujeme, pracujeme, sobášime sa, ktorými pohrdame a ktorých vykorisťujeme - to sú nesmrteľné ohavnosti alebo nekonečné skvosty." (C. S. Lewis)

A to nie je všetko! Ježiš hovorí, že v nich - *"Boží Syn sa svojím vtelením určitým spôsobom zjednotil s každým človekom"* (KKC 521) - sa nám takto zveril On sám, akoby inkognito. Zveril nám nielen svoj majetok, ale samého Seba! Svoje srdce i svoje telo.

Hrôza a bolesť nás premkne, keď si to uvedomíme - i ako často sme tieto drahokamy nesmiernej ceny, samého Krista!, nechali len tak pohodené, či dokonca zahodené - a kvôli čomu? Kvôli smetiam tohto sveta! Kvôli hlúpostiam sme sa s nimi hádali, bojovali, ubližovali im, ignorovali ich, prehliadali, dokonca neznášali, vadili sa a nenávideli, kričali a ubližovali, nemali sme s nimi súciti ani trepezlivosť... Kvôli smetiam a odpadkom sveta, ktoré dnes sú a zajtra ich niet! Kvôli Egu, ktoré aj z nás robí podobný smet' a ničí obraz Boha v nás!

Toto uvedomenie by malo byť srdcom pokánia i srdcom pôstneho času, ku ktorému nás Cirkev pobáda a volá každý rok znova a znova. Inak k čomu by bolo všetko ostatné, ak by to nesmerovalo sem, k tejto dokonalosti, k tomu, aby sme sa tak aj my pripravili na Nebo?

Apatheia, atharaxia, hesychia - sú tu na to, aby nás urobili slobodnými od všetkých ostatných vecí, od každej svetskej žiadostivosti I svetského strachu, aby sme tak úplne a celí mohli venovať všetku svoju pozornosť tomuto vzácnemu Pánovmu Pokladu, ktorý nám zveril do opatery.

Všetko, o čo ohľadom seba usilujeme, náš život, životospráva, štúdium, jedlo a pitie, cvičenie, modlitba, askéza, všetko toto musí mať za cieľ toto jedno: aby sme stále lepšie slúžili, starali sa o a zveľaďovali tento Pánov majetok. Inak je to len zbytočné plytvanie času a energie. Rovnako, ako zanedbávanie tohto zdokonaľovania sa k tejto službe je hriechom lenivosti a nelásky a sebeckva. *"Radujte sa, zdokonaľujte sa, povzbudzujte sa navzájom, rovnako zmýšľajte, žite v pokoji a Boh lásky a pokoja bude s vami. On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela"* (2Kor 13, 11; Ef 4, 11-12).

Toto si zapamätajme: Ľudia. Ľudia okolo nás. V rodine. V škole či v zamestnaní. Susedia. Priatelia. Bratia a sestry v Cirkvi. Ale aj ostatní, na ktorých iba letmo narazíme. Obzvlášť potom núdzni a trpiaci. Oni sú to, o čo ide. Oni sú tí, na ktorých záleží. Oni sú a majú byť v strede. Pre nich a kvôli nim na svete sme. Im má a musí slúžiť všetko ostatné, nie naopak! Naučiť sa takto vidieť a chápať seba a svet, naučiť sa takto žiť a konať, to je zmysel pôstu! Pôstu od Ega, pôstu od sveta, aby naše srdce bolo slobodné upriamiť sa na to, čo je podstatné - na Božie *prevzácne drahokamy*, na ľudí.

Máš doma Krista Boha. Máš Ho vedľa seba v práci. Žije u susedov za plotom. Kristus. Sám Kristus. Môžeš Ho milovať, môžeš Mu s láskou a radosťou slúžiť. Tak konkrétne, tak hmatateľne! Ešte stále si nepochopil ten dar? *"Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám"* (Lk 6, 38). Aké logické, aké prosté a jednoduché!

Nezabudnime na to. Nikdy. Pripomínajme si to, každý deň, každé ráno, každú hodinu, zime tak, každý okamih, vždy, stále!

Podmienka osvietenia

Osvietenie. Cesta osvietenia. To je cesta premeny. Všetkého. Nová identita, nová dospelosť dieťaťa, nový pohľad, nové chápanie.

Niet divu, že nikto, *"ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33). A netýka sa to iba majetku a vecí! Pavol po vlastnej skúsenosti hovorí: *"Nech nik neklame sám seba! Ak si niekto z vás myslí, že je v tomto veku múdry, nech sa stane bláznom, aby bol múdry"* (1Kor 3, 18).

Akákoľvek závislosť, naviazanosť, dokonca vari aj nostalgia za tým, čo bolo, bráni tomuto prerodu, tejto preмене. Nie div, že príbehy tejto premeny začínajú na púšti, Mojžišom počnúc až k Ježišovi a Pavlovi a potom ďalej, u eremitov a v kláštoroch.

"Vietor veje, kam chce; počuješ jeho šum, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide. Tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha" (Jn 3, 8). Žiť s Kristom, žiť v Duchu znamená, byť pripravený na všetko, na čokoľvek. Preto tá sloboda a odpútanosť od všetkého. Ako dieťa, práve znovu narodené.

Božia logika Krista, Tela a Krvi

Je to Boží div a zázrak, že Ten, ktorého sme zabili, sa stal našim Spasiteľom, Obhajcom, Vykupiteľom a Záchrancom. Že Telo Boha, ktoré sme umučili, sa stalo našim Chlebom Života. Že Krv Boha, ktorú sme preliali, sa stala Krvou Zmluvy, v ktorej sme boli adoptovaní, Boh sa stal našim otcom a Ženichom a v ktorej sme boli vyvolení stať sa bohmi v Bohu!

Ale je v tom viac, je v tom akási Božia zvláštna, iná, od sveta odlišná logika Boha, stojaca proti logike sveta a zachraňujúca svet, ktorý na svoju logiku zomiera.

"Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu. Dávajte pozor na seba a na celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby ste pásli Božiu Cirkev, ktorú si získal vlastnou krvou" (Ef 5, 25; Sk 20, 28). Boh si svoju nevestu získal vlastnou Krvou. Obetou lásky. Láskou. Toto je tá logika. Logika uchvátenia, v ktorej sme premožení Láskou, ktorá premohla všetko naše zlo - a tak ovocie nášho desivého zločinu sa nám stalo záchranou a spásou!

Mali by sme takto konať aj my? *"Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú! Tomu, kto ťa udrie po líci, nadstav aj druhé. A tomu, kto ti berie plášť, neodopri ani šaty. Každému, kto ťa prosí, daj a ak ti niekto niečo vezme, nežiadaj to naspäť. Ako chcete, aby ľudia robili vám, tak robte aj vy im" (Lk 6, 27-31)! Áno, jednoznačne áno. Veď "nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi*

v nebeských sférach. Preto si vezmite Božiu výzbroj" (Ef 6, 12-13). Ani nebojujeme o majetok, moc či svetskú slávu, ale o duše, o ich záchranu v Cirkvi, v Kristovi. Bojujeme o ľudí, aby sme získali bratov. Ako inak, než Božími zbraňami a Božou logikou lásky, ktorá miluje do krajnosti, až na smrť, by to bolo možné? Ako často sa veci pohnú a ľudia získajú pre Kráľovstvo naozaj až po vyliatí krvi z lásky?

Bolest', radost', blaženost'

Bolest' dáva hĺbku radosti. A radost' dáva zmysel bolesti. Radost' bez bolesti je plytkou veselost'ou. Bolest' bez radosti je temným prekliatím. Spolu sú však blaženost'ou Boha.

Musíme vstúpiť do bolesti pokánia, nechať sa ňou dotknúť, zraniť, aby sme mohli potom v radosti vstúpiť aj do Božej blaženosti. Čítame: "*Boh im zotrie z očí každú slzu*" (Zjv 7, 17). Ale ako by sme mohli zažiť radost' zotretia a blaženost' lásky Boha, ak by najprv neboli slzy pokánia?

Máme radšej *chvály*, než *kajúčne pobožnosti*. A predsa bez druhého je to prvé povrchné, prázdne a márne. Ved' ako by sme mohli skutočne milovať Boha a mať osobný vzťah s Kristom bez toho, aby sme cítili tú hroznú bolest' z toho, čo sme Mu urobili a čím On z lásky k nám prešiel a podstúpil to? Úplne rovnako, ako nie je možné mať vieru a osobný vzťah s Kristom bez toho, aby sme zároveň prežívali bláznivú, šialenú radost' z Vykúpenia!

Láska k Bohu tak plodí oboje:

Radosť, že Boh, sám Boh, plný neopísateľnej Krásy, Veľkosti, Sily a Slávy na nás zhladal, adoptoval nás, prijal nás za svoju Nevestu a povýšil nás k Sebe.

Bolesť z toho, akí my sami osebe sme, hriešnici, ohavní a plní zla v porovnaní s Ním, ktorí Mu spôsobili iba bolesť a utrpenie. Ba viac, že zatiaľ čo On k nám pristupuje ako k neveste, za ktorú dáva život, Krv, všetko, my k Nemu sme pristupovali ako *sebastredná zlatokopka*, ktorá myslí len na seba a rieši len veci ako "však robím dosť, však to stačí", "a však On mi odpustí, veď je dobrá (nechcem povedať: taký *dobrák*), zmiluje sa, netreba sa znepokojovať" a "veď nie som až taký zlý, tak nakoniec mi hádam to svoje Nebo dá" a podobne!

A potom znova radosť z toho, že Boh všetko toto obrátil, že to, čo bolo našim zločinom, sa nám náhle stalo záchranou a uzdravením a my sme dostali milosť nového začiatku, druhú šancu na nový život, už nie v ohavnosti hriechu, ale v kráse a sláve a prekypujúcom živí svätosti - a navyše s Bohom a v Bohu!

Výsledkom je blaženosť, radosť, ktorá v bolesti dozrela a dospela a nadobudla hĺbku, a bolesť, ktorá našla zmysel v radosť Vykúpenia a bola v nej zahojená.

Tak nás láska vedie. Do Neba. K svätosti. K tomu, aby sme viac nehrešili. Lebo viera sama by nás mohla viesť a mnohých aj vedie k opovážlivému spoliehaniu sa na milosrdenstvo Boha bez pochopenia podstaty spásy. Ale láska nás odvracia od hriechu - z lásky k Bohu. A tak nás vedie do Neba, ktoré je obojím: láskou aj miestom, stavom, kde viac nemá miesto žiaden hriech.

"*My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme... Kto nemiluje, ostáva v smrti.*" (1Jn 3, 14)

V čom ten náš hriech vlastne je?

V tomto! Že Boh k nám v Kristovi prichádza ako Ženích, ako Priateľ, úprimný, milujúci, priamy, so srdcom na dlani, dáva svoje Telo a svoju Krv, dáva samého Seba, svoj Život, svoj majetok, Nebo, všetko.

A my sme ako nejaká *zlatokopka*. Nemáme o Neho záujem. Nemilujeme Ho. Nie sme ani náhodou Jeho priateľmi. Ani sa necítíme byť Jeho nevestou. Necítíme sa byť súčasťou Jeho Rodiny. Ani nás vlastne vôbec nezaujíma, čo tam u Ních žijú a robia ani nič podobné, nieto, žeby sme sa dokonca pridali a prispeli! Nie. Ide nám iba o Jeho *peniaze*, o Jeho *prachy*, *majetok*, o nič viac. Sledujeme iba svoj osobný prospech a to podľa možností s minimom nejakej námahy z našej strany.

A tak niektorí hovoria: však ja v Neho verím, že existuje, vari to nie je dosť? Len dúfam, že keď odídem to sveta, tak mi konečne tie svoje *prachy*, to svoje Nebo dá!

Ďalší hovoria: No, veď každú nedeľu chodím do kostola a keď potrebujem, tak to v modlitbe od Neho drankám. To Mu nestačí? Aj obirmovaný a osobášený som! Čo by ešte chcel? Tak nech pekne navalí tie svoje *prachy*, to svoje Nebo a basta! A nech sa o mňa pekne stará už teraz a robí všetko, čomu poviem. Inak sa Mu na to rovno vykašlem!

A zase ďalší hovorí: Á, On je taký dobromyseľný a mäkký ťuťmák (nepovie to tak nahlas, lebo veď On počúva, ale v zásade si to tak myslí), Jeho nemusíte brať vážne! On nakoniec vždy všetko odpustí. On sa nakoniec isto zamiluje. Stačí ísť na spoveď, zatvárať sa trochu skrúšene (ale ak nie, nevadí

to), odrecitovať to 'Bože môj, celým srdcom Ťa milujem a preto veľmi ľutujem...' - a je to! On hneď zmäkne, taký *mäkkýš*, všetko prehltnie, všetko odpustí a my môžeme ísť a zase si robiť svoje. A potom zase prideme, zopakujeme to - a to by ste neverili! On to znova všetko prehltnie, odpustí, ako keby nám fakt veril! No verili by ste tomu? Je naozaj úplne neškodný! Netreba ho brať vážne, On síce toho v Evanjeliu nahovoril fúru silných rečí, ale v skutočnosti si s tým vôbec nemusíte robiť ťažkú hlavu! A keď odídeme zo sveta, ešte nám aj dá *všetky svoje prachy*, to svoje Nebo! Neuveriteľné, čo?

Až nakoniec zistíme, že to Jeho bohatstvo, Jeho *prachy*, to Nebo - to je *On sám osobne*. On je Nebo. On je Život. Žiť Nebo znamená byť Mu priateľom, byť priateľom Priateľa, synom (dcérou) Otca, nevestou Ženícha!

A my ostaneme von, vyhodení von, nie Ním, ale našim tvrdým, zištným, cynickým, sebeckým, bezcitným a nemilosrdným srdcom, keď sme nemali tej hanby ísť, šliapať Jeho nádvoría, jesť Jeho Telo, piť Jeho Krv - a potom sa so smiechom obrátiť a ísť preč spokojní, že však sme hodili euro do zvončeka, vari sa Mu to máli? Vyškierali sme sa tam na Neho, tvárili sa, ako Ho milujeme, spievali sme, že ako je nám drahý - a potom sme vyšli von a ako nejaká *predajná dievka* sme smilnili so svetom a s každou jednou jeho časťou, okolo ktorej sme prešli, tam sme hádzali svoje peniaze a tam sme trávili svoj čas... A ešte sa tvárime urazene, ak na to niekto poukáže, veď my sme predsa tí dobrí a veriaci katolíci, my si predsa všetko riadne plníme, my nemáme žiaden hriech, kdeže! Nás ten hlupák Boh musí nakoniec vari aj obdivovať za to, akí sme, no nie?

Tak hovorí naše srdce a keď raz zastane pri bráne Neba - a tou je láska - ostane von a nedokáže vstúpiť, lebo už tak stvrdlo a tak sa vycvičilo v sebeckve, lži, podlosti, bezcitnosti, lakomstve, cynizme, že nie je žiadnej lásky schopné, pretože ho ženie iba starosť o seba a strach o seba. A dokonca aj keď by sa teraz, pred samou bránou Neba pokúsilo akože zamilovať si

Ženicha, stále to bude iba pokrytectvo, iba pretváрка, divadlo, pretože namiesto lásky ho bude hnať stále iba ten istý strach o seba a tá istá túžba po svojom osobnom prospechu. Už nie je žiadnej lásky schopné. Ostáva stratené a ponechané, lebo si to tak vyvolilo, lebo sa v tom celý život cvičilo!

"Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho." (Lk 9, 24)

Osobný vzťah s Kristom... naozaj ho máš?

Ach, koľko sa o ňom hovorí! Koľkí sa hrdia, že ho majú! Čo pod tým myslia? To, že sa k Nemu osobne modlia (hoci skôr by sa mali s Ním a v Ňom modliť v jednom Duchu k Otcovi)? Alebo veria, že Ježiš je ich 'osobný Spasiteľ', ktorý ich osobne spasil, lebo oni v Neho osobne ako v osobu uverili?

Mať osobný vzťah s Kristom znamená byť Mu *priateľom* tak, ako je On mne. Milovať Ho tak, ako miluje On mňa. To znamená, *byť svätým*. Dokonalým. Bez hriechu. "*Lebo nás ženie Kristova láska*" (2Kor 5, 14). Aj keby sme nepoznali ohavnosť hriechu a jeho smrtiaci jed... aj tak by sme už viac nemohli hrešiť, ak vieme, že On tým trpí, že On hriech zo srdca nenávidí. Ak pre nič iné, pre Neho, kvôli Nemu by sme hriech zanechali,

skutočne a opravdivo, navždy a úplne - pretože Ho milujeme, pretože nám na Ňom záleží, pretože je náš Priateľ a my sme. Priateľmi Jemu. A *toto* je skutočný 'osobný vzťah' s Kristom.

A kým hrešíme... Kým sme k hriechu a zlu ľahostajní... Alebo len vlažne s ním akože bojujeme ale ani náhodou "*v boji proti hriechu ste ešte neodporovali až do krvi*" (Hebr 12, 4), ak sa spoliehame na to, že však On, Ježiš, to prežije, On to znesie, On to nakoniec aj tak odpustí, On nám nakoniec to Nebo dá a o to predsa ide... - potom sme *zištní ľudia*, ktorí sledujú iba vlastný prospech a vlastné pohodlie a ktorým na Kristovi samom ani trochu nezáleží ba kl'dne Ho trápia ďalej a ani to s nimi nepohne. Kým takto hrešíme, nehovorme o 'vzťahu s Kristom', lebo žiaden nemáme! Znakom takéhoto vzťahu je totiž láska, verná a oddaná, a jej ovocím je svätosť a zanechanie hriechu. Skutočné a úplné, ako vraví Pavol: "*Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista*" (Flp 3, 8).

Existuje len jediný osobný vzťah s Kristom - priateľstvo a láska. A jeho znakom je, že viac nehrešíme. Sme svätí. Lebo inak nemôžeme. Nehrešíme, lebo by sme tým Jemu ubližovali. Nehrešíme, lebo mu chceme byť na radosť a potechu. Nehrešíme, lebo sme sa zamilovali do Jeho krásy a aj sami túžime takými byť. Akokoľvek a z akejkol'vek strany na to pozrieme, vzťah s Kristom vždy znamená svätosť a dokonalosť a žiaden hriech, už nikdy! Miesto toho sa učíme vo všetkom Mu podobať a na tom zo všetkých síl na sebe pracujeme: aby sme boli svätí, ako je On svätý, dokonalí, ako je On dokonalý. Tak to sami v sebe cítíme: Ježiš je Priateľ. Už viac nemôžem, nesmiem hrešiť. Nijako. Nikdy.

"Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal. ... Kto pácha hriech, je z diabla, pretože diabol hreší od počiatku. A Boží Syn sa zjavil preto, aby zmaril diablove skutky. Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha. Podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto

nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata." (1Jn 3, 6.8-10)

"Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania. A ja poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľa, aby zostal s vami naveky" (Jn 14, 15-16).

A všetka pýcha je ta- tam...

Lebo stále kdesi v úzadí pýcha prežíva a dokonca kvitne, keď za všetkým sa nakoniec sústreďujeme znovu len na seba - či už na radosť, ktorú v Kristovi nachádzame, či už hľadáme na odmenu v Nebi... Áno, skutočne a úprimne chceme milovať Krista Boha, lenže kvôli sebe, kvôli svojmu prosperu. Dokonca aj keď sa usilujeme milovať a hovoríme o láske, skutočne úprimne, viac uvažujeme o tom, či sa NÁM to darí a ako to MY robíme a ako sa pri tom MY cítime, než iba prasto na Krista, na Boha...

A tak to je, kým nás nezlomí spoznanie tohto svojho sebeckta - že totiž aj v láske K Bohu vlastne len milujeme seba a hľadáme seba - a spoznanie lásky Boha, toho, že Boh nás, všetko toto vediac, miluje skutočne miluje, úprimne miluje, do krajnosti, až na smrť miluje, je mám napriek tomu všetkému oddaným a verným druhom a priateľom!

V tomto zlomení sa konečne toto všetko rozpadá. Sme zlomení a premožení láskou Boha. Konečne naozaj "*milujeme, pretože on prvý miloval nás*" (1Jn 4, 19). Milujeme a už nehľadáme na seba a na odmenu. Milujeme, pretože konečne milujeme. Skutočne a naozaj sme sa zamilovali.

Nestrácame radosť - len v tejto bolesti dozrela a dospela a našla svoju skutočnú hĺbku a nie je už len povrchným juchaním, veselosťou, nadšením. Z hĺbky pokánia sa rodí nový život, z hĺbky bolesti nová a skutočná radosť, lebo sme nemilovali a hľa, môžeme a smiame milovať toho, kto nás miluje, slúžiť oddane a verne tomu, ktorý sa stal služobníkom nás všetkých!

Je naozaj obrovský rozdiel, keď sa z túžby po odmene a kvôli sebe snažíme nejako milovať Boha - a keď sa doňho skutočne zamilujeme, pretože nás zlomila ako Jeho Láska, tak obludnosť a ohavnosť nášho doterajšieho sebeckva a zištnosti. Vskutku, až keď človek *prejde cez slzy* tohto zlomenia sa, konečne je pripravený naozaj milovať. Milovať nie kvôli odmene, ale z lásky. A vskutku len takáto láska nás môže a vie odtrhnúť a uzdraviť z našej sebastrednosti, pýchy a sebeckva. A jej vyjadrením sa stáva oddaná a verná služba Bohu, služba Milovanému, v ktorej následne aj my sami nachádzame svoje završenie, svoju radosť, svoj pokoj. Už viac po ničom inom netúžime. Slúžime Milovanému. To je všetko. Nič viac netreba. Nič viac nehľadáme. Nič viac nechceme. Nič viac nepotrebujeme. Náš starý život, všetky tie malicherné ambície, túžby, všetko to točenie sa okolo seba, to všetko je náhle a konečne preč, za nami a mŕtve.

Toto je koniec pýchy. Tu končí Ego so svojimi bojmi a závisťou a porovnávaním sa i so svojou chtivosťou a túžbami. Zomrelo. Bolo pochované s Kristom, ktorý zomrel za nás. Pokorení svojim hriechom nelásky a bezcitnej vypočítavosti voči Bohu a zlomení veľkosťou Jeho Lásky, ktorou nás napriek tomu všetkému miloval už "*vtedy, keď sme boli nepriateľmi*" (Rim 5, 10), "*do krajnosti*" (Jn 13, 1), "*až na smrť, až na smrť na kríži*" (Flp 2, 8) už nechceme poznať "*nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného*" (1 Kor 2, 2) a Jemu v láske prosto slúžiť. To je všetko.

Pýcha zmizla a stratila sa, pretože nám prestalo záležať na samých sebe, pretože po prvý raz sme boli odtrhnutí od seba a nehľadáme na seba. Dovtedy sme totiž v konečnom dôsledku upierali oči stále na seba a nakoniec sme

vždy znovu a znovu končili pri tej otázke apoštolov, na ktorej jedinej nám záležalo: "Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať" (Mt 19, 27)? Ale teraz už nie. Bolest' vlastného hriechu a hĺbka lásky Boha nás prebudili a uzdravili. Po prvý raz žijeme a konáme skutočne "s očami upretými na Ježiša" (Hebr 12, 2) a nie na seba, prvý raz dokážeme skutočne hľadať "záujmy Ježiša Krista" (Flp 2, 21) a nie svoje - pretože sme sa zamilovali!

A tak miesto pýchy, lakomstva a chtivosti nastupuje vdácnosť. Vďačná láska. Oddaná láska. Skutočná láska, pretože prvý raz sa naozaj nepýta na „A čo ja?“, ale pozerá na Milovaného a ani si nevšíma, neuvedomuje, ako pritom zabudla na seba.

Cesta vedie cez hrob

Niečo.... vlastne všetko... je hrozne nesprávne.

Preto "ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom" (Lk 14, 33).

Preto "kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň" (Lk 18, 17).

Preto "ak sa niekto nenarodí zhora, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo. ... Musíte sa znova narodiť" (Jn 3, 3.7).

Musíme sa stať niečím od základu iným. Vlastne úplne opačným. Navonok to možno bude podobné, rovnaká tvár, rovnaký som, rovnaké zamestnanie, rovnakí ľudia naokolo, možno dokonca rovnaká práca a podobné spôsoby a točiť,... ale vnútri sa všetko zmení, úplne zmení. "Staré sa pomínulo a

nastalo nové" (2Kor 5, 17). A možno sa všetko zmení aj navonok. Pán vie! Ale vždy to bude od základu iné a nové.

Preto sa potrebujeme zastaviť - ako Mojžiš v Madiáne, ako Dávid na úteku, ako Eliáš na púšti, ako Pavol v Arábii, sám Ježiš začal rovnako ako oni na púšti... aby v nastalom tichu a pokoji a mlčaní sa mohlo narodiť to nové. Toto zastavenie sa je dôležité - inak nás bude zotrvačnosť unášať stále ďalej v starých koľajach!

Cesta k znovuzrodeniu vedie cez hrob... Hrob je miestom, kde sa nielen odohráva premena našej osobnosti, "*seje sa potupené, vstáva slávne; seje sa slabé, vstáva mocné; seje sa telo živočíšne, vstáva telo duchovné*" (1 Kor 15, 43-44) a "*čo ty seješ, neožije, ak prv neodumrie*" (1 Kor 15, 36). Je miesto rozpadu a spráchnivenia starého, to jest ochoty spochybniť všetko, čo sme a ako sme doteraz konali, aby Pán "*vyčistil humno a pšenicu zhromaždil do svojej sýpky, ale plevy spáli v neuhasiteľnom ohni*" (Lk 3, 17), aby čo je dobré, ostalo a vstalo, čo je však od vecí, aby mohlo byť odstránené.

V zásade táto zmena bude o tomto: Dovtedy, aj keď sme robili veci dobré a snažili sa slúžiť, robili sme to predsa len viac sústredení na seba. A tak naša pomoc mohla byť skvelým dielom, náš apoštolát skvelo zorganizovaný a vymyslený a naše kázne a poučenia skvelými a vymakanými prednáškami - akurát, že málokomu pomohli, lebo viac sme sa sústredili na to, aby sme ich my podľa seba skvelo vymysleli a potom v nich čo najviac zahviezdili (hoci sme to naozaj mysleli a konali v dobrom a snažili sa zo seba vydať to najlepšie, čo sme dokázali) - len to často takmer nikomu nepomohlo.

Musíme sa naučiť niečomu úplne novému: zabudnúť na seba, pozerat' na druhého, na to, čo on potrebuje, čo jemu pomôže. A počúvať Ducha, aby nás učil, lebo On je ten, kto vedie "*cestou, čo nepoznajú, po im neznámych chodníkoch ich odprevadím*" (Iz 42, 16), ktorý nás učí, ako robiť veci nie po našom, ale po Božom. Možno pri tom nebudeme vôbec vyzerat' tak skvelo

a ani naše diela nebudú vyzerat' tak úžasne, ako by sme si želali a ako by sme si priali vyzerat', ale budú fungovať. Budú naozaj pomáhať a budú prinášať ovocie, ktoré ostane (Jn 15, 16).

Vojst' do hrobu. To jest, zomrieť sebe. Zmlknuť. A začať prosto pozerat'. Vnímať. Počúvať. Boha. Ľudí. Učiť sa, nanovo, úplne nanovo. Ako ten, kto nič nevie. Ako dieťa, ktoré nemá žiadnu minulosť.

Som vzťah

"Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky..." (Flp 3, 8)

Prečo? Pretože mi je Priateľom. On je môj poklad, moje bohatstvo. Môj život. Vlastne viac! Poklad. Bohatstvo. Život. Pretože ono 'môj' zaniká, stráca sa, nemá viac zmysel. Aký zmysel a k čomu by bolo dobré rozdeľovať a oddeľovať 'moje' a 'Jeho' tam, kde Kristus je už *"všetko a vo všetkom"* (Kol 3, 11)? Odteraz už *"budú dvaja v jednom tele"* (Ef 5, 31)!

Som syn - lebo On je Otec. Som brat a druh - lebo on je Brat i Druh. Odteraz vzťah tvorí moju novú identitu, vzťah k Nemu. Vzťah určuje, kým v Ňom, kým v tomto vzťahu som. Mimo tohto vzťahu neexistujem. Tento vzťah je mojou novou identitou, ako vraví Ježiš: *"Ostaňte vo mne a ja vo vás... Ja som vinič, vy ste ratolesti... Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne"* (Jn 15, 4-6).

A naozaj už je jedno, čo kde a ako robíme, ak robíme s Ním. Aj jednotvárná povinnosť sa stáva živou a stále novou, ak sa koná s Ním. A kam by sa hnal či utekal človek, ktorý konečne našiel svoj zmysel a svoje miesto: priateľ Priateľa, druh Druha, brat Brata? Všetko, čo pre nás vybral Jeho Otec a čo

konáme s Ním, je skvelá vec! Žiadna činnosť či žiadna modlitba nie je lepšia ani horšia, ak je takouto! Ved' to podstatné je, nie čo, ale podľa Koho a s Kým to robíme!

Nič iné si už neprajem. Našiel som svoje miesto, svoj domov, svoje spočinutie. Tu som doma, v tomto vzťahu, v tejto jednote, v tomto spoločenstve. Tu je môj zmysel, v tejto láske, v tejto službe Milovanému.

"*Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje*" (Flp 4, 13). Čokoľvek, čo je konané s Ním a v Ňom, je dobré, správne, dokonalé, lebo je to konané a žité s Ním. Všetko sa stáva modlitbou, všetko sa stáva adoráciou, všetko sa stáva liturgiou. Nie je lepšie ani horšie, čo sa koná v Ňom a pre Neho - a s Ním pre našich bratov. Je to úplne nový pohľad na svet, na všetko. Dovtedy sme sa zaujímali o to, *čo a kde* chceme robiť. Teraz sa sústreďujeme na to, s Kým a ako robíme to, čo robíme. A ak niečo nie je vhodné, aby to bolo takto konané, potom to nestojí za konanie a nemá zmysel sa tým zaoberať.

Čriepky VI

Všetko menšie sa rozplýva vo väčšom, malé je pohltené veľkým. V tom je podstata *apatheie*.

***

Kým sa zaoberáme sebou, nič nerobíme naplno, lebo časť našej mysle stále sleduje a hodnotí, ako na tom sme, či to robíme dosť dobre a podobne. Až keď úplne zabudneme na seba (a viera nás k tomuto uschopňuje), konečne je naša pozornosť, my sami, nerozdelení a konečne konáme celí, úplne, naplno, - ako dieťa!

Slovníček a vysvetlivky

telo – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je hmatateľné a hmotné, ale na označenie toho, čo je stvorené, smrteľné, závislé, krehké a následkom hriechu dokonca porušené, zranené, slabé a smerujúce k smrti. Synonymami sú *vonkajší človek, starý človek, telesný človek,...*

duch – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je nehmatateľné, neviditeľné a nehmotné, ale na označenie toho, čo je božské, večné, nestvorené, plné Boha a slávy, zbožštené, dokonalé, nesmrteľné. v prvom rade Boh je Duch. Odvodene potom aj zbožšťovaný človek sa stáva božským, čiže duchovným. Synonymami v prípade človek sú *vnútorný človek, nový človek, nové stvorenie, duchovný človek,...*

Ego – označujem ním práve tohto vonkajšieho človeka, ktorého sme si stvorili sami zo svojich myšlienok a ilúzií vo svete bez Boha, ktorý je ovocím hriechu. Jeho opakom je vnútorný človeka, naše pravé Ja, stvorené Bohom a od Boha, avšak hlboko pochované a takmer umírtvené pod nánosom hriechu v nás, obalené ako nejaká múmia nespočetnými „vrstvami“ vonkajšieho človeka. Kristus prišiel oživiť a vzkriesiť nášho vnútorného človeka, naše pravé Ja a oslobodiť ho od hriechu, vonkajšieho človeka, čiže Ega.

Filautia – doslova znamená *milovať seba*. Postoj, ktorým starovekí cirkevní otcovia opisovali povahu hriechu: sebastrednosť, čiže inak aj pýcha. Postoj, kedy dávame do stredu seba a všetko sa točí okolo našich záujmov, toho, čo sa nám páči, čo chceme,... Vráťane náboženstva, keď sa aj modlíme za svoje

záujmy a chceme, aby Boh slúžil našim túžbam a záujmom a plnil naše priania.

svet – je používané v tom význame, ktorý mu dáva Písmo. Označuje zvyčajne ľudskú spoločnosť, ovládanú hriechom, ktorej vládcom je Diabol, „boh tohto sveta“ – možno ešte prípadne jej neblahé vplyvy a efekty na stvorený svet.

zem – označuje stvorenú objektívnu hmotnú realitu, hmotný svet, v ktorom žijeme, stvorenstvo, ktorá je na rozdiel od sveta *dobrá*, stvorená a chcená Bohom, aj keď viac či menej trpiaca a zasiahnutá zlom a hriechom človeka.

prúdiť, prúdenie – autorom pojmu je Mihály Csíkszentmihályi, univerzitný profesor psychológie maďarského pôvodu žijúci v Chicagu, člen Americkej a Maďarskej akadémie vied. Prúdenie – angl. *flow* – je podľa neho taký stav, keď sa človek úplne ponorí do tej činnosti, ktorú robí. Jeho vlastná definícia tohto stavu znie: „*Prúdenie je základom dokonalého zážitku, čiže jav, keď sa pri činnosti tak uvoľníme a rozviažeme, že všetko ostatné popri tom stráca význam, zážitok si naplno užijeme a v aktivite, ktorú robíme, chceme za každú cenu pokračovať výlučne iba pre samotnú aktivitu.*“

dumanie – týmto termínom označujem to, čo sa v angličtine povie *overthinking*. Priveľa myslenia. Nie v zmysle, že sme géniovia a neustále nad niečím veľmi užitočne uvažujeme. *Overthinking* je, keď nad všetkým priveľa špekulujete, neustále sa tým dookola zaoberáte, až natoľko, že vás to oberá o silu, zasieva do vás strach, obavy, neistotu, až vás to nakoniec pritlačí k zemi ako bremeno nad vaše sily – miesto toho, aby ste jednoducho išli a proste urobili to, o čom vám rozum hovorí, že to urobiť treba a že sa to urobiť dá. Alebo slovami internetovaj definície: „...*keď priveľa uvažujete namiesto toho, aby ste išli a urobili čo treba. Je to spôsob myslenia, ktorý*

zbytočne plytvá vašim časom a energiou a bráni vám konať a napredovať vo vašom živote.“

apatheia – termín, používaný stoikmi i v kresťanstve. Možno ho nepoužívam v úplne ortodoxnom zmysle slova, ale pre mňa je apatheia toto: Keď človek žije v Kristovi a nachádza v Ňom také naplnenie svojho života, že už mu nič viac nechýba, po ničom inom netúži ani nedychtí, je naplnený a spokojný a motívom jeho konania a života už nie je *smäd* a *nedostatok* ako predtým, ale *radosť* a *rozkoš* z toho, že môže žiť tú plnosť života, ktorou ho Boh naplnil, ako vraví aj Písmo: *"Ježiš im povedal: Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť"* (Jn 6,35) a *"Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista."* (Flp 3,8)

hesychia – *„Hesychie (hesychía) - pokoj srdce, stav, v němž mysl není znepokojována ničím vnitřním ani vnějším. Je to osvobození srdce od špatných myšlenek, od vášni a od působení okolního světa. Je to stav přebývání u Boha a v Bohu. Hesychie je jediným způsobem, jak může člověk dosáhnout zbožštění. Hesychie těla je prostředkem k tomu, aby člověk dosáhl hesychie mysli.“* (Michal Dvořáček)

oikos – Pojem používaný obzvlášť v systéme farských evanjelizačných buniek. Označuje sa ním naše najbližšie okolie, tých 10 – 12 ľudí spomedzi *rodiny, susedov, kolegov a priateľov*, ktorí sú nám najbližší a s ktorými zvyčajne aj trávime najviac času.

srdce – na rozdiel od našej kultúry, kde srdce vnímame ako synonymum a sídlo citov, pre Bibliu a kresťanstvo je srdce stredom ľudského bytia, jeho najhlbším ja, samým bytostným stredom, miestom, kde skutočne a najplnšie sme, odkiaľ vychádza všetko ostatné naše konanie. Vnímať niečo srdcom

v kresťanstve neznamená pociťovať niečo ani sa toho „dotýkať“ citovo, ale bytostne.

Farské evanjelizačné bunky (FEB) – Jeden zo spôsobov, ako štrukturovať farnosť do podoby spoločenstva spoločenstiev. Autorom koncepcie je taliansky kňaz Piergiorgio Perini. V súčasnosti je tento spôsob pastorácie oficiálne uznaný a odporúčaný Cirkvou a má svoje stredisko v rámci Pontifikálnej rady pre laikov. Podstatou sú malé skupinky farníkov, ktoré sa raz týždenne schádzajú, sú zo strany kňaza formované, podieľajú sa na živote farnosti a sústredujú sa na jej hlavné poslanie, ktorým je apoštolát hlavne svojho okolia (oikosu) a uvádzanie ľudí do života s Bohom.

skutky – V Písme takto prekladáme dva pojmy: *praxis*, to sú bežné všedné skutky, to čo robíme a konáme bežne, keď sa nevenujeme mimoriadnym veciam, ako je napríklad účasť na bohoslužbách a podobne, jednoducho bežný všedný život; *ergata* sú potom naše *diela*, v zásade to, na čom pracujeme, o čo usilujeme, do čoho investujeme svoje peniaze, čas a sily, to, na čom nám záleží. Významovo by sme sem mohli priradiť ešte *lógiá*, slová, to, o čom sa bežne a radi zhovárame, lebo je to náš život, žijeme tým, záleží nám na tom, dokonca to milujeme: „*Ludia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.*“ (Mt 12,36-37)

MTD – Moralisticko-terapeutický deizmus. „*V roku 2005 sociológovia Christian Smith a Melinda Lundquist Dentonová skúmali náboženský a duchovný život amerických tínedžerov pochádzajúcich zo širokej škály prostredí. Zistili, že vo väčšine prípadov sa tínedžeri pridržali nejasného pseudonáboženstva, ktoré označili ako moralisticko-terapeutický deizmus (MTD). MTD má päť základných princípov: - Existuje Boh, ktorý stvoril a riadi svet a dozerá na život človeka na Zemi. - Boh chce, aby ľudia boli navzájom k sebe dobrí, milí a féroví, tak ako to učí Biblia a väčšina svetových náboženstiev. - Ústredným cieľom života je byť šťastný a mať zo*

seba dobrý pocit. - Boh nemusí byť v živote človeka zvlášť prítomný, okrem prípadov, keď je potrebný pre vyriešenie nejakého problému. - Dobrí ľudia po smrti idú do neba. Zistili, že takéto krédo je obzvlášť prevládajúce medzi tínedžermi patriacimi ku katolicizmu a hlavnej línii protestantizmu.“ (Rod Dreher, Benediktova voľba)

komunita – pojem, ktorým označujeme stav vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (a teda nie nejakú konkrétnu skupinu ľudí). Rôzni psychológovia ho definujú takto: „*Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.*“ (Francis Varela) „*Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.*“ (Júlia Halamová); „*Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budujúcej komunitu prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. ... Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.*“ (M. Scott Peck) Ide teda o „stav“, vzťahy, vyznačujúce sa: na jednej strane slobodou a samostatnosťou jednotlivcov bez toho, aby to narušovalo ich vzájomnú jednotu; a súčasne hlbokou jednotou, ktorú spoločne vytvárajú bez toho, aby kvôli tomu strácali svoju slobodu, samostatnosť a jedinečnosť. Cirkv vo svojej podstate je a má byť dokonalou komunitou po vzore Dokonalej Komunity, *Trojice*.

pseudokomunita-chaos-prázdnota-komunita: Štyri etapy na ceste k stavu komunity, ako ich popisuje M. Scott Peck (porov. knihu *V jiném rytmu*): Predstierané spoločenstvo (pseudokomunita); zmätok (chaos) vzájomný boj

a zápas jej členov o dominanciu; zmierenie, vyprázdnenie (prázdnota) a nakoniec prijatie, spoločenstvo (skutočná komunita). „*Fenomén komunity - spoločenstva umožňuje vytvoriť a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí.*“ (wikipedia)

spiritualita konania – taký môj koncept, ktorý hovorí, že budovať Božie Kráľovstvo – a teda zjednocovať ľudí okolo Krista – sa dá len tak, že spolu žijeme. Spolu žiť ale znamená spoločne niečo konať. Dnes, keď v podstate zanikol spoločný život a spoločná práca na dedine a každý žije inde a pracuje inde, je potrebné zvoliť si inú vhodnú činnosť, často sú to šport alebo záľuby – a tú potom robiť takým spôsobom, aby viedla k priateľstvu, k spoločnému životu, ku Kristovi a ku Kráľovstvu. Jezuiti, Saleziáni, ale mimoriadne úspešne napríklad Skautské hnutie, môžu byť príkladmi presne takejto *spirituality konania*.

Ikigai – „*V japončine znamená ikigai „dôvod existencie“ a je to „dôvod ráno vstať“.* Je to vaša cesta k sebarealizácii, ktorá je pre všetkých vo všetkých ohľadoch jedinečná. Ikigai každej osoby je iný, založený na rôznych presvedčeniach a hodnotách a často sa skladá zo štyroch základných faktorov: Čo milujete? V čom ste dobrí? Čo svet potrebuje? Za čo môžete dostať zaplatené? Nájdenie priesečníka medzi týmito vecami vám môže pomôcť žiť šťastným, zmysluplným a naplňujúcim životom.“ (Oliver Olejník a goalcast.com)

Rebríček dominancie: „*Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, pľúca či kosti. Len málo vecí je prirodzenejších než kultúra. Hierarchie dominancie sú staršie než stromy. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy.*“

Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítadlo. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti - pre potreby tejto diskusie na škále od jednej do desať. Ak ste číslo jeden, čo predstavuje najvyššie možné postavenie, ste neuveriteľne úspešní. Ak sa, naopak, nachádzate na spodnej, desiatej priečke, bez ohľadu na to, či ste muž alebo žena, nemáte kde bývať (alebo nejde o žiadne lukratívne miesto). Ak práve nehľadáte, konzumujete otravné jedlo. Ste v biednom fyzickom a psychickom stave. Prapôvodná časť vášho mozgu, ktorá sa zameriava na hodnotenie dominancie, si všíma, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie.“ (Jordan Peterson, 12 pravidiel pre život)

Etapy duchovného rastu podľa M. Scotta Pecka:

PRVÉ štádium nazýva chaoticko-asociálnym. Do tejto etapy sme sa narodili. Vyznačuje sa tým, že jediným hybným motorom nášho konania je naše vlastné chcenie. Poznáte to: *malé dieťa niečo chce a v tomto smere koná bezohľadne a sebecky. Kričí, plače, mláti rukami a nohami a je mu úplne jedno, či práve ruší rodinnú oslavu, alebo budí rodičov uprostred noci... dieťa ešte nedokáže brať nejaké ohľady na iných. Rozhodujúce pre neho je to, čo práve chce, jeho okamžitá nálada, okamžitý nápad...* Táto fáza je chaotická preto, lebo v nej chýbajú normy konania a správania a samotný život postráda nejaký „pevný a záchytný bod“ v podobe istoty: „toto je správne a toto nie je správne“. Je takisto asociálna, lebo znemožňuje (pochopiteľne) vytváranie spoločenstva s ostatnými ľuďmi. Neznamená to, že by ľudia v tejto fáze nevedeli byť disciplinovaní, alebo cieľavedomí – ale len vtedy, ak idú za niečím, čo práve oni sami chcú, alebo za čím práve zatúžili. Podľa odhadov asi 20% ľudí má smolu a z tejto fázy sa nevymotajú ani do dospelosti. Ostatní – spravidlaešte ako deti – „postupujú“ ďalej...

DRUHÉ štádium je formálno-inštitucionálne. Základnou potrebou človeka je totiž potreba pocitu istoty a bezpečia. *Predstavte si len, že by vás nejaký*

stroj času „uniesol“ do nejakého roku 5284, do sveta, v ktorom nič nepoznáte, neviete, ako veci slúžia a čo na čo funguje, čo je nebezpečné a čo nie, ako sa správať, kam ísť, čo robiť, kde nepoznáte nijakého človeka, nemáte domov, nikam nepatríte, nikomu nerozumiete... to je situácia zrelá na zbláznenie sa. Potrebujeme žiť v istote: v istote vzťahov, v istote spoločenstva, ku ktorému patríme, v istote ohľadom našich skutkov a toho, či sú dobré, alebo zlé, či nám prospievajú, alebo ubližujú... Pre ľudí v tejto fáze vývoja je dôležitá vonkajšia príslušnosť k nejakej inštitúcii, či organizácii a dodržiavanie vonkajších pravidiel. Preto sa táto fáza nazýva formálna a inštitucionálna. Hodnoty nadovšetko cenené sú: istota, stálosť, poriadok, zákon... ak jestvuje predstava Boha, je to spravidla predstava Boha, ktorý udržiava poriadok, Boha – Sudcu, ochrancu spravodlivosti, odplatiťa.... Dost' veľa ľudí aj v dospelom veku ostáva stále v tejto rovine, poskytujúcej pocit istoty a bezpečia, plynúcehoz nemenných pravidiel, vážených inštitúcií... Príkladom môže byť človek, ktorého duchovný život spočíva v tom, že si načas „odbavuje“ svoje modlitby, plní dôsledne svoje „náboženské povinnosti“, náleží k tej správnej cirkvi, dodržiava presne definované pravidlá... a desí sa čo i len náznak myšlienky, ktorá by toto všetko mohla spochybníť, alebo narušiť! Niekedy ale ani strach „nezabráni“ tomu, aby človek vstúpil do nasledujúcej fázy vývoja...

TRETIE štádium je štádium skepticko-individuálne. V tejto etape začína (spravidla ešte stále) mladý človek úplne zákonite pochybovať o hodnotách, ktoré doteraz vyznával – a to veľmi úspešne. Vieme už totiž, že jeho „vierovyznanie“ spočívalo do veľkej miery naozaj iba vo vonkajšej príslušnosti „niekam“ a na dodržiavaní nejakých vonkajších pravidiel. Pri kritickom skúmaní tohto stavu nie je problém dospieť k záveru, že zvyk „odrecitovať nejakú akože modlitbu“ sám o sebe predsa nemôže mať nejaký duchovný dopad a pod. Človek odmieta tieto formálne a inštitucionálne prvky ako neautentické a prežitie a často pohrda tými, ktorí sa nimi ešte stále riadia. To je skeptická stránka tejto etapy. Individuálne je preto, že človeka

neuspokojuje „príslušnosť niekam“ na úrovni inštitúcie, organizácie, či cirkvi a hľadá miesto, kde by jeho vzťah mohol byť do hĺbky osobný. Toto obdobie je ale zároveň aj veľkým obdobím hľadania – hľadania skutočných hodnôt, niečoho, čo je reálne, autentické, hlboké. Človek ich bude schopný hľadať všade: od okultizmu cez drogy, vzťahy v pouličnom gangu, vedu, zábavu až k peniazom a majetku. Práve toto hľadanie môže urobiť z tejto fázy nebezpečnú a bolestivú etapu života – pokiaľ sa mladý človek nedočká opravdivej pomoci!

Posledné, ŠTVRTÉ štádium, nazýva Scott Peck mysticko-spoločenským. Je to etapa, kedy sa rodí osobný vzťah medzi človekom a Bohom ako medzi osobou a osobou. Kedy človek začína znova objavovať cirkev (ktorú v tretej etape odvrhol) – ale už nie ako inštitúciu. Tak, ako sa zákonníctvo druhej etapy zmenilo na osobný vzťah k živému Bohu, tak aj chápanie cirkvi sa mení z inštitúcie na spoločenstvo, komunitu s hlboko osobnými vzťahmi. V tejto fáze sa obnovuje záujem o náboženstvo – už nie v zmysle formálnej príslušnosti niekam, ale v zmysle dobrodružnej a vzrušujúcej cesty k svojmu vlastnému zduchovneniu.

Benediktova voľba Roda Drehera – „*Pre náboženských konzervatívco* by bolo lepšie „budovať prosperujúce subkultúry“ ako sa snažiť o obsadenie mocenských pozícií. [...] „Je dôležité vyhnúť sa panikáreniu, ale ľudia si skutočne musia uvedomiť závažnosť hrozieb, ktorým kresťania čelia, a skutočnú, hlbokú náročnosť politického prostredia,“ hovorí Kinzer. „Musia sa vnútorne stotožniť s tým, čo v realite znamená byť v postavení minority, a je skutočne zásadné začať tak uvažovať.““ Krátko a stručne, byť kresťanom v dnešnom svete znamená vytvárať malé, čo najviac sa podporujúce a čo najsebestačnejšie enklávy civilizácie, kresťanstva, duchovna a skutočnej vzdelanosti uprostred sveta, ktorý znova upadá do barbarstva – tak, ako top pred tisíc rokmi urobil sv. Benedikt a benediktínska rehoľa a tak na Západe zachránila civilizáciu.

Eros – „Aby sme sa vyhli nedorozumeniu, musíme správne definovať, čo rozumiem pod slovom eros. Dovolil by som si definovať eros, ako lásku k človeku vyjadrenú ľudským (zmyslovo vnímateľným) spôsobom. Eros sa vzťahuje k sexualite, ale nekryje sa s ňou. Eros dokáže sexualitu preniknúť, humanizovať a v konečnom dôsledku prevýšiť. Je to energetický potenciál, ktorý nespôsobuje len pohlavnú príťažlivosť, ale vzťahuje (vedie) človeka ku komunikácii, ku svetu, ku prírode, k povolaniu a sociálnemu cíteniu, k umeniu. Bez takto chápaného erosu by neexistovalo ani náboženstvo, ktoré by bolo schopné dotknúť sa ľudského srdca a pohnúť ním.“ (Bernardín Šmíd, OFM)

exámen – Modlitba spytovania svedomia nazývaná tiež Modlitba exámen je veľmi cennou súčasťou duchovného dedičstva, ktoré nám zanechal sv. Ignác Loyolský. Podľa Ignáca je spytovanie svedomia predovšetkým spätným pohľadom na pomáhajúcu a obšťastňujúcu lásku, ktorou sa Boh každý deň dotýka nášho srdca. Tento pohľad síce nevyklučuje hodnotenie nášho vonkajšieho správania, ale prevyšuje ho.

Malá cesta – „Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Žijeme v storočí vynálezov; dnes už netreba namáhavo stúpať po schodoch. Bohatým schody výhodne nahradí výťah. Aj ja by som chcela vynájsť výťah, ktorý by ma vyniesol až k Ježišovi, lebo som príliš malá, aby som vystupovala po namáhavom schodišti dokonalosti. Preto som hľadala vo svätých knihách nejakú zmienku o vytúženom výťahu. A natrafila som na slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (Prísľ 9,4). A tak som prišla, tušiac, že som našla, čo som hľadala. A pretože som chcela vedieť, môj Bože, čo si počneš s takým malým človečikom, ktorý odpovie na tvoje zavolanie, pokračovala som v pátraní, a hľa, čo som našla: "Ako keď matka teší dieťa, tak ja budem tešiť vás. Na rukách vás budem nosiť a na kolenách kolísať." (Iz 66, 13,12) Výťah, ktorý ma vynesie až do

neba, to sú tvoje ruky, Ježišu. Na to nepotrebujem byť väčšou. Naopak, musím zostať malou, ba stať sa ešte menšou... Naša malá cesta je cesta duchovného detstva, cesta dôvery a úplnej oddanosti... Treba urobiť všetko, čo je v našich silách: dávať bez počítania, stále sa zriekať seba, slovom, dokazovať lásku všetkými malými skutkami, ktorých sme schopní. Ale pretože toto všetko je len maličkosť, je nevyhnutné - keď sme dali všetko, o čom sme si mysleli, že musíme dať - aby sme si priznali, že sme "neužitoční sluhovia" /Lk 17,10/, a predsa dúfali, že Boh nám z milosti dá všetko, po čom túžime. Toto je nádej malých duší, ktoré "bežia" po ceste detstva. Hovorím "bežia", a nie "oddychujú" na nej. Aby sme mohli kráčať po "malej ceste", musíme byť pokorní, chudobní v duchu a jednoduchí.“ (sv. Terézia z Lisieux)

Svätosť – V Písme sa vyskytuje v dvoch rôznych významoch. Prvý je *oddelenosť* od sveta. Táto podoba svätosti je predpoklad a počiatok kresťanského života a v tomto zmysle sú kresťania nazývaní *svätými*. Druhý je dokonalosť ako je dokonalý Boh. Táto druhá podoba svätosti je cieľom kresťanského života, preto o nej Písmo hovorí, že o ňu máme usilovať, lebo bez nej nik neuvidí Pána.